

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ
ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΩΝ Ο.Τ.Α.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΙΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σπουδάστρια: Καραντάνου Ελένη

Τμήμα: Οικονομικής Διαχείρισης

Επιβλέπων: Σαπουνάκης Αναστάσιος

ΤΑΥΡΟΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αναφέρεται στη μελέτη των οικονομικών της Περιφέρειας και πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας στο Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Αναστάσιο Σαπουνάκη. Ο βασικός σκοπός της εν λόγω έρευνας είναι η μελέτη του θεσμού της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα μετά και την ψήφιση του Ν.3852/2010, κυρίως ως προς την οικονομική του διάσταση, καθώς και η διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με τις δυνατότητες αξιολόγησης των οικονομικών τους μέσω του προϋπολογισμού.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του θεσμικού πλαισίου εντοπίζονται μέσω της παρουσίασης των σημαντικότερων διατάξεων του Ν.3852/2010, γνωστού και ως Πρόγραμμα «Καλλικράτης», που αφορούν τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. Β' Βαθμού, και ειδικότερα αυτών που εμπλέκονται με την οικονομική διαχείριση τους. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάλυση των περιεχομένων του προϋπολογισμού των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α., η οποία ακολουθείται από μελέτη περίπτωσης τριών ενδεικτικών προϋπολογισμών Περιφερειών για το οικονομικό έτος 2011. Η οικονομική ανάλυση των Περιφερειών γίνεται με τη χρήση αριθμοδεικτών, οι οποίοι περιορίζονται σε αριθμοδείκτες στοιχείων του προϋπολογισμού, καθώς μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία για το 2011, ενώ με το ισχύον λογιστικό σχέδιο δεν έχει αρχίσει η εφαρμογή διπλογραφικού συστήματος.

Μέσω της μελέτης των οικονομικών της Περιφέρειας διαφαίνεται η αναγκαιότητα ψήφισης του νέου λογιστικού σχεδίου, καθώς είναι περιορισμένες οι δυνατότητες αξιολόγησης και παρακολούθησης της οικονομικής τους κατάστασης, τόσο λόγω απουσίας τήρησης διπλογραφικού συστήματος, όσο και λόγω της υπάρχουσας κωδικοποίησης του προϋπολογισμού που δεν αποτυπώνει την πραγματική εικόνα των οικονομικών τους στοιχείων. Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το 2011 αποτελεί έτος μετάβασης για τη δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση, οπότε μέχρι στιγμής δεν έχουν αποκρυσταλλωθεί ούτε η νέα οργανωτική της δομή, αλλά ούτε η οικονομική της λειτουργία.

ABSTRACT

The present study concerning the finances of Region was carried out in the context of the studies of final work in the Department of Economic Management of National School for Local Government, under the supervision of Mr Anastasios Sapounakis. The main purpose is to study the institution of Region, as this has been formed today after the enactment of Law 3852/2010, mainly on economic aspects, as well as to draw conclusions concerning the evaluation of its finances, through budget.

The main features of the institutional framework are identified through the presentation of the major provisions of Law 3852/2010, known as Programme "Kallikrates", concerning the operation of secondary local government, especially those involved with economic management. Particular emphasis is placed on analyzing the contents of their budget, followed by the case study of three indicative budgets of Regions, concerning the financial year 2011. The economic analysis is based on ratios, which are ratios limited to budget items, because so far there are no accounting data for 2011 and the implementation of double-entry system has not started yet.

The study of Region's economy reflected the need for the enactment of the new accounting plan, as the potentials of evaluating and monitoring the financial situation are limited, not only because of the absence of keeping double-entry system, but also of the existing budget codification, which cannot reflect the real picture of their financial assets. Finally, it must be taken into account, that 2011 is a transition year for regional government and as a result, neither its organizational structure nor its economic functions have been crystallized so far.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Π.Ε.	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Τ.Α.Α.	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
Ε.Σ.Π.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ι.Δ.Α.Χ.	Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου
Ι.Δ.Ο.Χ.	Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου
Κ.Α.	Κωδικός Αριθμός
Κ.Α.Π.	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
κ.κ.Α.Ε.Π.	κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν.	Νόμος
Ν.Α.	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Ε.Υ.	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
Ο.Σ.Κ.	Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Δ.Ε.	Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Ε.	Περιφερειακή Ενότητα
Π/Υ	Προϋπολογισμός
παρ.	παράγραφος
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση

τ.χμ.	τετραγωνικά χιλιόμετρα
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.	Υπουργείο Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
ΥΠ.ΟΙΚ.	Υπουργείο Οικονομικών
Φ.Ε.Κ.	Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησεως
Φ.Ε.Φ.Ν.Π.	Φόρος Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT	2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	3
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	9
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	10
1.2 ΆΡΘΡΟ 102 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ	11
1.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ο Ν.3852/2010 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	15
2.1 ΓΕΝΙΚΑ	15
2.2 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	16
2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	17
2.4 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.....	19
2.4.1 <i>Διάρθρωση των υπηρεσιών</i>	19
2.4.2 <i>Αρμοδιότητες Οργανικών Μονάδων</i>	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ	24
3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΤΟΥ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	24
3.2 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ.....	26
3.3 ΟΡΓΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	28
3.2.1 <i>Πολιτικά Όργανα</i>	28
3.2.2 <i>Υπηρεσιακές Μονάδες</i>	30
3.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.....	34
3.5 ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	35
3.6 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ.....	37
3.6.1 <i>Εισαγωγή</i>	37
3.6.2 <i>Ο προϋπολογισμός και τα περιεχόμενά του</i>	39
2.6.2.1 <i>Έσοδα</i>	41
2.6.2.2 <i>Δαπάνες</i>	48
3.6.3 <i>Αρχές για την κατάρτιση του προϋπολογισμού</i>	54
3.6.4 <i>Διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού</i>	54

3.6.5 Κατάρτιση προϋπολογισμού των Περιφερειακών Ενοτήτων.....	55
3.6.6 Έλεγχος του προϋπολογισμού.....	56
3.7 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	57
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΙΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.....	64
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	64
4.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	65
4.3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	68
4.3.1 Χρησιμότητα Αριθμοδεικτών.....	68
4.3.2 Μειονεκτήματα Αριθμοδεικτών.....	69
4.3.3 Αριθμοδείκτες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	70
4.3.4 Προτεινόμενοι χρηματοοικονομικοί δείκτες των Ο.Τ.Α. Β' Βαθμού	71
4.3.5 Κατηγοριοποίηση εσόδων-εξόδων	73
4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	75
4.4.1 Δείκτες δομής εσόδων και εξόδων	75
4.4.2 Δείκτες συσχέτισης εσόδων-εξόδων	80
4.4.3 Δείκτες εσόδων και εξόδων ανά κάτοικο	84
4.4.4 Δείκτες επενδύσεων.....	85
4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	88
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	89
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.....	92
ΠΙΝΑΚΕΣ	92
ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ.....	92
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	93
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ.....	93
<i>Νομοθεσία</i>	93
<i>Επίσημα έγγραφα-Μελέτες</i>	94
ΒΙΒΛΙΑ.....	95
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	97
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	97
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ, Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2011	103

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με το Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α/7-6-2010): «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» θεμελιώνεται μία νέα αρχιτεκτονική για την αυτοδιοίκηση και το κράτος, μία μεγάλη δομική αλλαγή, που καθιερώνει ένα νέο πρότυπο διακυβέρνησης και οικονομικής διαχείρισης για τη χώρα.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των κυριότερων θεσμικών αλλαγών που συντελέστηκαν σε επίπεδο δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, τόσο ως προς τη δομή όσο και ως προς την οικονομική διαχείριση των αιρετών, πλέον, Περιφερειών, προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τη δομή, το ρόλο και τις αδυναμίες των σημερινών Ο.Τ.Α. Β' βαθμού της χώρας μας.

Στόχος μας είναι, μέσα από τη μελέτη των προϋπολογισμών τριών ενδεικτικών Περιφερειών της χώρας, όπως αυτοί καταρτίστηκαν για το μεταβατικό έτος 2011, και την ανάλυση τους με τη χρήση αριθμοδεικτών, να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για το λογιστικό σύστημα των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α., όπως ισχύει σήμερα.

Για την επεξεργασία των στοιχείων των τριών προϋπολογισμών και την κατασκευή των αριθμοδεικτών, χρησιμοποιήθηκε ως μέσο το ειδικό λογισμικό Excel. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα απεικονίστηκαν σε διαγράμματα και γραφήματα, προκειμένου αποτυπωθούν παραστατικά ώστε να γίνει καλύτερη η κατανόησή τους και να εξαχθούν ορθά συμπεράσματα.

Η μεθοδολογία της εργασίας στηρίχθηκε, όσον αφορά τη μελέτη περίπτωσης, στη χρησιμοποίηση ποσοτικών στοιχείων από τους προϋπολογισμούς των Περιφερειών, όπως αυτοί καταρτίστηκαν για το οικονομικό έτος 2011. Το 2011 επιλέχθηκε ως έτος διενέργειας της μελέτης, αφού σκοπός μας ήταν η συγκριτική, και όχι η διαχρονική, ανάλυση, καθώς και η εξαγωγή συμπερασμάτων για το μεταβατικό, για την οικονομική διαχείριση των Περιφερειών, έτος που διανύουμε.

Για τη μεθοδολογία επιλογής των τριών Περιφερειών, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Αρχικά, προσπαθήσαμε να βρούμε Περιφέρειες των οποίων οι προϋπολογισμοί θα είχαν κοινά χαρακτηριστικά, ως προς τα συνολικά έσοδα και έξοδα, προκειμένου η ανάλυση να γίνει σε μία κοινή βάση, ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα, ακόμα και σε απόλυτα μεγέθη. Στην πορεία της έρευνας, όμως, διαπιστώθηκε, ανομοιογένεια στον τρόπο

κατάρτισης των προϋπολογισμών, αρκετές ελλείψεις στη συμπλήρωση ορισμένων κωδικών αριθμών, αλλά και στις αιτιολογικές εκθέσεις των οικονομικών επιτροπών κάποιων Περιφερειών .

Για τους παραπάνω λόγους, η επιλογή των Περιφερειών έγινε, τελικά, με βασικότερο κριτήριο την πληρότητα των, παρεχόμενων από τις Περιφέρειες, οικονομικών στοιχείων ώστε να είναι εφικτή η ομογενοποίηση τους και, κατ'επέκταση η επεξεργασία τους.

Η κύρια υπόθεση εργασίας αυτής της πτυχιακής είναι ότι η ανάλυση των προϋπολογισμών των δευτεροβάθμιων αυτοδιοικήσεων μέσω αριθμοδεικτών με το ισχύον λογιστικό σύστημα, δε μπορεί να οδηγήσει στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για την οικονομική κατάσταση των Περιφερειών, ελλείψει προσαρμογής του τύπου του προϋπολογισμού στις λειτουργίες των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α., αλλά και εφαρμογής του διπλογραφικού συστήματος. Η πτυχιακή εργασία που ακολουθεί οργανώνεται έτσι ώστε μαζί με την ανάλυση του θεσμικού πλαισίου για τα οικονομικά των Περιφερειών, και ιδιαίτερα των προϋπολογισμών τους, να επαληθεύσει και την κύρια υπόθεση εργασίας.

Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο (2) μέρη τα οποία εξειδικεύονται περαιτέρω σε τέσσερα (4) κεφάλαια. Στο πρώτο μέρος, το οποίο αναφέρεται στο θεσμό της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, και ιδιαίτερα της Περιφέρειας, στα δύο πρώτα κεφάλαια παρουσιάζονται οι βασικές πτυχές της περιφερειακής αυτοδιοίκησης σε θεσμικό, οργανωτικό και οικονομικό επίπεδο, όπως διαμορφώθηκαν μετά την εφαρμογή του Ν.3852/2010, καθώς αποτελούν το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο για την πληρέστερη κατανόηση της μελέτης των οικονομικών μεγεθών. Στο τρίτο κεφάλαιο, ακολουθεί μία πιο αναλυτική παρουσίαση των οικονομικών των δευτεροβάθμιων αυτοδιοικήσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στα περιεχόμενα και την κατάρτιση του προϋπολογισμού τους. Επίσης, επιχειρείται μία διαφορετική ταξινόμηση των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών με βάση τις βασικότερες οικονομικές επιπτώσεις που αυτές προκαλούν κατά την άσκησή τους. Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στη μελέτη περίπτωσης των τριών ενδεικτικών Περιφερειών, στην οποία επιχειρείται η σύγκριση των οικονομικών τους μεγεθών για το έτος 2011 με τη χρήση αριθμοδεικτών προϋπολογισμού. Τέλος, παρουσιάζονται τα τελικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση τόσο της θεωρίας όσο και της μελέτης περίπτωσης, σχετικά με τα οικονομικά της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν είναι παρά η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ορισμένης εδαφικής περιοχής εκ μέρους οργάνων που εκλέγονται ελεύθερα από τους πολίτες της περιοχής αυτής. Είναι ένας θεσμός διοικητικός αλλά και πολιτικός, και μέσω αυτού του ρόλου της προγραμματίζει δράσεις που στοχεύουν στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτισμική ανάπτυξη των πολιτών της.

Η ιστορία της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα φανερώνει ότι υπάρχει μια ανταγωνιστική σχέση μεταξύ της κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας και της αυτοδιοίκησης, η οποία επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στα πρότυπα του συγκεντρωτικού ή του αποκεντρωμένου κράτους. Έτσι, υπάρχουν δύο μοντέλα που ανταγωνίζονται, αυτό του συγκεντρωτικού κράτους, στο οποίο η αυτοδιοίκηση έχει δευτερεύοντα συμπληρωματικό ρόλο στις δημόσιες υποθέσεις και το μοντέλο του «επιτελικού» κράτους, στο οποίο η κυβέρνηση και τα κεντρικά όργανα αναπτύσσουν λειτουργίες με «επιτελικό» χαρακτήρα, ορίζοντας την γενική κατεύθυνση και την γενική πολιτική της Χώρας, ενώ η αυτοδιοίκηση διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο στα δημόσια πράγματα της επικράτειάς της.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης εισήγαγε η βαυαρική αντιβασιλεία με το Β.Δ. της 27-12-1833, που συνέστησε τους δήμους ως δημόσια νομικά πρόσωπα με τοπική αρμοδιότητα, τα όργανα των οποίων αναδεικνύονταν από τους δημότες. Πρώτη, σχετικά, συνταγματική καθιέρωση έγινε στο Σύνταγμα του 1864. Ακολούθησε ο νόμος ΔΝΖ/1912, που εισήγαγε και την κοινότητα, παράλληλα με τον δήμο, ως τύπο Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού. Με το ΝΔ 2888/1954 θεσπίστηκε νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας που ρύθμιζε τα της τοπικής αυτοδιοίκησης για τις επόμενες δεκαετίες.

Βασική ήταν η διάταξη του άρθρου 102 του Συντάγματος του 1975, σύμφωνα με την οποία κατοχυρώθηκε η αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων σε όλες τις τοπικές υποθέσεις και ορίστηκαν ως πρώτη βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης οι δήμοι και οι κοινότητες.

Με τον νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε ο θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων και με τον νόμο 1622/1986 η επικράτεια χωρίστηκε σε 13 περιφέρειες. Με τον νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 οι αρμοδιότητες της παλιάς νομαρχίας μεταβιβάζονταν στην αιρετή πλέον Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανα της.

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας», που επανακαθόρισε τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια, με το οποίο συστάθηκαν 901 δήμοι και 130 κοινότητες, από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991.

Με το αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001 κατοχυρώθηκαν πλέον συνταγματικά δύο βαθμοί αυτοδιοίκησης αντί του ενός, χωρίς να αναφέρονται ρητά ούτε οι δήμοι και οι κοινότητες για τους Ο.Τ.Α. του πρώτου βαθμού, αλλά ούτε και η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για τους Ο.Τ.Α. δεύτερου βαθμού. Η κατοχύρωση αυτή είναι περιοριστική, καθώς ο κοινός νομοθέτης δεν έχει πλέον την δυνατότητα να προσθέσει επιπλέον βαθμό, με αποτέλεσμα να αποκλείεται πλέον κάθε προοπτική μελλοντικής καθιέρωσης της τριτοβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Τέλος, με το Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» φτάνουμε στη σημερινή δομή της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπου πλέον ο πρώτος βαθμός περιορίζεται σε 325 Δήμους, ο δεύτερος σε 13 αιρετές Περιφέρειες, ενώ η κρατική αποκέντρωση υλοποιείται μέσω των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

1.2 ΑΡΘΡΟ 102 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Το άρθρο 102 του Συντάγματος, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες διατάξεις για τη λειτουργία της Τ.Α., καθώς κατοχυρώνει την ύπαρξη αποκλειστικά δύο βαθμών οι οποίοι οφείλουν να διέπονται από διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, η οποία εξασφαλίζεται από παράλληλη μεταφορά αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων. Ειδικότερα, ορίζεται ότι:

1. «Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.
2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.
3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.
4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.
5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»

1.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Με το νόμο 3852/2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» επιχειρείται ο συνολικός επανασχεδιασμός της λειτουργίας της αυτοδιοίκησης αλλά και του κράτους. Μια Νέα Αρχιτεκτονική, η οποία κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα, ήτοι επιβάλλει επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται συνοπτικά οι πιο βασικές επιλογές που προσπαθεί να επιτύχει ο Ν.3852/2010, όπως αυτές αναφέρονται και στην Αιτιολογική Έκθεση του Προγράμματος «Καλλικράτης»:

1. Δομική και λειτουργική επαναθεμελίωση των Δήμων

Στο πλαίσιο της Νέας Αρχιτεκτονικής επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ανεξαιρέτως σε όλη τη χώρα. Οι 325 νέοι δήμοι καθίστανται έτσι ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία και τις νέες μεθόδους διοίκησης ώστε να υποδεχθούν διευρυμένες αρμοδιότητες. Η συγκρότηση των δήμων σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος, ώστε οι δήμοι να μπορέσουν να αποτελέσουν ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα να εξελίσσονται σε αποτελεσματικούς διαχειριστές υπηρεσιών, ιδίως στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της.

2. Η θεμελίωση της Περιφέρειας ως β' βαθμός αυτοδιοίκησης

Οι νέες Περιφέρειες προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων Ν.Α., οι οποίες καταργούνται και εξελίσσονται σε αιρετές περιφέρειες σε αριθμό αντίστοιχο των πρώην 13 κρατικών περιφερειών. Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα.

Στα όρια αυτά συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για τον προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας. Εξυπηρετείται, επίσης, η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των Ελληνικών περιφερειών στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επιτροπή των Περιφερειών). Θεμελιώνεται, έτσι, η Περιφέρεια ως θεσμός με άμεσα αιρετά

όργανα και μεταφέρονται εκείνες οι αρμοδιότητες της Ν.Α. που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς επίσης και αρμοδιότητες που ασκούνταν μέχρι σήμερα από την κρατική περιφέρεια, εκτός από όσες, έχοντας αμιγώς κρατικό χαρακτήρα, πρέπει παραμένουν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση στο πλαίσιο συνταγματικών επιταγών.

3. Η θεμελίωση των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων

Με τη Νέα Αρχιτεκτονική, η κρατικά αποκεντρωμένη διοίκηση οργανώνεται σε επίπεδο ευρύτερων χωρικών ενότητων, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι οποίες ανταποκρίνονται, με βάση λειτουργικά και αναπτυξιακά κριτήρια, στις απαιτήσεις της εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Στη θέση των πρώην 13 Διοικητικών Περιφερειών συγκροτούνται 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Η συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στην ευρύτερη ενότητα της περιφέρειας, οδηγεί στην οργάνωση της αποκεντρωμένης διοίκησης σε ευρύτερα γεωγραφικά όρια.

4. Πενταετής θητεία των αιρετών αρχών

Μια σημαντική μεταβολή σε σχέση με την εκλογή των αρχών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η επιμήκυνση της θητείας τους κατά ένα (1) έτος, η οποία ορίζεται λοιπόν εφεξής σε πέντε (5) έτη. Η επιμήκυνση της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου κατά ένα έτος είναι σύμφωνη με το άρθρο 102 παρ.2 του Συντάγματος και διασφαλίζει τον καλύτερο προγραμματισμό της δράσης τους και την απρόσκοπτη εκπλήρωση του νέου θεσμικού τους ρόλου και των αυξημένων καθηκόντων τους, μειώνοντας παράλληλα το κόστος των εκλογικών διαδικασιών και δαπανών, αφού εφεξής οι δημοτικές και περιφερειακές εκλογές θα διεξάγονται ταυτοχρόνως με τις ευρωεκλογές.

5. Ενισχυμένες αρμοδιότητες των νέων Ο.Τ.Α.

Με τον παρόντα νόμο ξεκινά μία προσπάθεια δυναμικής διαδικασίας αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων προς την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση με στόχο τον περιορισμό του κράτους στις επιτελικές και εποπτικές λειτουργίες που οφείλει να ασκεί. Για πρώτη φορά επιχειρείται μια πλήρης καταγραφή και ορθολογική κατανομή όλων των αρμοδιοτήτων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και αυτοδιοίκησης.

Εκτός, από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και την ανάληψη νέων υποχρεώσεων για τους νέους Δήμους και τις αιρετές Περιφέρειες, χαρακτηριστικό

είναι ότι συγκεκριμένα στους νησιωτικούς Δήμους, μεταφέρονται πρόσθετες αρμοδιότητες με στόχο ο νησιώτης να εξυπηρετείται πληρέστερα στον τόπο διαμονής του. Επίσης, στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες με στόχο την ανάπτυξη και την εύρυθμη λειτουργία των δύο μεγαλύτερων χωρικών ενοτήτων της χώρας.

6. Εξορθολογισμός και περιορισμός των Ν.Π.Δ.Δ. και επιχειρήσεων

Περιορίζεται αποφασιστικά ο αριθμός των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα τη σημαντική εξοικονόμηση εξόδων, πόρων και διαδικασιών. Εξορθολογίζεται, επίσης, το καθεστώς των δημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. και επιχειρήσεων.

7. Μηχανισμοί Εποπτείας, Ελέγχου και Διαφάνειας

Οι τρεις πυλώνες διασφάλισης της νομιμότητας και εγγύησης του δημόσιου συμφέροντος εισάγονται με:

- Ένα νέο σύστημα Εποπτείας, με τη θεσμοθέτηση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των Ο.Τ.Α., η οποία ιδρύεται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
- Τον πλήρη έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- Την καθολική υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων των Ο.Τ.Α..

8. Ρυθμίσεις για τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης

Οι κύριες προτεραιότητες του νέου νόμου για τα οικονομικά των νέων Ο.Τ.Α. είναι η ουσιαστική οικονομική στήριξη των δύο βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των πόρων τους με το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας και τον Φόρο Ακίνητης Περιουσίας, η πλήρης απόδοση των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των απονεμόμενων πρόσθετων αρμοδιοτήτων, ο έλεγχος και περιορισμός του δανεισμού με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων, η αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερχρεωμένων δήμων, η διαφάνεια και ο προγραμματισμός στα οικονομικά των δήμων και των περιφερειών, καθώς και η καθολική υπαγωγή ελέγχου της διαχείρισης των δήμων, των νομικών τους προσώπων και των περιφερειών από το Ελεγκτικό Συνέδριο. (Αιτιολογική Έκθεση Προγράμματος «Καλλικράτης», 2010)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ο Ν.3852/2010 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Μια από τις πιο εμβληματικές παρεμβάσεις του Ν.3852/2010 είναι ο μετασχηματισμός των Περιφερειών, από μονάδες αποκεντρωμένης αλλά κρατικής διοίκησης, σε μονάδες δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι παλιές κρατικές Περιφέρειες υποκαθίστανται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, νέους οργανισμούς που οι αρμοδιότητές τους προβλέπονται από το άρθρο 280. Ας δούμε, στο σημείο αυτό, πως περιγράφονται στον νόμο οι λειτουργίες και οι θεσμοί των 13 Περιφερειών.

Σύμφωνα με το άρθρο 3, οι Περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία «σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές».

Ιδιαίτερη σημασία για την σχέση ανάμεσα σε Δήμο και Περιφέρεια έχει το άρθρο 4, το οποίο ξεκαθαρίζει ότι «δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων».

2.2 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το σύστημα διακυβέρνησης της αιρετής Περιφέρειας, όπως αυτό περιγράφεται στα άρθρα 159-179 του Ν.3852/2010, απαρτίζεται από τα παρακάτω όργανα:

- Περιφερειάρχης

Οι καταστατικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες του άμεσα αιρετού Περιφερειάρχη προβλέπονται περιγραφικά στο άρθρο 159, όπου αναφέρεται ότι ο Περιφερειάρχης «προασπίζει το δημόσιο συμφέρον, κατευθύνει την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας» διαδραματίζοντας έτσι βασικό ηγετικό ρόλο στο συντονισμό των δράσεων της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης.

- Αντιπεριφερειάρχες

Οι Αντιπεριφερειάρχες επιλέγονται μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων από τον Περιφερειάρχη. Διακρίνονται σε θεματικούς και τοπικούς, ενώ οι σχετικοί ρόλοι μπορούν να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο. Οι πρώτοι αναλαμβάνουν την ευθύνη των βασικών τομέων αρμοδιότητας της περιφέρειας. Οι τοπικοί Αντιπεριφερειάρχες είναι αρμόδιοι για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, που ταυτίζονται με τις τέως Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα.

- Περιφερειακό Συμβούλιο

Οι ουσιαστικές αρμοδιότητες της Περιφέρειας ασκούνται από το Περιφερειακό Συμβούλιο το οποίο είναι το ανώτερο αποφασιστικό πολιτικό όργανο με τεκμήριο αρμοδιότητας εντός της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, με σημαντικό επιτελικό και ελεγκτικό ρόλο.

- Οικονομική Επιτροπή

Απαρτίζεται από τον Περιφερειάρχη και έξι Περιφερειακούς Συμβούλους και έχει αρμοδιότητα για τα δημοσιονομικά θέματα, ενώ η θητεία της είναι διετής.

- Εκτελεστική Επιτροπή

Αποτελείται από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες και είναι το συλλογικό επιχειρησιακό – εκτελεστικό όργανο στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις. Ως συλλογικό

όργανο με επιτελικό ρόλο, αναλαμβάνει και αρμοδιότητες που αφορούν τον περιφερειακό προγραμματισμό, όπως είναι η εφαρμογή του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης.

- Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης

Αποτελείται από τους δημάρχους της περιφέρειας, καθώς και από εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, οργανώσεων εργοδοτών κ.ο.κ. και λειτουργεί ως γνωμοδοτικό όργανο της Περιφέρειας.

- Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης

Θεσμοθετείται ο «Περιφερειακός Συνήγορος» για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με επιλογή μέσω αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3 από το περιφερειακό συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ή και εκτός αυτών, ενός προσώπου κύρους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών / συναλλασσόμενων με τη περιφέρεια και τη διοίκηση της, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης.

2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Στα πλαίσια της ανασυγκρότησης της λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από το πρόγραμμα «Καλλικράτης» δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στην αναδιανομή των αρμοδιοτήτων στα διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης. Σκοπός της εν λόγω αναδιανομής ήταν η επίτευξη εγγύτερης προσέγγισης των τοπικών υποθέσεων από τα αρμόδια όργανα αυτοδιοίκησης και άρα αποτελεσματικότερη επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν.

Όσον αφορά την περιφερειακή αυτοδιοίκηση, μεταφέρθηκε σε αυτή το σύνολο των αρμοδιοτήτων που αφορούν τον αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό, μετατρέποντας την σε βασικό πυλώνα ανάπτυξης. Παράλληλα, κομβικός καθίσταται και ο ρόλος της ως προς τα έργα και τις υποδομές, με γνώμονα το γεγονός ότι μετέχουν σε αποφασιστικό βαθμό στην αναπτυξιακή της πολιτική.

Οι άξονες των αρμοδιοτήτων των περιφερειών όπως περιγράφονται στο άρθρο 186 του Ν.3852/2010 έχουν ταξινομηθεί κατά συναφείς τομείς και είναι οι εξής :

A. Προγραμματισμού - Ανάπτυξης

B. Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας

Γ. Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας

α. Υποτομέας Διαχείρισης Υδάτων

β. Υποτομέας ορυκτού πλούτου

γ. Υποτομέας Ενέργειας

δ. Υποτομέας Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας

Δ. Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού

Ε. Μεταφορών – Επικοινωνιών

ΣΤ. Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος

Ζ. Υγείας

Η. Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού

Θ. Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας

Αξίζει να σημειωθεί επίσης, ότι με το άρθρο 205 του Ν.3852/2010, απονέμονται από 1/7/2011 πέραν των παραπάνω αρμοδιοτήτων που δίνονται στις υπόλοιπες Περιφέρειες, και επιπλέον αρμοδιότητες στις νησιωτικές Περιφέρειες του Ιονίου και του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, οι οποίες θα αφορούν το σχεδιασμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των ενδοπεριφερειακών συγκοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων και των ακτοπλοϊκών. Η πρόβλεψη αυτή προσπαθεί να δώσει λύση σε ένα ζήτημα που απασχολεί εδώ και δεκαετίες τους νησιώτες, αφού πλέον θα μπορούν να παρεμβαίνουν σε περιφερειακό επίπεδο, και άρα εγγύτερα στο πρόβλημα.

Τέλος, με το άρθρο 210 του Ν.3852/2010, θεσμοθετείται η δημιουργία μητροπολιτικού επιπέδου διακυβέρνησης για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, με βασικούς στόχους τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος, τη βιώσιμη ανάπτυξη του μητροπολιτικού χώρου και την παροχή αποτελεσματικότερης ποιότητας υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες. Για το λόγο αυτό, η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και η μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ασκούν πλέον των αρμοδιοτήτων του άρθρου 186 και αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος και του προϋπολογισμού που καταρτίζονται από το περιφερειακό συμβούλιο. Οι λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα αφορούν τους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας και ασφάλειας, που υπερβαίνουν τα διοικητικά όρια δήμου.

Όλες οι παραπάνω αρμοδιότητες υλοποιούνται μέσω των διάφορων υπηρεσιών της Περιφέρειας, γι'αυτο θεωρήθηκε σκόπιμο να γίνει μία συνοπτική παρουσίαση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, προκειμένου να αποτυπωθεί η συνολική εικόνα της λειτουργίας της Περιφέρειας.

2.4 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Με την έναρξη λειτουργίας των αιρετών Περιφερειών από 1/1/2011, καταρτίστηκαν και οι Εσωτερικοί Οργανισμοί Οργάνωσης και Λειτουργίας αυτών, με βάση τα όσα ορίζονται στο άρθρο 241 του Ν.3852/10. Η οργάνωσή τους έγινε με γνώμονα τη θεμελίωση και συγκρότηση των νεοσύστατων υπηρεσιών, ώστε να ανταποκριθούν στο νέο ρόλο που θέτει ο «Καλλικράτης» για τις Περιφέρειες και, κυρίως, στον αναπτυξιακό τους χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε Περιφέρειας.

Σκοπός της οργανωτικής τους δομής είναι να απεικονίζεται όσο το δυνατόν σαφέστερα ο τρόπος άσκησης των απονεμόμενων στις Περιφέρειες αρμοδιοτήτων και να διασφαλίζεται η ορθολογική διάρθρωση των υπηρεσιών, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα επικάλυψης αρμοδιοτήτων μεταξύ τους αλλά και κατάτμησής τους μεταξύ των υπηρεσιακών μονάδων. Παράλληλα, λήφθηκε μέριμνα για τη διατήρηση ή και τη σύσταση αποκεντρωμένων δομών, με στόχο την άμεση πρόσβαση του πολίτη και τη βέλτιστη αξιοποίηση του προσωπικού που θα τις στελεχώσει, προερχόμενου τόσο από τις σημερινές Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, όσο και από τις κρατικές Περιφέρειες.

2.4.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στην κατάρτιση των δεκατριών Οργανισμών ακολουθήθηκε εν πολλοίς μία κοινή δομή, υπήρξαν όμως και διαφοροποιήσεις ανά Περιφέρεια, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία όπως ο πληθυσμός και η κατανομή του, η νησιωτικότητα, ο αγροτικός ή αστικός χαρακτήρας καθεμιάς Περιφέρειας κ.λπ. (Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ 54/74785/29-12-2010).

Οι υπηρεσίες της κάθε Περιφέρειας διαρθρώνονται τόσο σε κεντρικό όσο και περιφερειακό επίπεδο. Οι περιφερειακές υπηρεσίες οργανώνονται στο πλαίσιο της οικείας περιφερειακής ενότητας και υπάγονται σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Ειδικότερα, στην Κεντρική Υπηρεσία της κάθε Περιφέρειας συστήνονται έξι (6) Γενικές Διευθύνσεις, ως εξής:

1. Γενική Δ/ση Αναπτυξιακού Σχεδιασμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.
2. Γενική Δ/ση Εσωτερικής Λειτουργίας.
3. Γενική Δ/ση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
4. Γενική Δ/ση Ανάπτυξης.
5. Γενική Δ/ση Μεταφορών και Επικοινωνιών.
6. Γενική Δ/ση Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

Επίσης, συστήνονται και επιτελικές διευθύνσεις, με στόχο το συντονισμό όλων των επιμέρους υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης και τη διασφάλιση ενιαίας πολιτικής σε όλη την Περιφέρεια. Τέλος, τα Γραφεία του Περιφερειάρχη και των Αντιπεριφερειάρχων συγκεντρώνουν τα αναγκαία στοιχεία για την ενημέρωση των οργάνων αυτών κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

2.4.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Η σύσταση των οργανικών μονάδων στους οργανισμούς των Περιφερειών έγινε με βάση τους τομείς των αρμοδιοτήτων, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 186 του Ν.3852/10, η δε απαρίθμησή τους σε κάθε οργανική μονάδα είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική. Επισημαίνεται, επίσης, ότι αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων όπως είχαν ορισθεί και ασκούσαν με διατάξεις τυπικών νόμων και κανονιστικών πράξεων και οι οποίες δεν έχουν μεν απονεμηθεί ρητά, σύμφωνα με το άρθρο 186 του ν.3852/10 στις Περιφέρειες, αλλά ούτε και έχουν μεταβιβασθεί στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και στους Δήμους, βάσει του «Καλλικράτη», συνεχίζουν να ασκούνται από τις Περιφέρειες. Συνεπώς, τυχόν αρμοδιότητες που δεν αναφέρονται στους Οργανισμούς, θα ασκούνται από τις οργανικές μονάδες με συναφείς αρμοδιότητες.

Συνοπτικά, οι αρμοδιότητες που ασκούνται από τις οργανικές μονάδες της Περιφέρειας, έχουν ως εξής:

1. Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών

Συγκροτείται από τις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Τεχνικών Έργων και Περιβάλλοντος και Χωρικού σχεδιασμού και είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας τους. Οι διευθύνσεις αυτές έχουν αρμοδιότητα για τα ζητήματα που αφορούν όλη την περιφέρεια και πιο συγκεκριμένα:

- Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού είναι υπεύθυνη για τον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων και τον επιχειρησιακό προγραμματισμό της Περιφέρειας.
- Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και χωρικού σχεδιασμού είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο τήρησης περιβαλλοντικών όρων για τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και των δράσεων που αναπτύσσονται σε επίπεδο Περιφέρειας. Αντίστοιχα τμήματα υπάρχουν σε κάθε ενότητα με τοπική αρμοδιότητα.
- Η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων έχει ως αποστολή τον σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό των τεχνικών έργων όλης της Περιφέρειας, καθώς και τη μελέτη, εκτέλεση,

επίβλεψη παραλαβή και συντήρηση των τεχνικών έργων που εκτελούνται σε περισσότερες της μιας περιφερειακής ενότητας.

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας εδράζεται Διεύθυνση Τεχνικών Έργων με αποστολή τη μελέτη, εκτέλεση, επίβλεψη παραλαβή και συντήρηση των πάσης φύσεως τεχνικών έργων που εκτελούνται στην περιοχή ευθύνης της Περιφερειακής Ενότητας.

Τέλος, παρατηρούμε ότι για τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού δεν προβλέπονται αποκεντρωμένες υπηρεσίες, ώστε να επιτυγχάνεται η βασική αρχή του προγραμματισμού για το σύνολο της Περιφέρειας, ως ενιαίας αναπτυξιακής ενότητας.

2. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας

Αποτελείται από τις Διευθύνσεις Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εξυπηρέτησης του πολίτη, Διοίκησης και Οικονομικού, οι οποίες έχουν τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και βρίσκονται στην έδρα της οικείας περιφέρειας.

- Η Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης είναι υπεύθυνη ιδίως για την εξασφάλιση της διαφάνειας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, για την υποστήριξη της εύρυθμης λειτουργίας των συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών και την αξιοποίηση των οικονομικών πόρων για την βελτίωση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών της Περιφέρειας και των περιφερειακών υπηρεσιών.
- Η Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του πολίτη είναι αρμόδια για τον συντονισμό των δράσεων των υπηρεσιών της Περιφέρειας με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη ενώ έχει τη δυνατότητα διενέργειας επιτόπιας παρακολούθησης όλων των υπηρεσιών και κατάθεσης αναλυτικής έκθεσης στον Περιφερειάρχη.
- Η Διεύθυνση Διοίκησης αναλαμβάνει την διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών και την εύρυθμη λειτουργία των συλλογικών οργάνων καθώς επίσης ασχολείται με όλα τα θέματα που αφορούν το προσωπικό και την διενέργεια εκλογών.
- Η Διεύθυνση Οικονομικού είναι αρμόδια για όλα τα θέματα οικονομικού περιεχομένου στην Περιφέρεια όπως ο προϋπολογισμός κι ο απολογισμός, η αξιοποίηση της περιουσίας, η είσπραξη εσόδων και η πληρωμή δαπανών, η εκκαθάριση της μισθοδοσίας και η εκτέλεση του Προγράμματος Προμηθειών.

Επίσης σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα εδράζεται Διεύθυνση Διοικητικού – Οικονομικού με ανάλογες αρμοδιότητες σε επίπεδο Περιφερειακής ενότητας.

3. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής

Αποτελείται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας, Κτηνιατρικής και Πολιτικής Γης, οι οποίες ομοίως έχουν τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και βρίσκονται στην έδρα της οικείας περιφέρειας..

- Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας είναι υπεύθυνη για θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα και κυρίως για την κατάρτιση αιτήσεων και πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων καθώς και για την εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής.
- Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής είναι αρμόδια για ότι σχετίζεται με το ζωικό κεφάλαιο και την λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας Υγείας. Τα τμήματα της συγκεκριμένης Διεύθυνσης αναλαμβάνουν τη χορήγηση ή και ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων όπως σφαγεία, ιχθυόσκαλες, κλινικές μικρών ζώων κ.α.
- Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Πολιτικής Γης ανάγονται στην παραχώρηση, εκποίηση ανταλλαγή και προστασία εκτάσεων καθώς και στην σύνταξη τοπογραφικών προγραμμάτων και μελετών.

Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα λειτουργεί Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής με ανάλογες αρμοδιότητες σε επίπεδο ενότητας.

4. Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης

Απαρτίζεται από τις Διευθύνσεις Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων και Δια βίου μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού, οι οποίες έχουν τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και βρίσκονται στην έδρα της οικείας περιφέρειας.

Ειδικότερα:

- Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων περιλαμβάνονται κυρίως η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, ο καθορισμός και αποχαρακτηρισμός λατομικών περιοχών.
- Η Διεύθυνση Δια βίου μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού είναι αρμόδια για θέματα υποστήριξης του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και για θέματα δια βίου μάθησης κα σύνδεσης αυτών με την απασχόληση. Στον τομέα ευθύνης της Διεύθυνσης ανήκουν και τα θέματα εμπορίου κα ανώνυμων εταιριών, και ο τουριστικός σχεδιασμός και ανάπτυξη καθώς και θέματα που σχετίζονται με την απασχόληση. Όπως και οι υπόλοιπες αποτελείται από ξεχωριστά τμήματα.

Σε κάθε Περιφερειακή ενότητα λειτουργεί Διεύθυνση Ανάπτυξης που ασκεί αντίστοιχες αρμοδιότητες σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας.

5. Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών

Αποτελείται μόνο από Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών οι οποίες που έχουν αρμοδιότητες και έδρα σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Οι Διευθύνσεις αυτές ασκούν όλες τις αρμοδιότητες του τομέα μεταφορών κι επικοινωνιών που έχουν ανατεθεί στις Περιφέρειες κι απαρτίζεται από τα Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας, Τμήμα Χορήγησης αδειών Οδήγησης, Τμήμα Κ.Τ.Ε.Ο., Τεχνικό τμήμα και Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης.

6. Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας

Αποτελείται από τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, οι οποίες ομοίως έχουν τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και βρίσκονται στην έδρα της οικείας περιφέρειας.

- Η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας επιλαμβάνεται θεμάτων υγείας και ευεξίας του πληθυσμού, ελέγχου και προστασίας επαγγελματών και υπηρεσιών υγείας καθώς και της ανάληψη και προαγωγή της υγείας και πρόληψης.
- Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ασκεί ιδίως αρμοδιότητες προνοιακού χαρακτήρα καθώς αρμοδιότητες που ανάγονται στην κοινωνική και οικονομική στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Τέλος, ασχολείται με την ενίσχυση και προαγωγή του αθλητισμού.

Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα υπάρχει Διεύθυνση Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας με αρμοδιότητες σε επίπεδο ενότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ

3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΤΟΥ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα Καλλικράτης αναμόρφωσε το θεσμικό και το οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας της Αυτοδιοίκησης. Κωδικοποιημένα, οι βασικές καινοτομίες στην οικονομική λειτουργία των Ο.Τ.Α. που εισήγαγε ο Καλλικράτης περιλαμβάνουν:

1. *την εισαγωγή αυστηρών, κυρίως αναπτυξιακών, προϋποθέσεων στην πιστοληπτική πολιτική των Δήμων και των Περιφερειών, με παράλληλη απαγόρευση του δανεισμού για λειτουργικές δαπάνες (αρ.269, Ν.3852/2010)*

Το ύψος του δανεισμού των Ο.Τ.Α., έως την εφαρμογή του Καλλικράτη ήταν χωρίς περιορισμούς. Καθορίστηκε για πρώτη φορά το πλαίσιο και οι προδιαγραφές δανεισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα και με την σχετική ευρωπαϊκή εμπειρία. Η δανειακή πολιτική των περιφερειών (αλλά και των δήμων) συσχετίζεται πλέον με την ικανότητα τους να εξυπηρετήσουν τη δημόσια πίστη τους. Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για τη λήψη δανείου από τις Περιφέρειες είναι οι εξής:

- α) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης τους να μην υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών τους εσόδων.
- β) το συνολικό χρέος της Περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει ποσοστό του 60% των συνολικών εσόδων του. (Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του).

2. *την εισαγωγή προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλους τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα (άρθρο 275 ν.3852/2010)*

Για πρώτη φορά οι δαπάνες όλων των δήμων και των περιφερειών, όλων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεών τους υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σε αντίθεση με την έως τον Καλλικράτη περίοδο όταν 500 Δήμοι και καμία επιχείρηση ή ΝΠΔΔ δεν υπάγονταν στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

3. την πρόβλεψη προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας (άρθρο 278, Ν.3852/2010)

Το Ελεγκτικό Συνέδριο πραγματοποιεί, για πρώτη φορά, γενικευμένο προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε συμβάσεις άνω των 100.000 € (χαμηλότερο του ορίου των 500.000 € που ισχύει στο δημόσιο) τις οποίες συνάπτουν οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα καθώς και οι επιχειρήσεις τους.

4. την πρόβλεψη ελέγχου της πορείας είσπραξης των εσόδων (άρθρο 277, Ν.3852/2010)

Ο αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο επίτροπος παρακολουθεί την είσπραξη των εσόδων και έχει τη δυνατότητα, εάν διαπιστώσει αδράνεια, να ορίσει ημερομηνία είσπραξής των εσόδων και σε περίπτωση παρατεταμένης αδράνειας που οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων να τους παραπέμψει, για καταλογοισμό της ζημιάς που προξένησαν.

5. τη διασφάλιση ισοσκελισμένων προϋπολογισμών (άρθρο

Όλοι οι Ο.Τ.Α. οφείλουν από το Νόμο να μην είναι ελλειμματικοί και να συντάσσουν και να εκτελούν ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς. Οι προϋπολογισμοί των Ο.Τ.Α. έως τον Καλλικράτη ισοσκελιζόνταν πλασματικά με αποτέλεσμα συχνά να οδηγούνται σε ελλείμματα, και έτσι σε χρέη. Με τον Καλλικράτη ο έλεγχος νομιμότητας του προϋπολογισμού προβλέπεται να περιλαμβάνει τον έλεγχο των εσόδων ώστε να διασφαλίζεται ότι ο προϋπολογισμός είναι αξιόπιστος ισοσκελισμένος.

6. την πρόβλεψη ειδικού προγράμματος εξυγίανσης για όσους Ο.Τ.Α. διαπιστωθεί αδυναμία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις τους (άρθρο 262, Ν.3852/2010)

Η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται είτε ύστερα από σχετικό αίτημα της περιφέρειας, είτε εάν διαπιστωθεί η ανάγκη ένταξης της μετά από αξιολόγηση των οικονομικών της στοιχείων.

Επακόλουθο της ένταξης είναι παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης από την ελεγκτική επιτροπή, ο περιορισμός των προσλήψεων, η διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων για έργα, δράσεις και υπηρεσίες, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και η διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

7. τη σύνταξη τριμηνιαίας έκθεσης για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η οποία και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η άποψη της μειοψηφίας

8. την υποχρεωτική ανάρτηση όλων των αποφάσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Δι@ύγεια.

9. *Κεντρική Βάση Δεδομένων (άρθρο 269, Ν.3852/2010)*

Από τις παραπάνω καινοτομίες, εξαιρετικά σημαντική αναδεικνύεται η θεσμοθέτηση και λειτουργία της Κεντρικής Βάσης Δεδομένων οικονομικών στοιχείων, η οποία αποτελεί ένα πρωτόγνωρο, για τα ελληνικά δεδομένα, εργαλείο εξορθολογισμού, ελέγχου, διαφάνειας και προγραμματισμού. Αντιμετωπίζεται έτσι ένα πρόβλημα τόσο παλιό, όσο και η ίδια η Αυτοδιοίκηση: η απουσία έγκυρων στατιστικών στοιχείων και οικονομικών δεδομένων με τη συνακόλουθη αδυναμία παρακολούθησης των οικονομικών της Αυτοδιοίκησης.

Η βάση Δεδομένων τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Συγκεντρώνεται το σύνολο των κρίσιμων οικονομικών και στατιστικών δεδομένων με στόχο την παρακολούθηση των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιφερειών.

Η μη ανταπόκριση στις σχετικές υποχρεώσεις παροχής στοιχείων πέραν των προβλεπόμενων πειθαρχικών και διοικητικών κυρώσεων συνεπάγεται και κυρώσεις για τους Ο.Τ.Α. με τη μορφή προστίμων και παρακράτησης στην τακτική επιχορήγηση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους.

3.2 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ

Με την εφαρμογή του Ν.3852/2010, η οικονομική διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία των Περιφερειών για το μεταβατικό έτος 2011 ολοκληρώνεται σε τέσσερα διαδοχικά στάδια:

- i. Συγκρότηση των οργάνων και κυρίως εκλογή της Οικονομικής Επιτροπής, στάδιο που ολοκληρώθηκε στις 09/01/2011.
- ii. Απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων των Περιφερειών, στάδιο που ολοκληρώθηκε στις 28/02/2011 (παραλαβή από Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις).
- iii. Κατάρτιση του προϋπολογισμού (οικονομική ενοποίηση και ετήσιος προγραμματισμός), στάδιο που ολοκληρώθηκε στις 31/03/2011.
- iv. Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος μέχρι την 30/09/2011, το οποίο στη συνέχεια θα εξειδικευτεί σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) της Περιφέρειας. Ο

ετήσιος προϋπολογισμός θα πρέπει να καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο Ε.Π.Δ.. (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., 2011)

Για την εφαρμογή των αλλαγών στο σύστημα οικονομικής διαχείρισης που επιφέρει ο «Καλλικράτης», είναι απαραίτητη η έκδοση μιας σειράς Π.Δ. και Υ.Α., η οποία θα παρέχει τις απαραίτητες κατευθύνσεις στα αρμόδια όργανα. Μέχρι στιγμής, έχουν εκδοθεί:

- Για τον τύπο του προϋπολογισμού, η Κ.Υ.Α. 3907/2010 με θέμα «Κατάρτιση και υποβολή προϋπολογισμού των περιφερειών, οικονομικού έτους 2011».
- Για την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος γενικής και αναλυτικής λογιστικής – κοστολόγησης, περιλαμβάνεται διάταξη στο Ν.3937/2011 «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση κ.α.» (ΦΕΚ 138 Α'), σύμφωνα με την οποία το Π.Δ. 315/99 «Κλαδικό λογιστικό σχέδιο για τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού», εφαρμόζεται πλέον και στις αιρετές Περιφέρειες.

Τέλος, αναμένεται η έκδοση του Π.Δ. για την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των Περιφερειών.

Οι παραπάνω κανονιστικές πράξεις θα ισχύσουν από την 1/1/2012, οπότε το 2011 θα αποτελέσει περίοδο προσαρμογής για τις Περιφέρειες, με βασικό χαρακτηριστικό τους μεταβατικούς Π/Υ που καταρτίζονται, οι οποίοι αποτελούν Π/Υ ενοποίησης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Τέλος, το 2011, θα ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο μεταφοράς αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση προς την Περιφέρεια και από τις Περιφέρειες στους Δήμους. Η επόμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων από τις Περιφέρειες στους Δήμους προβλέπεται να ολοκληρωθεί την 01/01/2013.

Με βάση τα παραπάνω, είναι σαφές ότι οι αρμοδιότητες, η οργανωτική δομή και οι οικονομικές λειτουργίες των Περιφερειών θα αποκρυσταλλωθούν, αφού περάσει η διετία 2011 και 2012.

3.3 ΟΡΓΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η διαχείριση των οικονομικών πόρων μίας οικονομικής μονάδας αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα τμήματα της διοίκησης, καθώς η κατανομή των διαθέσιμων οικονομικών της πόρων καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη βιωσιμότητα της. Ιδιαίτερη βαρύτητα απονέμεται στους Ο.Τ.Α, αφού οι τελευταίοι διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα και άρα οφείλουν να ακολουθούν συγκεκριμένες διαδικασίες, προσπαθώντας παράλληλα να προασπίσουν το δημόσιο συμφέρον. Στη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση δε, η μεγάλη εξάρτηση της από τις κρατικές επιχορηγήσεις και η έλλειψη ιδίων πόρων, κάνει το έργο της ακόμη πιο δύσκολο και απαιτητικό.

Για τους παραπάνω λόγους, στην οικονομική διοίκηση της Περιφέρειας, εμπλέκονται σχεδόν όλα τα όργανα της, τα οποία πρέπει να συνεργάζονται και να αλληλοσυμπληρώνουν τις ενέργειες τους. Στη συνέχεια, παρατίθενται όσες από τις αρμοδιότητες των οργάνων σχετίζονται με την οικονομική διαχείριση της Περιφέρειας, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 159-179 του Ν.3852/2010.

3.2.1 ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

• Περιφερειάρχης

Ο περιφερειάρχης, ως προϊστάμενος των υπηρεσιών της περιφέρειας και έχοντας τη γενική κατεύθυνση της υλοποίησης του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης, αναλαμβάνει περισσότερο ρόλο αποφασιστικό και εκτελεστικό.

Έτσι, είναι υπεύθυνος να εκτελεί τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής και της οικονομικής επιτροπής, να διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της περιφέρειας και να αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού. Επίσης, υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η περιφέρεια, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της περιφέρειας από την αναβολή λήψης απόφασης και, τέλος, παρουσιάζει τον προϋπολογισμό της περιφέρειας στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

• Αντιπεριφερειάρχες

Οι αντιπεριφερειάρχες επικουρούν το έργο του περιφερειάρχη και κατά συνέπεια τους ανατίθενται είτε συγκεκριμένες τομεακές αρμοδιότητες, είτε αρμοδιότητες που αφορούν την

περιφερειακή ενότητα όπου είναι κατά τόπο αρμόδιοι. Έτσι, κατά περίπτωση, μπορεί να αναλαμβάνουν κάποιες από τις ανωτέρω αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη και άρα να εμπλέκονται και αυτοί άμεσα με την οικονομική διοίκηση.

• Περιφερειακό Συμβούλιο

Το συλλογικό αυτό όργανο της Περιφέρειας ασκεί ένα μεγάλο κομμάτι των δράσεων που αφορούν τόσο τον οικονομικό προγραμματισμό όσο και την έγκριση για την διενέργεια δαπανών.

Πιο συγκεκριμένα, είναι αρμόδιο για την έγκριση και παρακολούθηση του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, την έγκριση και παρακολούθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά την κείμενη νομοθεσία, την έγκριση του προϋπολογισμού και του απολογισμού της περιφέρειας, το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών καθώς και την επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων. Επίσης, επιλαμβάνεται επί των απαλλοτριώσεων ακινήτων, την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων, την αγορά, παραχώρηση χρήσης, μίσθωση και εκμίσθωση κινητών και ακινήτων, τη σύναψη δανείων, αλλά και την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της περιφέρειας.

• Εκτελεστική Επιτροπή

Οι αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής που σχετίζονται με τα οικονομικά της Περιφέρειας, αφορούν κυρίως τον συντονισμό και την προετοιμασία των δράσεων, αλλά και την παρακολούθηση της εκτέλεσής τους.

Έτσι, είναι αρμόδια να συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, το οποίο και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο, καταρτίζει και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα τομεακά προγράμματα δράσης και έχει την ευθύνη της υλοποίησής τους, συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την οικονομική επιτροπή, ενώ τέλος έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του.

• Οικονομική Επιτροπή

Η Οικονομική Επιτροπή αποτελεί το όργανο της Περιφέρειας που ασκεί τον οικονομικό έλεγχο και παρακολουθεί την υλοποίηση του προϋπολογισμού της. Πιο συγκεκριμένα, οι αρμοδιότητες που σχετίζονται με την οικονομική διαχείριση είναι η κατάρτιση σχεδίου του

προϋπολογισμού και η εισήγηση του στο περιφερειακό συμβούλιο για ψήφιση, η κατάρτιση, επεξεργασία, και ο προέλεγχος του απολογισμού, καθώς και η υποβολή σχετικής έκθεσης στο περιφερειακό συμβούλιο. Επιπλέον, είναι αρμόδια για την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους. Τέλος, είναι υπεύθυνη για τη μελέτη της ανάγκης σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο περιφερειακό συμβούλιο, το οποίο θα αποφασίσει για τη σύναψη ή μη του δανείου.

3.2.2 ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Η άσκηση ορθής οικονομικής πολιτικής σε μία Περιφέρεια προϋποθέτει την άριστη συνεργασία μεταξύ των πολιτικών και διοικητικών οργάνων, ώστε οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε πολιτικό επίπεδο να υλοποιούνται από τους υπαλλήλους με αποτελεσματικό τρόπο. Ειδικότερα, είναι οι Διευθύνσεις Οικονομικού της Περιφέρειας και των Περιφερειακών Ενοτήτων που αναλαμβάνουν το συνολικό έργο της οικονομικής διαχείρισης σε όλη την Περιφέρεια.

Στη συνέχεια, αναλύεται η δομή των υπηρεσιών αυτών, αλλά και μερικές από τις βασικές αρμοδιότητες τους, ώστε να αποκτηθεί μία συνολική εικόνα για την οικονομική λειτουργία των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α..

- Διεύθυνση Οικονομικού

Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Οικονομικού ανάγονται ιδίως η συγκέντρωση και επεξεργασία των αναγκαίων στοιχείων για την κατάρτιση, τροποποίηση και παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, του απολογισμού και κάθε οικονομικής κατάστασης.

Η Διεύθυνση Οικονομικού έχει επίσης αρμοδιότητα την καταγραφή, αξιοποίηση και προστασία της περιουσίας της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων, την πληρωμή κάθε είδους δαπάνης και τη λογιστική και ταμειακή διαχείριση, την εκκαθάριση της μισθοδοσίας και των πάσης φύσεως αποδοχών του προσωπικού και της αντιμισθίας των αιρετών εκπροσώπων, την κατάρτιση και εκτέλεση του προγράμματος προμηθειών και την τήρηση των απαιτούμενων αρχείων, βιβλίων και στοιχείων.

Τη Διεύθυνση Οικονομικού απαρτίζουν τα παρακάτω τμήματα, των οποίων οι αρμοδιότητες κατανέμονται ως εξής:

α. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης

Το Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης είναι αρμόδιο ιδίως για τη συγκέντρωση και επεξεργασία των αναγκαίων στοιχείων, που αφορούν στην κατάρτιση, τροποποίηση και παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού, στη σύνταξη του απολογισμού και των λοιπών οικονομικών καταστάσεων και στη μελέτη της δανειοληπτικής δυνατότητας της Περιφέρειας. Ειδικότερα, για την περιφερειακή ενότητα, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, είναι αρμόδιο για την εκκαθάριση και την εντολή δαπανών, για τη συγκέντρωση και έλεγχο των δικαιολογητικών των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής και προώθησης αυτών στην Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου και εφόσον απαιτείται στα αρμόδια όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τόσο των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής, όσο και των συμβάσεων που υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο αυτού. Κατά τον ίδιο τρόπο, το Τμήμα αυτό είναι αρμόδιο για την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και πάγιας προκαταβολής, για την παρακολούθηση της απόδοσής τους, τον έλεγχο όλων των συμβάσεων οικονομικού αντικείμενου, καθώς και την τήρηση δικαιολογητικών, αρχείων και βιβλίων, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

β. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας

Το Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας είναι αρμόδιο ιδίως για τη διεξαγωγή όλων των συναφών με την ταμειακή διαχείριση υποθέσεων και ιδίως για τη διενέργεια των πληρωμών και της εξόφλησης των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής για κάθε είδους δαπάνη, για την είσπραξη όλων των εσόδων και την τήρηση αρχείων, παραστατικών και βιβλίων, που προβλέπονται από σχετικές διατάξεις περί ταμειακής διαχείρισης και αφορούν την περιφερειακή ενότητα, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, τηρεί το φυσικό ταμείο και διενεργεί τις χρηματικές δοσοληψίες με τις τράπεζες.

γ. Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας.

Το Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας είναι αρμόδιο ιδίως για τη μελέτη και αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων από την περιφερειακή ενότητα, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας. Επιμελείται για τον έλεγχο και τη βεβαίωση των εσόδων από φόρους, τέλη, δικαιώματα, εισφορές, έσοδα από ακίνητα και άλλες πηγές και παρακολουθεί την απόδοσή τους. Επιμελείται των φορολογικών διαφορών, καθώς και της

διαγραφής και επιστροφής εσόδων. Προστατεύει και διαχειρίζεται την περιουσία και τηρεί τα προβλεπόμενα με το αντικείμενό του αρχεία και βιβλία.

δ. Τμήμα Προμηθειών

Το Τμήμα Προμηθειών είναι αρμόδιο ιδίως για την κατάρτιση και παρακολούθηση της εκτέλεσης του προγράμματος προμηθειών της Περιφέρειας και τη διενέργεια διαγωνισμών και αναθέσεων προμηθειών, εργασιών και υπηρεσιών, που αφορούν την περιφερειακή ενότητα, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, ή πλείονες της μίας των λοιπών περιφερειακών ενοτήτων. Το Τμήμα αυτό διεξάγει τη διαδικασία εξεύρεσης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, στην περίπτωση πρόθεσης της Περιφέρειας να συνομολογήσει δάνειο, μεριμνά για τη στέγαση και μεταστέγαση των υπηρεσιών της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας και την εξασφάλιση όλων των απαραίτητων λειτουργικών υποδομών τους, συμπεριλαμβανομένων των μισθώσεων, τηρεί Αποθήκη προμηθευόμενων ειδών και υλικών και μεριμνά για την εκποίηση άχρηστων και ακατάλληλων υλικών και εξοπλισμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ε. Τμήμα Μισθοδοσίας

Το Τμήμα Μισθοδοσίας είναι αρμόδιο ιδίως για την εκκαθάριση της μισθοδοσίας και των πάσης φύσεως αποδοχών του προσωπικού της περιφερειακής ενότητας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, ανεξαρτήτως σχέσεως εργασίας, καθώς και της αντιμισθίας, των εξόδων κίνησης και των αποζημιώσεων από τη συμμετοχή σε συνεδριάσεις των αιρετών οργάνων όλης της Περιφέρειας. Το Τμήμα Μισθοδοσίας μεριμνά για την απόδοση των ασφαλιστικών κρατήσεων, τηρεί σχετικά αρχεία και εκδίδει κάθε μορφής βεβαίωση μισθοδοσίας και μισθοδοτικών καταστάσεων και συντάσσει τα δικαιολογητικά συνταξιοδότησης.

• Διευθύνση Διοικητικού-Οικονομικού των Περιφερειακών Ενοτήτων

Οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων Διοικητικού-Οικονομικού των Περιφερειακών Ενοτήτων, ανάγονται ιδίως στη συνδρομή των οργάνων των υπηρεσιών των περιφερειακών ενοτήτων για την εκπλήρωση των στόχων τους και της αποστολής τους, στην τήρηση του προσωπικού μητρώου των υπαλλήλων των υπηρεσιών κάθε περιφερειακής ενότητας, στην έκδοση πιστοποιητικών υπηρεσιακών μεταβολών του προσωπικού αυτού, στην έκδοση οποιασδήποτε ατομικής πράξης για το προσωπικό αυτό εκτός εκείνων για τις οποίες απαιτείται γνώμη συλλογικού οργάνου και οι οποίες εκδίδονται από τη Διεύθυνση Διοίκησης

στην έδρα της Περιφέρειας, στην άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διενέργεια των εκλογών, στην καταγραφή, αξιοποίηση και προστασία της περιουσίας της περιφερειακής ενότητας, στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων, στην πληρωμή κάθε είδους δαπάνης και στη λογιστική και ταμειακή διαχείριση, στην εκκαθάριση της μισθοδοσίας και των πάσης φύσεως αποδοχών του προσωπικού, στην εκτέλεση του προγράμματος προμηθειών, εργασιών και υπηρεσιών που αφορούν στην περιφερειακή ενότητα και εντός των ορίων που θέτει ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας, καθώς και στην τήρηση των απαιτούμενων αρχείων, βιβλίων και στοιχείων.

Τις Διευθύνσεις Διοικητικού-Οικονομικού των ως άνω Περιφερειακών Ενοτήτων απαρτίζουν τα ακόλουθα τμήματα:

- α. Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας
- β. Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης
- γ. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας
- δ. Τμήμα Προμηθειών
- ε. Τμήμα Γραμματείας

Οι αρμοδιότητες των παραπάνω τμημάτων είναι αντίστοιχες με αυτές των τμημάτων της Διεύθυνσης Οικονομικού της Περιφέρειας αλλά πλέον σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.

Είναι σαφές ότι αν δεν εξασφαλιστεί στενή συνεργασία μεταξύ της κεντρικής Διεύθυνσης Οικονομικού και των Διευθύνσεων Διοικητικού – Οικονομικού κάθε Περιφερειακής Ενότητας θα προκύπτουν σημαντικά προβλήματα στην οικονομική διαχείριση. Η ύπαρξη ενιαίου πληροφοριακού συστήματος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη και αποτελεσματική συνεργασία τους.

3.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μία ακόμα καινοτομία του Προγράμματος «Καλλικράτης» που αλλάζει την οικονομική διαχείριση των Περιφερειών, είναι η εισαγωγή του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε περιφερειακό επίπεδο. Με το άρθρο 268 του Ν.3852/2010 και την υπ' αριθ. 74754/2010 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θεσμοθετήθηκαν το περιεχόμενο, η δομή, ο τρόπος υποβολής, τα όργανα και η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) Β' βαθμού.

Η κατάρτιση του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εννιάμηνο της περιφερειακής περιόδου (έως 30 Σεπτεμβρίου) από την Εκτελεστική Επιτροπή η οποία εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο προς ψήφιση το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Για το σκοπό αυτό η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, συντάσσει σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα της διοίκησης, τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (Π.Τ.Α) και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας.

Η θεσμοθέτηση του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού σε περιφερειακό επίπεδο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την αποτελεσματικότερη διαχείριση των οικονομικών της Περιφέρειας μέσω του εξορθολογισμού και της διαφάνειας των δράσεων της. Η αποτύπωση σε αυτό της υφιστάμενης κατάστασης τόσο της περιφέρειας όσο και των υπηρεσιών της, καθώς και η αντιστοίχιση των πραγματοποιούμενων, στοχευμένων πλέον, μέτρων με τις προκαλούμενες δαπάνες σε βάθος πενταετίας, συντελεί τόσο στην καλύτερη οργάνωση της διοίκησης όσο και στην εξοικονόμηση πόρων.

Εισάγεται, με άλλα λόγια, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός που συμβάλλει στην υλοποίηση των πολιτικών εκείνων που συνάδουν με το όραμα και την αποστολή της Περιφέρειας, αποσκοπώντας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του αναπτυξιακού της σχεδιασμού, αλλά και την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της.

3.5 ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Μέχρι τώρα οι δυνατότητες καταγραφής και ανάλυσης των λειτουργιών των Ν.Α. ήταν περιορισμένες. Τα οικονομικά μεγέθη της διαχείρισης τους καταγράφονταν με την απλογραφική μέθοδο, προϋπολογιστικά στον προϋπολογισμό εσόδων - εξόδων και απολογιστικά στον αντίστοιχο απολογισμό. Οι έννοιες των εσόδων και των εξόδων ταυτιζόνταν με τις έννοιες των εισπράξεων και των πληρωμών.

Έτσι, το οικονομικό - διαχειριστικό - λογιστικό σύστημα τους δεν βοηθούσε τις Ν.Α. να ανταποκριθούν στις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες που καλούνταν να ικανοποιήσουν. Συνεπώς ο προϋπολογισμός - απολογισμός τους αποτελούσε ένα απλό λογιστικό εργαλείο απεικόνισης των κονδυλίων κατά κωδικό / φορέα, το οποίο εξυπηρετούσε κυρίως τις ανάγκες του ελέγχου και δεν λειτουργούσε ως εργαλείο για την άσκηση διοίκησης, προγραμματισμού και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων τους, αλλά είχε σχεδιαστεί ως ένα σύστημα ταμειακής διαχείρισης, που κάλυπτε τα τυπικά της νομοθεσίας του δημόσιου λογιστικού.

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, ήταν η ύπαρξη μιας ασαφούς εικόνας της οικονομικής διαχείρισης, η κατ'επέκταση έλλειψη κινήτρων αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και εξοικονόμησης πόρων, η έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων που να συνθέτουν την εικόνα της οικονομικής διοίκησης των Ν.Α. και, τέλος, η δυσχερής άντληση συμπερασμάτων τόσο από τις Ν.Α. όσο και από κεντρικά όργανα για τη δράση τους, άρα και η χάραξη ανάλογων πολιτικών. (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., 2011)

Με την μετάβαση στο νέο καθεστώς των αιρετών Περιφερειών που αντικατέστησαν τις Ν.Α., οι προαναφερθείσες αδυναμίες εκτιμάται ότι θα ξεπεραστούν με την εφαρμογή, τα επόμενα χρόνια, του διπλογραφικού συστήματος γενικής και αναλυτικής λογιστικής-κοστολόγησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 268 του Ν.3852/2010, οι Περιφέρειες είναι πλέον υποχρεωμένες να τηρούν διπλογραφικό σύστημα. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην παράγραφο 11 του εν λόγω άρθρου, με Προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, θα ρυθμιστεί κάθε θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής-Κοστολόγησης για την Περιφέρεια.

Σύμφωνα με τον τελευταίο Ν.3979/11 «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 138 Α'), η παράγραφος 11 του άρθρου 268 του Ν.3852/2010, αντικαθίσταται ως εξής: «οι διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης των

Περιφερειών», το οποίο σημαίνει ότι προσωρινά οι Περιφέρειες θα εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό σχέδιο των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.

Η ισχύς αυτή είναι προσωρινή και ισχύει μέχρι την έκδοση του κλαδικού λογιστικού σχεδίου για τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, που προβλέπεται από το Ν.3871/10, οπότε θα ισχύσει το νέο λογιστικό σχέδιο που θα αφορά τις Περιφέρειες, τους Δήμους και τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ. του Δημοσίου.

Οι Περιφέρειες θα έχουν πλέον τη δυνατότητα συγκέντρωσης στοιχείων, προγραμματισμού των δράσεων, τήρησης διαφανών διαδικασιών και γενικά θα βελτιωθεί η οικονομική διοίκηση και λειτουργία των οργανισμών. Οι δυνατότητες καταγραφής και ανάλυσης των λειτουργιών και υπηρεσιών των Περιφερειών, τόσο λογιστικά όσο και στατιστικά, θα οδηγήσει στην παροχή τεκμηριωμένων στοιχείων και πληροφοριών που θα χρησιμοποιηθούν περαιτέρω για τη χάραξη της ανάλογης πολιτικής.

3.6 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ

3.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η βασική νομοθεσία για τον οικονομικό προγραμματισμό των Ο.Τ.Α. Β' βαθμού διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 260, 268, 269 και 282 του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», καθώς και από τις διατάξεις του Π.Δ. 30/1996 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου με τίτλο «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης» των ισχυουσών διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση».

Όσον αφορά το οικονομικό έτος 2011, σημαντικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στην Κ.Υ.Α. 3907/2010 με θέμα «Κατάρτιση και υποβολή προϋπολογισμού των περιφερειών, οικονομικού έτους 2011».

Έτσι, οι βασικοί στόχοι που τίθενται για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Περιφερειών για το 2011, είναι:

1. Η συγκράτηση των δαπανών και η ορθολογικότερη διαχείριση των πόρων
2. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της δημοσιονομικής διαχείρισης με όσο το δυνατό μικρότερη δέσμευση οικονομικών πόρων
3. Η περαιτέρω ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων και η επίτευξη επαρκών ρυθμών ανάπτυξης με στόχο τη μείωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης
4. Η εναρμόνισή προς τις γενικές οδηγίες κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού 2011 και ιδίως μείωση των καταναλωτικών δαπανών κατά 10% τουλάχιστον.

Επίσης, σημαντικές παρατηρήσεις για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, όπως αναφέρονται στην Κ.Υ.Α. 3907/2010, είναι:

- Στον προϋπολογισμό εγγράφονται όλες οι δαπάνες και τα έσοδα της περιφέρειας. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται και υποβάλλεται ισοσκελισμένος.
- Η υπερεκτίμηση των εσόδων ή η εγγραφή εσόδων που δεν πρόκειται να εισπραχθούν οδηγεί ουσιαστικά στην κατάρτιση ελλειμματικού προϋπολογισμού και αυτό απαγορεύεται από το νόμο. Η τήρηση της αρχής αυτής, ελέγχεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας και η παραβίαση της μπορεί να οδηγήσει στην αναπομπή του προϋπολογισμού στο περιφερειακό συμβούλιο ή, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, στην ακύρωση της σχετικής απόφασης.
- Στον προϋπολογισμό δεν μπορεί να εγγραφούν έσοδα από δάνεια για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών.

- Εν όψει της υποχρέωσης των Περιφερειών για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, και των περιορισμών στην πιστοληπτική πολιτική των περιφερειών με την μη δυνατότητα άντλησης δανεισμού για λειτουργικές δαπάνες, τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη άσκησης περιοριστικής πολιτικής στις δαπάνες γενικότερα, σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα. Δαπάνες, για τις οποίες δίνονται παγίως οδηγίες, και στις οποίες μπορεί να υπάρξει περιορισμός είναι, ενδεικτικά:

i. οι δαπάνες συμμετοχής σε συλλογικά όργανα (εφόσον, όπως προαναφέραμε, η καταβολή τους προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις) ιδίως όταν είναι δυνατόν το έργο τέτοιων οργάνων να αντιμετωπισθεί στα πλαίσια των προβλεπόμενων καθηκόντων του προσωπικού,

ii. οι δαπάνες υπερωριακής απασχόλησης του προσωπικού, οι οποίες πρέπει να αποβλέπουν στην αντιμετώπιση των εκτάκτων υπηρεσιακών αναγκών και να εγκρίνονται, αφού πρώτα εξαντληθούν όλα τα περιθώρια αξιοποίησής του εντός του ωραρίου εργασίας,

iii. οι δαπάνες υπηρεσιακών μετακινήσεων, προμηθειών, τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κ.ο.κ.

Οι κοινοί στόχοι κατάρτισης των προϋπολογισμών των Περιφερειών το 2011, σε γενικές γραμμές είναι:

1. Η οικονομική ενοποίηση των πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Ν.Α., Ε.Ν.Α., Ν.Δ.) που απαρτίζουν πλέον το νέο δευτεροβάθμιο Ο.Τ.Α..
2. Η ενεργοποίηση της διαχειριστικής αυτοτέλειας των Περιφερειακών Ενοτήτων με την κατάρτιση δικού τους προϋπολογισμού.
3. Η συγκράτηση των λειτουργικών δαπανών στα επίπεδα του 2010, με βάση τις οδηγίες του ΥΠ.ΟΙΚ. και ο περιορισμός των προσλήψεων (αναλογία 10 προς 1).
4. Η εξασφάλιση των πιστώσεων για τη χρηματοδότηση όλων των έργων των πρώην Ν.Α. που είναι συνεχιζόμενα ή ολοκληρωμένα αλλά δεν έχουν εξοφληθεί.
5. Η κοστολόγηση και η σταδιακή απένταξη δαπανών για αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν στους Δήμους (π.χ. ενοίκια σχολικών κτιρίων, μεταφορά μαθητών).

3.6.2 Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ

Ο προϋπολογισμός έχει για τους δευτεροβάθμιους Ο.Τ.Α. την έννοια της απόφασης (διοικητικής πράξης) του Περιφερειακού Συμβουλίου, με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και τα έξοδα του οργανισμού για ένα οικονομικό έτος.

Όσον αφορά τον τύπο του προϋπολογισμού των Περιφερειών, και μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης από τη διάταξη της παρ. 13 του άρθρου 268 του Ν.3852/2010 απόφασης, περί καθορισμού του τύπου του προϋπολογισμού των περιφερειών, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 116 του Π.Δ/τος 30/1996. Η μόνη διαφοροποίηση έγκειται στα σημεία όπου οι διατάξεις του εν λόγω προεδρικού διατάγματος αναφέρονται σε «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή», «Νομαρχιακό Συμβούλιο» και «Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας», αντικαθίστανται αντίστοιχα από «Περιφέρεια», «Περιφερειάρχης», «Οικονομική Επιτροπή», «Περιφερειακό Συμβούλιο» και «Ελεγκτής Νομιμότητας», όπως ορίζεται στη παρ. 14 του άρθρου 268 του Ν.3852/2010.

Στον πρώτο προϋπολογισμό των Περιφερειών για το 2011 εγγράφηκαν σύμφωνα με το άρθρο 269 του Καλλικράτη όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού της περιφέρειας και πάντως όχι αργότερα από την ανωτέρω προθεσμία, οι προϋπολογισμοί των Ν.Α. που καταργούνταν, εκτελούνταν ως δωδεκατημόρια του προϋπολογισμού του 2010.

Η ενοποίηση των προϋπολογισμών των Ν.Α. στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας εξασφαλίζει την λογιστική παρακολούθηση των εσόδων και εξόδων, ενώ η υλοποίηση ενός σημαντικού τμήματος από τις Περιφερειακές Ενότητες, επιτρέπει την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη απορρόφησή του.

Ο προϋπολογισμός των Περιφερειών, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 3907/2010 συντάσσεται κατά φορέα και Κ.Α.Ε. Ως προς τα έσοδα η ανάλυση των κονδυλίων γίνεται σύμφωνα με τον κώδικα κατάταξης εσόδων Ν.Π.Δ.Δ. (εγκύκλιος ΥΠ.ΟΙΚ. 2/47285/0094/2.8.01). Ως προς τα έξοδα ακολουθείται ο κώδικας κατάταξης εξόδων του κρατικού προϋπολογισμού (εγκύκλιος ΥΠ.ΟΙΚ. 2/50418/0020/17.9.02), εκτός από ορισμένες κατηγορίες και υποκατηγορίες εξόδων που λόγω της φύσεώς τους εγγράφονται σε κωδικούς αριθμούς του κώδικα κατάταξης των Ν.Π.Δ.Δ..

Οι βασικές κατηγορίες Εσόδων που εγγράφονται είναι:

- 0000 Επιχορηγήσεις
- 1000 Φόροι, Τέλη και Δικαιώματα υπέρ Ν.Π.Δ.Δ.
- 2000 Ασφαλιστικές Εισφορές
- 3000 Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα
- 4000 Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα
- 5000 Λοιπά έσοδα
- 6000 Έκτακτα έσοδα
- 7000 Έσοδα από δάνεια
- 8000 Έσοδα από παρελθόντα έτη
- 9000 Έσοδα από επιχορηγήσεις κ.λπ. για επενδύσεις

Οι βασικές κατηγορίες Δαπανών είναι:

- Αποθεματικά
- 0000 Πληρωμές για υπηρεσίες
- 1000 Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού
- 2000 Πληρωμές μεταβιβαστικές
- 3000 Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα
- 5000 Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες
- 6000 Κίνηση κεφαλαίων
- 7000 Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις κ.λπ.
- 9000 Πληρωμές για επενδύσεις

Όλα τα κονδύλια εσόδων και εξόδων αθροίζονται σε υποσύνολα κατά κατηγορίες (ανά χιλιάδα π.χ. 0000) και υποκατηγορίες (ανά εκατοντάδα π.χ. 0700) των εν λόγω κωδικών. Ο προϋπολογισμός αναπτύσσεται και στα δύο σκέλη του σε πέντε (5) στήλες, όπου αναγράφονται:

- στην 1^η ο Κωδικός Αριθμός (Κ.Α.)
- στην 2^η η ονομασία του
- στην 3^η οι προβλέψεις για το 2011
- στην 4^η οι διαμορφωθείσες πιστώσεις των εσόδων και εξόδων κατά το 2010 (αρχικός προϋπολογισμός ± τροποποιήσεις), και στην 5^η τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων και εξόδων οικ. Έτους 2009.

Στο Παράρτημα, παρουσιάζεται ο Συνοπτικός Προϋπολογισμός της Περιφέρειας, όπως αυτός περιλαμβάνεται στην Κ.Υ.Α. 3907/2011 (Παράρτημα, Πίνακας 1)

2.6.2.1 ΈΣΟΔΑ

Στη συνέχεια, περιγράφονται συνοπτικά οι πηγές εσόδων για την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση.

1. Από κρατική επιχορήγηση (Κ.Α. 0000)

Οι προβλέψεις εσόδων από κρατικές επιχορηγήσεις που λαμβάνουν οι Περιφέρειες και που εντάσσονται στους κωδικούς αριθμούς της κατηγορίας εσόδων 0000 «Επιχορηγήσεις» είναι έσοδα που προορίζονται κυρίως για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες τους, όπως είναι η μεταφορά μαθητών, οι μεταβιβαστικές πληρωμές καθώς και λοιπές λειτουργικές δαπάνες των Περιφερειών.

Ειδικότερα, αναλύοντας τα έσοδα από επιχορηγήσεις σε επίπεδο υποκατηγορίας, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

i. Επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Κρατικό Πρ/σμό (Κ.Α.0100)

Τα έσοδα αυτά προορίζονται κυρίως για την παροχή πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών, για εκπαιδευτικούς σκοπούς, για παροχή βοηθημάτων Υγειονομικής Περίθαλψης και Επιδομάτων Κοινωνικής Πρόνοιας, καθώς και για τις δαπάνες λειτουργίας των Προνοιακών Ιδρυμάτων.

ii. Επιχορηγήσεις και εισφορές από ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Οργανισμούς, Ιδρύματα και Ειδικούς Λογαριασμούς (Κ.Α.0200)

iii. Επιχορηγήσεις προερχόμενες από την Αλλοδαπή. (Κ.Α. 0300)

Για το έτος 2011, το οποίο θεωρείται έτος μετάβασης, τα εκτιμώμενα έσοδα θα πρέπει να υπολογιστούν στο ύψος των απολύτως αναγκαίων πιστώσεων για την εξυπηρέτηση των σκοπών για τους οποίους προβλέπονται. Από τις προβλέψεις αυτές θα πρέπει να αφαιρεθούν οι επιχορηγήσεις που κάλυψαν έκτακτες και απρόβλεπτες δαπάνες του έτους 2010. Μετά την ψήφιση όμως του κρατικού προϋπολογισμού, όλα τα παραπάνω έσοδα θα πρέπει να προσαρμοσθούν στο ύψος των αντίστοιχων εγγεγραμμένων πιστώσεων.

2. Φόροι-Τέλη και Δικαιώματα υπέρ Ν.Π.Δ.Δ. (Κ.Α. 1000)

Αν και η κατηγορία αυτή θα έπρεπε να αντλεί τα έσοδα της από είσπραξη φόρων, τελών και δικαιωμάτων, όπως άλλωστε υποδεικνύει και η ονομασία της, η πραγματικότητα είναι ότι το μεγαλύτερο τμήμα των εσόδων της προέρχεται από την απόδοση στις Περιφέρειες των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων.

Αυτό συμβαίνει, πρώτον, διότι η επιβολή και είσπραξη φόρων δεν είναι θεσμοθετημένη για την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, ενώ ο αριθμός των τελών που έχει δικαίωμα να

εισπράττει είναι περιορισμένος. Από την άλλη, οι Κ.Α.Π., αν και στην ουσία αποτελούν τακτική επιχορήγηση για την αυτοδιοίκηση, εντάσσονται στην κατηγορία αυτή επειδή προέρχονται από την εισπραξη φόρων από το κεντρικό Κράτος, ποσοστό των οποίων αποδίδεται στη συνέχεια στις Περιφέρειες βάσει συγκεκριμένου συστήματος κατανομής.

Πιο αναλυτικά, η ανάλυση σε επίπεδο υποκατηγορίας μας οδηγεί στις εξής παρατηρήσεις:

i. Φόροι (Κ.Α. 1100)

Ο κωδικός αυτός παραμένει κενός για όλες τις Περιφέρειες, καθώς όπως αναφέραμε παραπάνω, δεν είναι αρμόδιες για την επιβολή και την εισπραξη φόρων.

ii. Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα (Κ.Α. 1200)

Τα έσοδα αυτά, αποτελούν τμήμα των ιδίων εσόδων της Περιφέρειας και προέρχονται κυρίως από την εισπραξη των τελών αδειας και μεταβίβασης οχημάτων, τα οποία προορίζονται κατά προτεραιότητα για την κάλυψη δαπανών των Διευθύνσεων Μεταφορών-Επικοινωνιών ενώ το υπόλοιπο διατίθεται αποκλειστικά προς κάλυψη δαπανών βελτίωσης, συντήρησης και αποκατάστασης του οδικού δικτύου. Επίσης, εισπράττουν και τέλη χορήγησης διπλωμάτων, πτυχίων, αδειών, από έσοδα του τέως Ταμείου οδοποιίας Νομού κ.α.

iii. Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α. 1250)

Με τους Κ.Α.Π., οι οποίοι θεσμοθετήθηκαν το έτος 1989, αρχικά για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και αργότερα για τη δευτεροβάθμια, το σύστημα των κρατικών επιχορηγήσεων προς την αυτοδιοίκηση συνδέθηκε άμεσα με την απόδοση συγκεκριμένων φόρων και τελών. Η νομοθετική αυτή ρύθμιση αποτέλεσε σημαντικό βήμα για την οικονομική αυτοδυναμία και τον στρατηγικό προγραμματισμό των Ο.Τ.Α., καθώς πλέον ήταν εγκαίρως γνωστό το ποσό το οποίο θα καλούνταν να διαχειριστούν μέσα στο επόμενο οικονομικό έτος.

Μετά την εφαρμογή του Ν.3852/2010 και σύμφωνα με το άρθρο 260, οι Κ.Α.Π. των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

- Το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 2,40% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.
- Το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 4% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

Επί του συνόλου των Κ.Α.Π. καθορίζεται, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη δαπανών που αφορούν:

- Λειτουργικές και λοιπές γενικές δαπάνες
- Επενδυτικές δαπάνες της Περιφέρειας

Τα έσοδα αυτά εγγράφονται στον προϋπολογισμό στην υποκατηγορία 1250 «Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους» σε χωριστούς κωδικούς αριθμούς ανάλογα με το σκοπό διάθεσής τους.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι Κ.Α.Π. για επενδύσεις συμβάλλουν ουσιαστικά στην αυτοδιοίκηση, καθώς είναι τα μόνα έσοδα που προέρχονται από το κεντρικό κράτος και μπορούν να διατεθούν στη διενέργεια των επενδύσεων που η κάθε Περιφέρεια έχει προγραμματίσει, σε αντίθεση με τις λοιπές επιχορηγήσεις που προορίζονται για ειδικές δαπάνες.

iv. Λοιπά έσοδα από τέλη και δικαιώματα (Κ.Α.Ε.1210-1240&1290)

3. Ασφαλιστικές Εισφορές (Κ.Α. 2000)

Περιλαμβάνονται ποσά που αποδίδονται στα ΝΠΔΔ για τη κάλυψη δαπανών για ασφαλιστικές εισφορές.

Εδώ, με βάση την υπάρχουσα κωδικοποίηση εντάσσονται τόσο οι εισφορές του εργοδότη όσο και του ασφαλισμένου. Θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε, ότι η καταγραφή των ασφαλιστικών εισφορών του εργοδότη στα έσοδα οδηγεί σε λογιστικό σφάλμα, καθώς τα χρήματα αυτά αποτελούν έξοδο για την Περιφέρεια και όχι έσοδο.

4. Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα (Κ.Α. 3000)

Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται τα έσοδα που προκύπτουν από δραστηριότητες που ασκεί ο Οργανισμός. Πρόκειται για τμήμα των ίδιων εσόδων της Περιφέρειας, το ύψος των οποίων όμως, είναι πολύ χαμηλό σε σχέση με το σύνολο των εσόδων της. Σε επίπεδο υποκατηγορίας, τα έσοδα αυτά προέρχονται από:

- i. Προσφορά Υπηρεσιών (Κ.Α. 3100-3200)
- ii. Πώληση Αγαθών (Κ.Α. 3300)
- iii. Εκμίσθωση κινητής και ακίνητης περιουσίας (Κ.Α. 3400)
- iv. Κεφάλαια, κινητές αξίες και λοιπές περιπτώσεις (Κ.Α. 3500)

Το γεγονός ότι τα έσοδα αυτού του κωδικού αριθμού εμφανίζονται γενικά μειωμένα, οφείλεται στο ότι η παραπάνω κωδικοποίηση των εσόδων προκύπτει από τον τύπο του προϋπολογισμού των Ν.Π.Δ.Δ., για τα οποία η προσφορά υπηρεσιών και η πώληση αγαθών αποτελεί σημαντική δραστηριότητα, ενώ για τις Περιφέρειες, όχι. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από τους τόκους καταθέσεων των κεφαλαίων που έχει καταθέσει η κάθε Περιφέρεια σε κάποιο πιστωτικό ίδρυμα.

5. Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα (Κ.Α. 4000)

Τα έσοδα αυτά επίσης εμπίπτουν στην κατηγορία των ιδίων εσόδων της Περιφέρειας και αποτελούν συνήθως το μεγαλύτερο τμήμα του συνόλου τους.

Παρακολουθούνται τα ποσά που εισπράττονται από:

- i. προσαυξήσεις που επιβάλλονται από εκπρόθεσμες καταβολές φόρων ή τελών
- ii. πρόστιμα που επιβάλλονται για διάφορες περιπτώσεις σε φορολογούμενους, υπαλλήλους και λοιπούς, όπως για παράδειγμα πρόστιμα που επιβάλλονται από τα μικτά κλιμάκια ελέγχου οχημάτων
- iii. ποσά που καταβάλλονται σε παράβολα για κάθε αιτία, όπως είναι τα παράβολα χορήγησης επαγγελματικών αδειών

6. Λοιπά έσοδα (Κ.Α. 5000)

Πρόκειται για έσοδα που λαμβάνει η Περιφέρεια και τα οποία πρέπει στη συνέχεια να αποδώσει σε τρίτους. Αναγράφονται ποσά που εισπράττονται από λοιπές περιπτώσεις και περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων ποσά που παρακρατούνε από μισθωτούς και τρίτους κατά την εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων και στην συνέχεια αποδίδονται στους ασφαλιστικούς φορείς με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων απόδοσης εισφορών.

Προέρχονται κυρίως από:

- i. Απολήψεις ανταποδοτικού χαρακτήρα (Κ.Α. 5100)
- ii. Έσοδα υπέρ δημοσίου και τρίτων (Κ.Α. 5200)
- iii. Έσοδα από συνεισφορές υπαλλήλων και συνταξιούχων για την υγειονομική περίθαλψη τους και των μελών των οικογενειών τους. (Κ.Α. 5300)
- iv. Έσοδα από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες (Κ.Α. 5400)
- v. Επιστροφές χρημάτων (Κ.Α. 5500)

Εδώ, καταχωρούνται επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π., επιστροφές αποδοχών και βοηθημάτων, λοιπές επιστροφές ποσών που εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται κ.α..

vi. Έσοδα από λοιπές περιπτώσεις (Κ.Α. 5600)

7. Έκτακτα Έσοδα (Κ.Α. 6000)

Τα έκτακτα έσοδα αποτελούνται από τα είδη των εσόδων των προηγούμενων κατηγοριών που έχουν όμως έκτακτο χαρακτήρα, δηλαδή είναι θεσμοθετημένα από το κράτος, αλλά δεν λαμβάνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Έτσι, οι υποκατηγορίες αυτών διαμορφώνονται ως εξής:

- i. Επιχορηγήσεις (Κ.Α. 6100)
- ii. Φόροι-Τέλη-Δικαιώματα (Κ.Α. 6200)
- iii. Ασφαλιστικές Εισφορές (Κ.Α. 6300)
- iv. Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα (Κ.Α. 6400)
- v. Προσανυξήσεις, Πρόστιμα, Χρηματικές ποινές, Παράβολα (Κ.Α. 6500)
- vi. Λοιπά έσοδα (Κ.Α. 6600)

8. Έσοδα από δάνεια (Κ.Α. 7000)

Πρόκειται για μία ειδική κατηγορία των εσόδων, στην οποία καταγράφονται:

- i. Έσοδα προερχόμενα από δάνεια που έχουν συναφθεί (Κ.Α. 7100)
- ii. Έσοδα προερχόμενα από επιστροφή δανείων που χορηγήθηκαν (Κ.Α. 7200)

Με το νέο σύστημα αυτοδιοίκησης, ο συγκεκριμένος κωδικός δεν έχει πλέον τη σημασία που είχε επί του καθεστώτος των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, αφού στο άρθρο 264 του Ν.3852/2010 προβλέπεται ότι οι αιρετές Περιφέρειες έχουν τη δυνατότητα να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού, αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ή για τη χρηματοδότηση χρεών τους.

Έτσι, τα έσοδα των Περιφερειών από δάνεια για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών θα είναι μηδενικά, και ο μόνος κωδικός που θα συμπληρώνεται πλέον θα είναι ο κωδικός 9700 «Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδύσεις», όπως θα δούμε στη συνέχεια.

9. Έσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη (Κ.Α. 8000)

Διακρίνονται δύο κατηγορίες τέτοιων εσόδων: α) εκείνα τα οποία βεβαιώνονται για πρώτη φορά, ενώ αφορούν προηγούμενα έτη και β) εκείνα τα οποία έχουν βεβαιωθεί σε προηγούμενα έτη και μεταφέρονται ως απαιτήσεις στη τρέχουσα χρήση. Και η κατηγορία αυτή αποτελείται από τα είδη των εσόδων όλων των προηγούμενων κωδικών αριθμών.

Έτσι, οι υποκατηγορίες διαμορφώνονται ως εξής:

i. Επιχορηγήσεις	(Κ.Α. 8100)
ii. Φόροι-Τέλη-Δικαιώματα	(Κ.Α. 8200)
iii. Ασφαλιστικές Εισφορές	(Κ.Α. 8300)
iv. Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	(Κ.Α. 8400)
v. Προσαυξήσεις, Πρόστιμα, Χρηματικές ποινές και Παράβολα	(Κ.Α. 8500)
vi. Λοιπά έσοδα	(Κ.Α. 8600)
vii. Έσοδα από δάνεια	(Κ.Α. 8700)

10. Έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις (Κ.Α. 9000)

Πρόκειται για έναν από τους σημαντικότερους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού, αφού εδώ καταχωρούνται όλες οι επιχορηγήσεις και τα έσοδα, που στη συνέχεια θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων της Περιφέρειας. Έτσι, καταχωρούνται τα εξής:

i. Επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό	(Κ.Α.9100-9200)
ii. Επιχορηγήσεις από το Π.Δ.Ε.	(Κ.Α. 9300-9400)

Εδώ, καταχωρούνται οι επιχορηγήσεις από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και οι οποίες προορίζονται για την εκτέλεση επενδύσεων στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών, δηλαδή για δάση-γεωργία-αλιεία, εγγειοβελτιωτικά έργα, επενδύσεις βιομηχανίας-ενέργειας-βιοτεχνίας, επενδύσεις τουρισμού-μουσείων-μνημείων-εκπαίδευσης, έργα ύδρευσης και αποχέτευσης, κ.α.. Η κατηγοριοποίηση γίνεται στη συνέχεια ανά είδος επιχορήγησης και ανά Περιφερειακή Ενότητα. Στο Π.Δ.Ε. ενσωματώνονται και τα έσοδα που προέρχονται από χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ 2007-2013 για την πραγματοποίηση έργων. Επίσης, καταχωρούνται και οι επιχορηγήσεις από Υπουργεία για την εκτέλεση ειδικών έργων, οι επιχορηγήσεις από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ.) για έργα σχολικής στέγης κ.α.

- iii. Επιχορηγήσεις από τον προϋπολογισμό Ν.Π.Δ.Δ., οργανισμών, ή ειδικών λογαριασμών. (Κ.Α. 9500-9600)
- iv. Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδύσεις (Κ.Α. 9700)
- v. Λοιπά έσοδα από δημόσιες επενδύσεις (Κ.Α. 9800)
- vi. Έσοδα από επιχορηγήσεις της Ε.Ε. για επενδύσεις (Κ.Α.9900)
- Εδώ, καταχωρούνται τα έσοδα από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα.

2.6.2.2 ΔΑΠΑΝΕΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι κατηγορίες δαπανών των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α.:

1. Πληρωμές για Υπηρεσίες (Κ.Α. 0000)

Ο κωδικός αυτός περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που προκαλούνται για την κάλυψη των αναγκών λειτουργίας των υπηρεσιών της Περιφέρειας, όπως είναι το οι δαπάνες για την κάλυψη του κόστους του προσωπικού, οι παροχές προς τρίτους κ.α.

Πιο αναλυτικά, στην κατηγορία αυτή καταχωρούνται τα εξής:

i. Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων, τακτικοί και Ι.Δ.Α.Χ. (Κ.Α. 0200)

Στην υποκατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται όλα τα έξοδα που αφορούν τη μισθοδοσία των πολιτικών υπαλλήλων όπως είναι για παράδειγμα ο βασικός μισθός, το χρονοεπίδομα, το επίδομα θέσης, το κίνητρο απόδοσης, τα δώρα και επιδόματα εορτών Πάσχα και άδειας, λοιπά ειδικά επιδόματα, πάγια αποζημίωση, οι εισφορές ΙΚΑ κ.α.

ii. Αμοιβές υπαλλήλων με σχέση εργασίας Ι.Δ.Ο.Χ.

και ειδικών κατηγοριών (Κ.Α. 0300)

Στην υποκατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται οι αμοιβές προσωπικού μερικής απασχολήσης, οι αμοιβές εποχιακού προσωπικού, οι εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς του λοιπού και εποχικού προσωπικού οι αποζημιώσεις σπουδαστών κ.α..

iii. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (Κ.Α. 0500)

Εδώ, καταχωρούνται οι αποζημιώσεις για υπερωριακή απασχόληση, οι αποζημιώσεις εξαιρέσιμων & νυχτερινών, οι αμοιβές για εργασία πέρα από τα συνήθη καθήκοντα, οι αμοιβές μικτών κλιμακίων ελέγχου υπαίθριων αγορών, έκτακτα βοηθήματα Λογαρ/σμού Ά κοινωνικών βοηθειών, τα έξοδα κηδείας εν ενεργεία υπαλλήλων, οι αμοιβές μελών κλιμακίου ελέγχου Λαϊκών αγορών, λοιπές πρόσθετες παροχές και αποζημιώσεις κ.α.

iv. Ασφαλιστικές παροχές (Κ.Α. 0600)

v. Πληρωμές για μετακινήσεις (Κ.Α. 0700)

Στην υποκατηγορία αυτή καταχωρούνται όλα τα έξοδα μετακίνησης των πολιτικών υπαλλήλων στο εσωτερικό και το εξωτερικό, τα έξοδα μεταθέσεων και αποσπάσεων, καθώς και τα έξοδα των λοιπών προσώπων σε εσωτερικό και εξωτερικό.

vi. Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες (Κ.Α. 0800)

Ο κωδικός αυτός περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που αφορούν τις παροχές προς τρίτους για την παροχή υπηρεσιών, όπως είναι τα κάθε είδους μισθώματα (κτιρίων, μεταφορικών μέσων κ.α.), τις δαπάνες ύδρευσης και άρδευσης, φωτισμού και κίνησης, καθαριότητας, κινητής τηλεφωνίας, δημοσιεύσεων, δημοσίων σχέσεων, μεταφοράς μαθητών κ.α.. Επίσης, εδώ συγκαταλέγονται και οι δαπάνες που αφορούν συντηρήσεις μονίμων εγκαταστάσεων, μεταφορικών μέσων ξηράς, τηλεπικοινωνιακού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και οι αμοιβές φυσικών προσώπων, Ν.Π.Ι.Δ., οι αμοιβές για εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, επιμόρφωση κ.α..

vii. Φόροι, Τέλη, Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης (Κ.Α. 0900)

2. Προμήθειες αγαθών και κεφαλαικού εξοπλισμού (Κ.Α. 1000)

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλες οι δαπάνες της Περιφέρειας οι οποίες αφορούν τη διενέργεια προμηθειών υλικών και κινητών περιουσιακών στοιχείων οι οποίες είναι απαραίτητες για την απρόσκοπτη λειτουργία της και την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Έτσι, σε επίπεδο υποκατηγορίας έχουμε τα εξής:

i. Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών, εργαστηρίων κ.α. (Κ.Α. 1100)

Περιλαμβάνονται οι προμήθειες χαρτιού, γραφικών ειδών και λοιπών συναφών υλικών, η προμήθεια βιβλίων, συγγραμμάτων, περιοδικών, εφημερίδων και λοιπών συναφών εκδόσεων κ.α.

ii. Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και υλικών καθαριότητας (Κ.Α. 1200)

Εδώ, καταχωρούνται οι προμήθειες υγειονομικού υλικού, κτηνιατρικού υλικού, ειδών καθαριότητας, καθώς και το κατ'αποκοπή χορήγημα για καθαριότητα.

iii. Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Κ.Α. 1300)

Οι δαπάνες συντήρησης και επισκευής καταχωρούνται στην κατηγορία αυτή, και πιο συγκεκριμένα οι δαπάνες για την προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, υδραυλικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων θέρμανσης και κλιματισμού και λοιπών

εγκαταστάσεων, αλλά και για τη συντήρηση μεταφορικών μέσων και κάθε είδους εξοπλισμού.

iv. Προμήθεια ειδών διατροφής, ιματισμού, υπόδησης κ.λπ. (Κ.Α. 1400)

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για προμήθεια ειδών διατροφής ποτών και καπνού, ειδών ιματισμού, υποδημάτων, σκευών μαγειρίου και εστίασης γενικά, καθώς και ειδών άθλησης και ψυχαγωγίας, κ.α..

v. Προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών (Κ.Α. 1500)

Συγκαταλέγονται οι δαπάνες για την προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών γενικά, καυσίμων θέρμανσης και οι δαπάνες των κοινοχρήστων.

vi. Διάφορες προμήθειες (Κ.Α. 1600)

Εδώ, καταχωρούμε προμήθειες που δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στις παραπάνω κατηγορίες, όπως είναι η προμήθεια έργων τέχνης, κειμηλίων, αρχαιοτήτων και λοιπού ιστορικού υλικού, η προμήθεια χρωμάτων και λοιπών συναφών υλικών, φυτοπαθολογικού υλικού, οι λοιπές προμήθειες υλικών κ.α.

vii. Προμήθεια κεφαλαιακού εξοπλισμού (Κ.Α. 1700)

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται όλες οι προμήθειες που αυξάνουν τον κεφαλαιακό εξοπλισμό της Περιφέρειας, δηλαδή οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, όπως είναι η προμήθεια επίπλων, συσκευών θέρμανσης, φωτοτυπικών μηχανημάτων, κάθε είδους επιστημονικών οργάνων, ηλεκτρονικών υπολογιστών, κάθε είδους τηλεπικοινωνιακού, ηλεκτρονικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού καθώς και η προμήθεια μεταφορικών μέσων ξηράς.

3. Πληρωμές Μεταβιβαστικές (Κ.Α. 2000)

Στην κατηγορία αυτή καταχωρούνται όλες οι χρηματοδοτήσεις της Περιφέρειας προς τα διάφορα Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και τους οργανισμούς, οι οποίες προέρχονται από τις επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού, και κυρίως από τον Κ.Α. 0000 των εσόδων. Σημειώνεται, ότι εκτός από την αρμοδιότητα της Περιφέρειας να μεταβιβάσει αυτά τα ποσά, στη συνέχεια επιφορτίζεται και με τον έλεγχο των νομικών προσώπων και οργανισμών για τον τρόπο διάθεσης των επιχορηγήσεων.

Ειδικότερα, σε επίπεδο υποκατηγορίας, οι πληρωμές αυτές αφορούν:

- i. Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Δ.Δ.(Ο.Τ.Α., γεωργικούς, βιοτεχνικούς, βιομηχανικούς και τουριστικούς οργανισμούς) (Κ.Α. 2200)

- ii. Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Δ.Δ. (ιδρύματα και οργανισμούς υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμούς (Κ.Α. 2300)
- iii. Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Δ.Δ. (επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμούς και λοιπά ιδρύματα) (Κ.Α. 2400)
- iv. Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Ι.Δ. (Κ.Α. 2500)
- v. Επιχορηγήσεις, εισφορές και συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες του εξωτερικού (Κ.Α. 2600)
- vi. Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις (Κ.Α. 2700)

Η υποκατηγορία αυτή αποτελούσε σημαντικό κομμάτι των μεταβιβαστικών πληρωμών για τις πρώην Ν.Α., καθώς εδώ περιλαμβάνονταν όλα τα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας, όπως βοηθήματα σε χανσενικούς, επιδόματα σε απροστάτευτους ανήλικους, τυφλούς, κωφάλαλους, παραπληγικούς, τετραπληγικού κ.α., τα οποία με το Ν.3852/2010 έχουν μεταφερθεί στους Δήμους. Οι Περιφέρειες είναι υπεύθυνες πλέον μόνο για την καταβολή του διατροφικού επιδόματος των νεφροπαθών.

- vii. Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά (Κ.Α. 2800)

4. Πληρωμές που αντικατοπτρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (Κ.Α. 3000)

Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων οι αποδόσεις εισφορών και γενικότερα κρατήσεων που παρακρατήθηκαν από το ΝΠΔΔ με σκοπό να αποδοθούν σε ασφαλιστικά ταμεία, εφορία και άλλους τρίτους για λογαριασμό των οποίων έγινε η παρακράτηση.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχει μία αντιστοίχιση του ύψους των εσόδων της κατηγορίας 5000 «Λοιπά έσοδα» με τις δαπάνες αυτές.

Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο υποκατηγορίας έχουμε:

- i. Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται (Κ.Α. 3100)
- ii. Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν από τρίτους (Κ.Α. 3200)
- iii. Δαπάνες εκμετάλλευσης κρατικής περιουσίας (Κ.Α. 3300)

5. Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες (Κ.Α. 5000)

Περιλαμβάνονται ειδικές δαπάνες που δεν είναι δυνατόν να ενταχθούν στις λοιπές κατηγορίες του προϋπολογισμού και αφορούν:

- i. Διάφορες σύνθετες δαπάνες (Κ.Α. 5100-5200)
- ii. Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. (Κ.Α. 5300)
- iii. Εθνική συμμετοχή για Προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα

6. Κίνηση κεφαλαίων (Κ.Α. 6000)

Στην κατηγορία αυτή εντάσσουμε τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη σύναψη δανείων και παρακολουθούνται οι χρηματοοικονομικές δαπάνες, όπως τόκοι και χρεολύσια των δανείων. Πιο συγκεκριμένα, καταχωρούνται:

- i. Τόκοι –χρεολύσια, χορήγηση δανείων (Κ.Α. 6100-6200)
- ii. Χρηματοδοτήσεις, πληρωμές λοιπών υποχρεώσεων (Κ.Α. 6300-6400)

7. Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις κ.λ.π. (Κ.Α. 7000)

- i. Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες, ανεγέρσεις, εκτελέσεις έργων, συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών (Κ.Α. 7200-7300)

8. Πληρωμές για επενδύσεις (Κ.Α. 9000)

Η κατηγορία αυτή αποτελεί το σημαντικότερο κομμάτι των δαπανών των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α., καθώς περιλαμβάνει όλες τις πληρωμές που αναλαμβάνει η Περιφέρεια για την πραγματοποίηση των επενδύσεων της.

Η κατάταξη σε επίπεδο υποκατηγορίας έχει ως εξής:

- i. Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του τακτικού κρατικού Προϋπολογισμού (Κ.Α. 9100-9200)
- ii. Επενδύσεις εκτελούμενες μέσω του Π.Δ.Ε. (Κ.Α. 9300-9400)

Εδώ, καταχωρούνται οι επενδύσεις που εκτελούνται από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και αφορούν συγκεκριμένους τομείς αρμοδιοτήτων των Περιφερειών, όπως Γεωργία, Δάση, Αλιεία, Εγγειωβελτικά Έργα, Βιομηχανία, Βιοτεχνία, Συγκοινωνίες, Σιδηρόδρομοι, Τουρισμός, Μουσεία, Μνημεία, Εκπαίδευση, Δημόσια Διοίκηση, Έρευνα, Τεχνολογία, Τεχνική Συνεργασία.

Επίσης, εγγράφονται οι επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, αλλά και από Επιχορηγήσεις διαφόρων Υπουργείων μέσω του Π.Δ.Ε. για ειδικά έργα, όπως απαλλοτρίωση ή αγορά ακινήτων, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων κ.α..

- iii. Επενδύσεις εκτελούμενες μέσω του Προϋπολογισμού άλλων

N.Π.Δ.Δ., Οργανισμών ή Ειδικών Λογαριασμών	(Κ.Α. 9500-9600)
iv. Επενδύσεις εκτελούμενες από έσοδα των Ν.Α.	(Κ.Α. 9700-9800)
v. Επενδύσεις από έσοδα Ε.Ε.	(Κ.Α. 9900)

9. Αποθεματικό

Ενώ με βάση την αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων, κάθε πίστωση είναι προορισμένη για συγκεκριμένο σκοπό - δαπάνη, για το αποθεματικό υπάρχει παρέκκλιση από την αρχή αυτή. Αυτή η ειδική πίστωση χρησιμοποιείται για τη διαθεσιμότητα ποσού προς κάλυψη μεταβολών των πιστώσεων. Διακρίνεται σε τακτικό αποθεματικό για συμπλήρωση των πιστώσεων, που είναι ανεπαρκείς και σε έκτακτο αποθεματικό για εγγραφή πιστώσεων λόγω απρόβλεπτων δαπανών.

Για την ισοσκελίση εσόδων-εξόδων, για το έτος 2011, μπορούν να χρησιμοποιούνται τα προβλεπόμενα, με κάθε δυνατή ακρίβεια ταμειακά υπόλοιπα των πρώην Ν.Α. που συστήνουν τις νέες Περιφέρειες, χωρίς αυτό να σημαίνει και την υποχρεωτική ανάλωσή τους. Θα πρέπει να εμφανίζονται σε ιδιαίτερο πίνακα, χωρίς κωδικό αριθμό και να αναγράφονται στην ανακεφαλαίωση των εσόδων-εξόδων.

Τα εναπομείναντα υπόλοιπα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα για την εξόφληση υποχρεώσεων παρελθόντων ετών των πρώην Ν.Α.

Σε περίπτωση που τα οριστικά ταμειακά υπόλοιπα δεν καλύπτουν το έλλειμμα, θα γίνεται ανάλογη περικοπή των δαπανών των περιφερειών, προκειμένου να ισοσκελιστεί ο προϋπολογισμός. (Κ.Υ.Α. 3907/2010)

3.6.3 ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η σύνταξη του προϋπολογισμού οφείλει να συνάδει με τις αρχές που διέπουν την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ήτοι :

- αρχή της καθολικότητας (άρθρο 3 παρ.1 Ν.496/74), σύμφωνα με την οποία όλα τα έσοδα και έξοδα που αφορούν τον κρατικό προϋπολογισμό, εμφανίζονται στον προϋπολογισμό.
- η αρχή της ενότητας, σύμφωνα με την οποία όλα τα έσοδα και έξοδα συγκεντρώθηκαν σε ενιαίο κείμενο.
- η αρχή της σαφήνειας (άρθρο 3 παρ.2 Ν.,496/74) που επιβάλλει την αναγραφή των διαφόρων εσόδων και εξόδων κατά ορισμένη τάξη και διάκριση.
- η αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων (άρθρο 9 Ν.496/74), σύμφωνα με την οποία κάθε δαπάνη έχει εξειδικευθεί και καθορισθεί με λεπτομέρεια το αντικείμενό της σε σχέση με το ποσό της πίστωσης.
- η αρχή της αποκέντρωσης (άρθρο 23 παρ.2 Ν.2218/94) με την οποία ο προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων υποδιαιρείται σε επιμέρους προϋπολογισμούς ανά φορέα.
- η αρχή της ισοσκελίσης εσόδων-εξόδων

3.6.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου για τον προϋπολογισμό είναι υποχρεωτική από το νόμο και απαραίτητη για τη νομιμότητα της εκτέλεσης του. Η διαδικασία κατάρτισής ορίζεται από το άρθρο 268 του Ν.3852/2010, και εξειδικεύεται στην Κ.Υ.Α. 3907/2010. Συνοπτικά, περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

1. Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας υποβάλλουν προτάσεις για τον προϋπολογισμό και το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, οι οποίες συζητούνται και στην Επιτροπή Διαβούλευσης.
2. Η Εκτελεστική Επιτροπή αξιολογεί τις προτάσεις αυτές και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης προς στην Οικονομική Επιτροπή.
3. Εώς 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης.
4. Η Οικονομική Επιτροπή καταρτίζει, στη συνέχεια, τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας και υποβάλλει, αιτιολογώντας κάθε εγγραφή, το σχέδιο του προς συζήτηση και απόφαση στο Περιφερειακό Συμβούλιο.
5. Το Περιφερειακό Συμβούλιο ψηφίζει τον Προϋπολογισμό και το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από Περιφερειακό συμβούλιο, αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της οικείας περιφέρειας. Ομοίως αντίστοιχη ανάρτηση γίνεται στην ιστοσελίδα του ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. Η παράλειψη της ανωτέρω δημοσίευσης δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του Περιφερειακού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι με βάση το άρθρο 2, παρ 4, του Ν.3861/2010 «Πρόγραμμα Διάyuγεια» η απόφαση πρέπει να αναρτηθεί στο διαδίκτυο διαφορετικά δεν εκτελείται.

Εκτός από την τυπική διαδικασία που παρατέθηκε παραπάνω, οι ουσιαστικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα κατά την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού είναι πολύ περισσότερες και αναμειγνύουν σχεδόν ολόκληρο το μηχανισμό της Περιφέρειας.

3.6.5 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Περιφερειών, βάσει της υπ' αριθμ. 74455/29-12-2010 Απόφασης του Υπουργού ΕΣ.Α.Η.Δ., λαμβάνονται υπόψη τα κατωτέρω ποσοστά που αφορούν στις επιμέρους περιφερειακές ενότητες, όπως αυτές συγκροτούνται με το Ν.3852/2010, ως εξής:

1. Από το σύνολο των πιστώσεων που καλύπτουν τις δαπάνες των έργων διατίθεται αποκλειστικώς σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα για έργα που εκτελούνται σε αυτή, ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) των πιστώσεων εκείνων που θα διατίθεντο, αν η κατανομή στις Περιφερειακές Ενότητες γινόταν με βάση την κατανομή των επιχορηγήσεων για επενδύσεις που αποδόθηκε κατά το έτος 2010 στις αντίστοιχες Ν.Α. Το υπόλοιπο είκοσι τοις εκατό (20%) διατίθεται για έργα που αφορούν στο σύνολο της Περιφέρειας ή των περιφερειακών ενοτήτων της.

Στις καταργούμενες Ν.Α., στα όρια των οποίων συνιστώνται, βάση του ν. 3852/2010, περισσότερες περιφερειακές ενότητες, ο περαιτέρω επιμερισμός των πόρων μεταξύ τους, γίνεται στη βάση της αναλογίας του πληθυσμού τους, σύμφωνα με την επίσημη απογραφή. Η βάση υπολογισμού ισχύει για την πρώτη διετία. Τα Περιφερειακά Συμβούλια δύνανται με απόφασή τους που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των παρόντων των μελών να αποφασίζουν την αύξηση του ποσοστού από είκοσι τοις εκατό (20%) έως τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) και αντίστοιχα να αποφασίζουν τη μείωση του ποσοστού από ογδόντα τοις εκατό (80%) έως εξήντα πέντε τοις εκατό (65%).

2. Από το σύνολο των πιστώσεων που καλύπτουν τις δαπάνες των λοιπών δράσεων - πλην των λειτουργικών δαπανών, - που περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών επιμερίζεται ανά περιφερειακή ενότητα για δράσεις, με πληθυσμιακά κριτήρια.

Το υπόλοιπο πενήντα τοις εκατό (50%) διατίθεται για το σύνολο της Περιφέρειας ή των περιφερειακών ενότητων της.

Με βάση το σύστημα διοίκησης και λειτουργίας των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων, στον προϋπολογισμό των Περιφερειών θα πρέπει να απεικονίζεται σαφώς η διοικητική και λειτουργική υπόσταση της Π.Ε., προσθέτοντας έναν κωδικό ως πρόθεμα, πριν τον Κ.Α.Ε.. Σε περίπτωση που απεικονίζονται με διακριτό τρόπο, τυχόν Ειδικοί Φορείς, τότε το πρόθεμα που χαρακτηρίζει την Π.Ε., προηγείται αυτών.

Η Διεύθυνση Οικονομικού της έδρας έχει την πλήρη διαχείριση του συνολικού προϋπολογισμού, τόσο για την δημιουργία νέων Κ.Α όσο και για την τροποποίηση και καταχώριση πιστώσεων. Οι Π.Ε. θα έχουν μόνο δυνατότητα προβολής του σχήματος προϋπολογισμού που τους αφορά, χωρίς δυνατότητες επέμβασης σε αυτό.

3.6.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Βάσει του άρθρου 268 του Ν.3852/2010, ο προϋπολογισμός, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, η εισηγητική έκθεση της περιφερειακής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Αν διαπιστωθεί ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το περιφερειακό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

3.7 ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στο σημείο αυτό της εργασίας, επιχειρείται μία διαφορετική ταξινόμηση που κατατάσσει τις αρμοδιότητες, όχι με κριτήριο τον τομέα άσκησης τους, όπως παρουσιάζονται στο άρθρο 186 του Ν.3852/2010, αλλά βάσει των οικονομικών επιπτώσεων τους στην λειτουργία της Περιφέρειας.

Για έναν οργανισμό, στην περίπτωση μας η Περιφέρεια, είναι πολύ σημαντικό να μπορεί να συσχετίσει τις αρμοδιότητες που καλείται να ασκήσει, με τις δαπάνες που αυτές προκαλούν, με τα έσοδα που μπορούν να του αποφέρουν αλλά και με την διάρθρωση των υπηρεσιών του, προκειμένου να μπορέσει να προγραμματίσει αποτελεσματικά τα οικονομικά του και να αξιοποιήσει αποδοτικά το προσωπικό του.

Γενικά, για τον υπολογισμό του κόστους άσκησης των αρμοδιοτήτων συνυπολογίζονται τόσο το λειτουργικό κόστος, όσο και οι υποδομές μαζί με κάθε είδους εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., 2010).

Έτσι, μετά από μελέτη των αρμοδιοτήτων της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, όπως έχουν πλέον διαμορφωθεί, προέκυψε η παρακάτω ταξινόμηση:

- Αρμοδιότητες παροχής υπηρεσιών
 - i. Χορήγηση αδειών
 - ii. Χορήγηση βεβαιώσεων
- Αρμοδιότητες αναπτυξιακού και επενδυτικού χαρακτήρα
- Ελεγκτικές και κυρωτικές αρμοδιότητες

Στη συνέχεια, αναφέρονται ενδεικτικά κάποιες από τις αρμοδιότητες για κάθε κατηγορία, αλλά και οι βασικότερες μεταβολές που προκαλούν στην οικονομική κατάσταση της Περιφέρειας, στο βαθμό που αυτές αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό της.

1. Αρμοδιότητες παροχής υπηρεσιών

Αφορούν αρμοδιότητες οι οποίες υποκρύπτουν λειτουργικό κόστος, και κυρίως κόστος προσωπικού και ακινήτων. Για την άσκηση τους απαιτείται η λειτουργία αρμόδιου τμήματος και συγκεκριμένου αριθμού υπαλλήλων, βαρύνοντας έτσι, κατά κύριο λόγο, τον Κ.Α. 0000 των εξόδων. Σημειώνεται πως ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε Περιφέρειας, όπως είναι η δομή της οικονομίας της, τα γεωγραφικά της χαρακτηριστικά, ο πληθυσμός της κ.λ.π., η συχνότητα άσκησης των παρακάτω αρμοδιοτήτων μπορεί να διαφέρει.

✓ Χορήγηση αδειών:

- αναφύτευσης αμπελώνων
- ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων
- εκμετάλλευσης λατομείων
- εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες
- ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών
- ίδρυσης εγκατάστασης και λειτουργίας αρτοποιείων
- δοκιμαστικής κυκλοφορίας (Δ.Ο.Κ.) Επιβατηγών Φορτηγών και Μοτοσυκλετών.
- αδειών ίδρυσης και λειτουργίας σχολών επαγγελματικής κατάρτισης οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων (Σ.Ε.Κ.Ο.Ο.Μ.Ε.Ε.)
- λειτουργίας ιδιωτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας
- εμπορίας κτηνιατρικών φαρμάκων
- ίδρυσης-λειτουργίας Ανώτερων Σχολών Δραματικής Τέχνης, Χορού και Κινηματογράφου
- άσκησης επαγγελμάτων υγείας, καθώς και αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών κλινικών, ιδιωτικών προνοιακών επιχειρήσεων, ιατρείων, οδοντιατρείων, εργαστηρίων και πάσης φύσεως χώρων άσκησης ιδιωτικού επαγγέλματος υγείας και πρόνοιας.
- ίδρυσης σφαγείου παραγωγής κρέατος
- εγκατάστασης, λειτουργίας ή επέκτασης σταθμού ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε.
- ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο., καθώς και η ανάκληση, προσωρινά η οριστικά, της άδειας, αν διαπιστωθεί ότι έπαυσαν να ισχύουν οι προϋποθέσεις με τις οποίες χορηγήθηκε.
- μηχανολογικών εγκαταστάσεων, επέκτασης και εκσυγχρονισμού σε βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες
- για εργοστάσια κατασκευής και επισκευής ατμολεβήτων
- νέων αδειών κυκλοφορίας φορτηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων σε άλλους δικαιούχους, σε περιπτώσεις παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας άσκησης του παραχωρούμενου δικαιώματος από τους αρχικούς δικαιούχους.
- ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίων υγρών καυσίμων – υγραερίων και μικτών πρατηρίων καθώς και η ανάκληση αυτών.
- σύστασης ανωνύμων εταιρειών και συνεταιρισμών από ιδιοκτήτες επιβατηγών δημόσιας χρήσης.
- οδήγησης οχημάτων και ειδικής άδειας οδήγησης επιβατηγών δημόσιας χρήσης.

✓ Χορήγηση βεβαιώσεων:

- ότι μηχανήματα, ανταλλακτικά μηχανημάτων, καθώς και κάθε άλλο είδος εγχώριας ή ξένης προέλευσης, τα οποία έχουν ανάγκη επισκευής, δεν μπορούν να επισκευασθούν από εγχώριες επιχειρήσεις, προκειμένου να επιτραπεί η εξαγωγή των μηχανημάτων αυτών για την επισκευή και την εκ νέου εισαγωγή τους
- για την ύπαρξη ή μη εγχώριας επιχείρησης κατασκευής γεωργικών μηχανημάτων, προκειμένου τα εισαγόμενα γεωργικά μηχανήματα να χρηματοδοτούνται από την Α.Τ.Ε.
- για διανομή και εμφιάλωση υγραερίου, καθώς και η επιβολή κυρώσεων σε διυλιστήρια και σε εταιρίες εμπορίας με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου, στις μονάδες εμφιάλωσης υγραερίου και στους πωλητές πετρελαίου θέρμανσης
- για οδικές μεταφορές, για ίδιο λογαριασμό, που εκτελούνται με πούλμαν και λεωφορεία μεταξύ κρατών που είναι είτε κράτη - μέλη της Ε.Ε. είτε κράτη της ΕΖΕΣ
- σχετικά με την αρτιότητα και καταλληλότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού βιομηχανικών - βιοτεχνικών μονάδων επεξεργασίας βιομηχανικής ντομάτας.
- η χορήγηση σχετικών βεβαιώσεων και πιστοποιητικών σε εισαγόμενα μεταχειρισμένα οχήματα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

✓ Αρμοδιότητες που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών είναι, επίσης:

- Η πληροφόρηση και υποβοήθηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κλαδικό ή άλλο επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας και ανταγωνιστικότητάς τους
- Η εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων
- Η διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων.
- Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με την ίδρυση, λειτουργία, λύση των ανωνύμων εταιρειών κ.λπ. θέματα που αφορούν τις εταιρείες αυτές, όπως:
- Η έγκριση καταστατικών ανωνύμων εταιρειών και η τροποποίηση αυτών.
- Η έγκριση διάσπασης Α.Ε. ή η μετατροπή τους σε Ε.Π.Ε.

2. Αρμοδιότητες επενδυτικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα

✓ *Επενδυτικές αρμοδιότητες*

Πρόκειται για αρμοδιότητες που προκαλούν δαπάνες για έργα που εκπονούνται σε επίπεδο Περιφέρειας και περιλαμβάνει τόσο τον προγραμματισμό όσο και την υλοποίηση και κατασκευή τους. Η χρηματοδότηση τους προέρχεται από χρηματικά ποσά που λαμβάνονται από τους Κ.Α.Π. (για επενδύσεις), από το Π.Δ.Ε., από το Ε.Σ.Π.Α., και από άλλα προγράμματα, περιφερειακά ή ευρωπαϊκά, οπότε κατά βάση επιβαρύνεται ο Κ.Α. 9000 των εξόδων που αφορά πληρωμές για επενδύσεις.

Οι πιο σημαντικές από τις αρμοδιότητες σε αυτόν τον τομέα είναι οι παρακάτω:

- Ο προγραμματισμός, η μελέτη και η κατασκευή εγχειοβελτιωτικών, αρδευτικών, υδροληπτικών και αντιδιαβρωτικών έργων και η μέριμνα για τη χρηματοδότησή τους.
- Η κατασκευή, η συντήρηση και ανακαίνιση των οδών, που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
- Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων.

✓ *Αναπτυξιακές αρμοδιότητες*

Οι αναπτυξιακές αρμοδιότητες εκτελούνται κυρίως, σε κεντρικό επίπεδο στην έδρα της Περιφέρειας και αφορούν όλη την έκτασή της, και για το λόγο αυτό, για τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού δεν προβλέπονται αποκεντρωμένες υπηρεσίες, ώστε να επιτυγχάνεται η βασική αρχή του προγραμματισμού για το σύνολο της Περιφέρειας. Για την άσκηση τους επιβαρύνονται οι κωδικοί που αφορούν λειτουργικές δαπάνες, και ιδιαίτερα οι Κ.Α. 0000 και 1000 των εξόδων, αφού για την κατάρτιση προγραμμάτων, την εκπόνηση μελετών, το σχεδιασμό δράσεων κ.α. απαιτούνται κατά κύριο λόγο προσωπικό, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός.

Κάποιες από τις πιο σημαντικές αρμοδιότητες στον τομέα αυτό είναι:

- Ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η υλοποίηση των σχετικών με αυτόν δράσεων και η παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.
- Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής, στο επίπεδο της περιφέρειας, η υλοποίηση των διαδικασιών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, για τα ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα ανάπτυξης.

- Η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, όπως αυτή οριοθετείται από το Ε.Σ.Π.Α.
- Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας
- Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν τη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας
- Η πορεία υλοποίησης, η διενέργεια ελέγχων, ως δικαιούχος, στους φορείς υλοποίησης έργων, για την τήρηση των δεσμεύσεων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων
- Η εκπόνηση γεωργοτεχνικών, γεωργοοικονομικών, εδαφολογικών μελετών.
- Η προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την ανάπτυξη βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων για την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και σφαγείων και πτηνοσφαγείων.
- Η διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση των ιχθυοτρόφων εν γένει υδάτων
- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειών
- Η παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, η κατάρτιση μελετών και η εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων
- Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια, αποθήκες και ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών, κατηγορίας Β4
- Η κατάρτιση, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών προγραμμάτων, σχεδίου ανάπτυξης υποδομών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό
- Η κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων.
- Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και ο έλεγχος των μελετών αυτών.
- Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών, που η συντήρησή τους ανήκει στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων
- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες Β΄ και Γ΄ κατηγορίας
- Η διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας, καθώς και θέματα άσκησης κοινωνικής εργασίας.
- Η εξειδίκευση και κατάρτιση προγραμμάτων, προς υποστήριξη της δια βίου μάθησης
- Η ευθύνη για την εφαρμογή του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας

3. Ελεγκτικές- κυρώτικές αρμοδιότητες

Πρόκειται για αρμοδιότητες που αφορούν τη διενέργεια ελέγχων, και κατ'επέκταση την επιβολή κυρώσεων και την είσπραξη προστίμων σε περιπτώσεις παραβάσεων. Συνεπώς, οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν να αποδώσουν ίδια έσοδα στις Περιφέρειες, τα οποία εγγράφονται στον Κ.Α. 4000 των εσόδων. Επιπλέον, για την διεκπεραίωση των ελέγχων, τακτικών και έκτακτων, απαιτείται προσωπικό και, σε μερικές περιπτώσεις εξοπλισμός, τα οποία επιβαρύνουν το λειτουργικό κόστος της Περιφέρειας και ιδιαίτερα τους Κ.Α. 0000 και 1000 των εξόδων.

Ενδεικτικά, αναφέρονται οι παρακάτω αρμοδιότητες:

- Ο έλεγχος της νομιμότητας στην κυκλοφορία των γεωργικών και κτηνοτροφικών φαρμακευτικών προϊόντων και η λήψη δειγμάτων για ανάλυση εγγυημένης σύνθεσης.
- Η διενέργεια ελέγχων ζωοτροφών σχετικά με την επισήμανση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών.
- Ο έλεγχος της διαχείρισης υπόγειων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.
- Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων
- Ο έλεγχος τιμών, η επάρκεια και ομαλή λειτουργία της αγοράς, καθώς και ο έλεγχος της κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ο έλεγχος τήρησης εφαρμογής των προδιαγραφών και κανονισμών που αφορούν τα υλικά και τους τρόπους κατασκευής δημόσιων έργων.
- Η εποπτεία Ιατρικών, Οδοντιατρικών και Φαρμακευτικών Συλλόγων
- Η επιβολή μέτρων και κυρώσεων για την προστασία των υδάτων και την αντιμετώπιση αυξητικών τάσεων που προκύπτουν από ανθρώπινες δραστηριότητες στις συγκεντρώσεις ουσιών στα υπόγεια ύδατα.
- Η απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιέων από μίσθιο, συνεπεία αλιευτικής παράβασης.
- Η επιβολή κυρώσεων σε όσους ιδρύουν, επεκτείνουν, εκσυγχρονίζουν και λειτουργούν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες, κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.
- Η επιβολή προστίμου σε εργοδότη, που δεν συμμορφώθηκ
- ε στις υποδείξεις σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τη χρήση βενζολίου.
- Η διενέργεια ελέγχων και η επιβολή προστίμων για ανακριβείς ή παραπλανητικές εκπτώσεις ή προσφορές και η συγκρότηση της οικείας επιτροπής επιβολής προστίμων.
- Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς και οδοντίατρους, κατά τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.

Βασική παράμετρος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι ένα κομμάτι των αρμοδιοτήτων αφορά στις κεντρικές υπηρεσίες της έδρας της περιφέρειας, όπως είναι οι αρμοδιότητες αναπτυξιακού χαρακτήρα, ενώ η παροχή υπηρεσιών διεκπεραιώνεται κατά κύριο λόγο από τις Περιφερειακές Ενότητες, επιβαρύνοντας ανάλογα τους προϋπολογισμούς τους.

Τέλος, ένα ακόμα σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι πως οι ελεγκτικές-κυρωτικές και αναπτυξιακές αρμοδιότητες, ασκούνται μέσω των λειτουργικών δαπανών, δηλαδή προσωπικό, ακίνητα, εγκαταστάσεις, εξοπλισμοί κ.α., ενώ οι επενδυτικές αρμοδιότητες αφορούν καθαρά επενδυτικές δαπάνες.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΙΩΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο σημείο αυτό της εργασίας ακολουθεί η ανάλυση τριών ενδεικτικών προϋπολογισμών της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, με τη χρήση αριθμοδεικτών.

Για τη μεθοδολογία επιλογής των τριών αυτών Περιφερειών, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Αρχικά, προσπαθήσαμε να βρούμε τρεις Περιφέρειες των οποίων οι προϋπολογισμοί θα είχαν κοινά χαρακτηριστικά, ως προς τα συνολικά έσοδα και έξοδα, προκειμένου η ανάλυση να γίνει σε μία κοινή βάση, ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα, ακόμα και σε απόλυτους αριθμούς. Στην πορεία της έρευνας, όμως, διαπιστώθηκε, αρχικά, ανομοιογένεια στον τρόπο κατάρτισης των προϋπολογισμών, καθώς παρατηρήθηκε ότι ορισμένα έσοδα ή έξοδα ήταν καταχωρημένα σε διαφορετικό κωδικό αριθμό από Περιφέρεια σε Περιφέρεια, ακόμα κι αν αντιπροσώπευαν την ίδια κατηγορία. Επιπλέον, παρατηρήθηκαν αρκετές ελλείψεις στους προϋπολογισμούς κάποιων Περιφερειών, καθώς υπήρχαν βασικοί κωδικοί οι οποίοι παρέμεναν κενοί, δεν υπήρχαν συνοπτικοί πίνακες προϋπολογισμού, και τέλος, παρατηρήθηκε ότι σε κάποιες αιτιολογικές εκθέσεις οικονομικής επιτροπής δεν υπήρχε επαρκής αιτιολόγηση για τον προορισμό κάποιων δαπανών, ή την πηγή κάποιων εσόδων.

Για τους παραπάνω λόγους, η επιλογή των Περιφερειών, έγινε, τελικά, με βασικότερο κριτήριο την πληρότητα των, παρεχόμενων από τις Περιφέρειες, οικονομικών στοιχείων ώστε να είναι εφικτή η ομογενοποίηση τους και, κατ'επέκταση η επεξεργασία τους.

Τέλος, η ανάλυση των προϋπολογισμών έγινε σε επίπεδο κατηγορίας κωδικών αριθμών, καθώς από τους τρεις προϋπολογισμούς που τελικά επιλέχθηκαν, μόνο σε αυτό το επίπεδο μπορούσαν τα στοιχεία να ομαδοποιηθούν και, άρα να εξαχθούν συγκρίσιμα αποτελέσματα.

Έτσι, οι Περιφέρειες που επιλέχθηκαν είναι αυτές της Ηπείρου, του Νοτίου Αιγαίου και της Θεσσαλίας, των οποίων μερικά από τα βασικότερα χαρακτηριστικά παρουσιάζονται στη συνέχεια.

4.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποια από τα βασικότερα στοιχεία των τριών Περιφερειών, αποσκοπώντας στην απόκτηση μίας γενικής εικόνας της κατάστασής της κάθε Περιφέρειας, προκειμένου να είναι πιο κατανοητή, στη συνέχεια, η ανάλυση που ακολουθεί. Τα στοιχεία ομαδοποιήθηκαν για τις ανάγκες της εργασίας στον παρακάτω πίνακα, όπως αυτά συγκεντρώθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία.

Πίνακας 1: Στοιχεία Περιφερειών

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Πληθυσμός (σε κατοίκους)	336.650	308.610	730.730
Έκταση (σε τ.χλμ.)	9203	5286	14037
Ορεινότητα (%)	60,53%	0,00%	34,62%
Νησιωτικότητα (%)	1,32%	100,00%	3,58%
Α.Ε.Π. (σε εκατ. €)	5.797 €	7.788 €	12.904 €
κ.κ.Α.Ε.Π.(σε €)	16.484 €	25.491 €	17.535 €
Προσωπικό από τον Ο.Ε.Υ. (σε αριθμό υπαλλήλων)	1173,00	600,00	1591,00

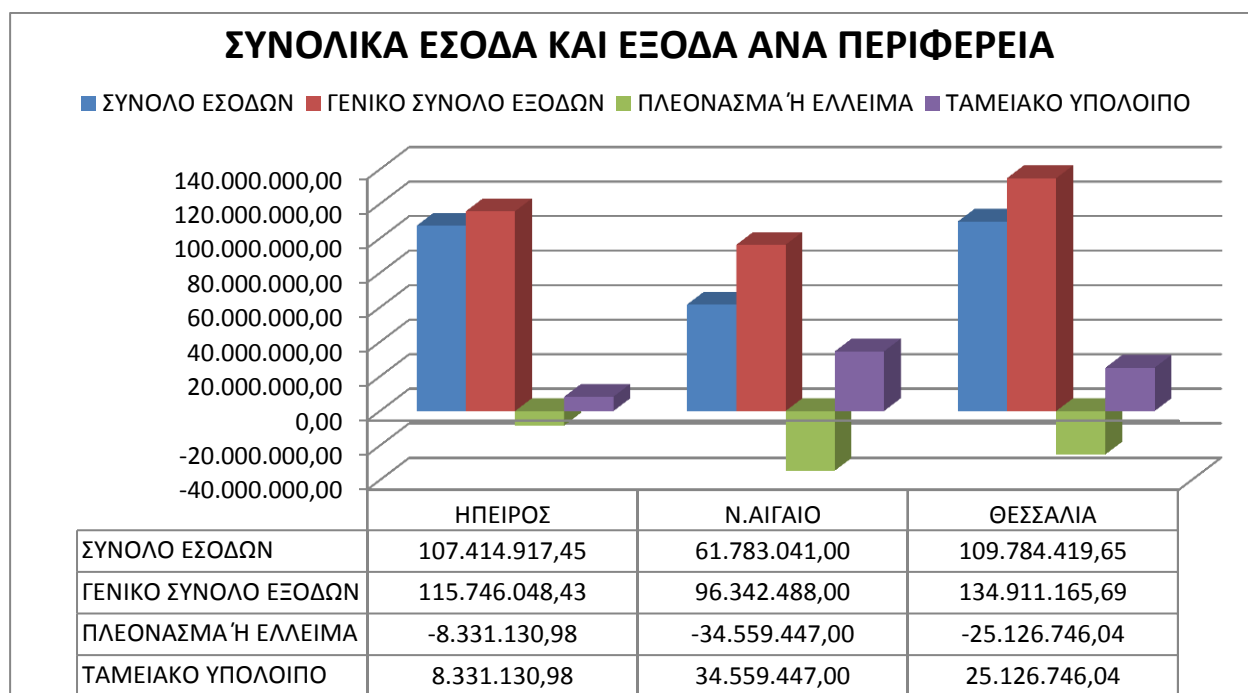
Ξεκινώντας από την Ήπειρο, χαρακτηριστικό είναι το πολύ χαμηλό ύψος του Α.Ε.Π. της Περιφέρειας (5.797.000 €) τόσο σε σχέση με τις άλλες δύο Περιφέρειες, όσο και με το συνολικό Α.Ε.Π. της χώρας, αφού αποτελεί μόνο το 5,5% αυτού (με βάση στοιχεία της Ελ.Στατ.). Παρατηρώντας, όμως, στη συνέχεια το κ.κ.Α.Ε.Π. αυτής (16.484 €), διαπιστώνουμε ότι δεν απέχει πολύ από το αντίστοιχο της Θεσσαλίας (17.535 €), παρότι το Α.Ε.Π. της Θεσσαλίας είναι κατά 7.107.000 € μεγαλύτερο. Η διαφοροποίηση αυτή δικαιολογείται από τον πληθυσμό των δύο Περιφερειών, αφού η Ήπειρος έχει σχεδόν το μισό πληθυσμό από αυτόν της Θεσσαλίας, οπότε το Α.Ε.Π. της διαιρείται σε λιγότερους κατοίκους. Η έκταση, στη συνέχεια, κυμαίνεται στα 9.023 τ.χλμ. αλλά το 60% αυτής χαρακτηρίζεται ως προβληματικό λόγω της ορεινότητας της περιοχής. Τέλος, όσον αφορά τον αριθμό του προσωπικού, όπως αυτό προβλέπεται από τον Ο.Ε.Υ. της Περιφέρειας, υπολογίζεται στους 1.173 υπαλλήλους, οι οποίοι συγκριτικά με τους αντίστοιχους της Θεσσαλίας (1.591 υπάλληλοι) και τον πληθυσμό που εξυπηρετούν είναι αρκετοί.

Συνεχίζοντας με την Περιφέρεια του Ν.Αιγαίου, παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός της (308.610 κάτοικοι) κυμαίνεται στο ίδιο περίπου επίπεδο με αυτόν της Ηπείρου (336.650 κάτοικοι), αλλά το προσωπικό των Υπηρεσιών της Περιφέρειας αυτής (600 υπάλληλοι) είναι περίπου το μισό από το αντίστοιχο της Ηπείρου (1.173 υπάλληλοι). Όσον αφορά την έκταση

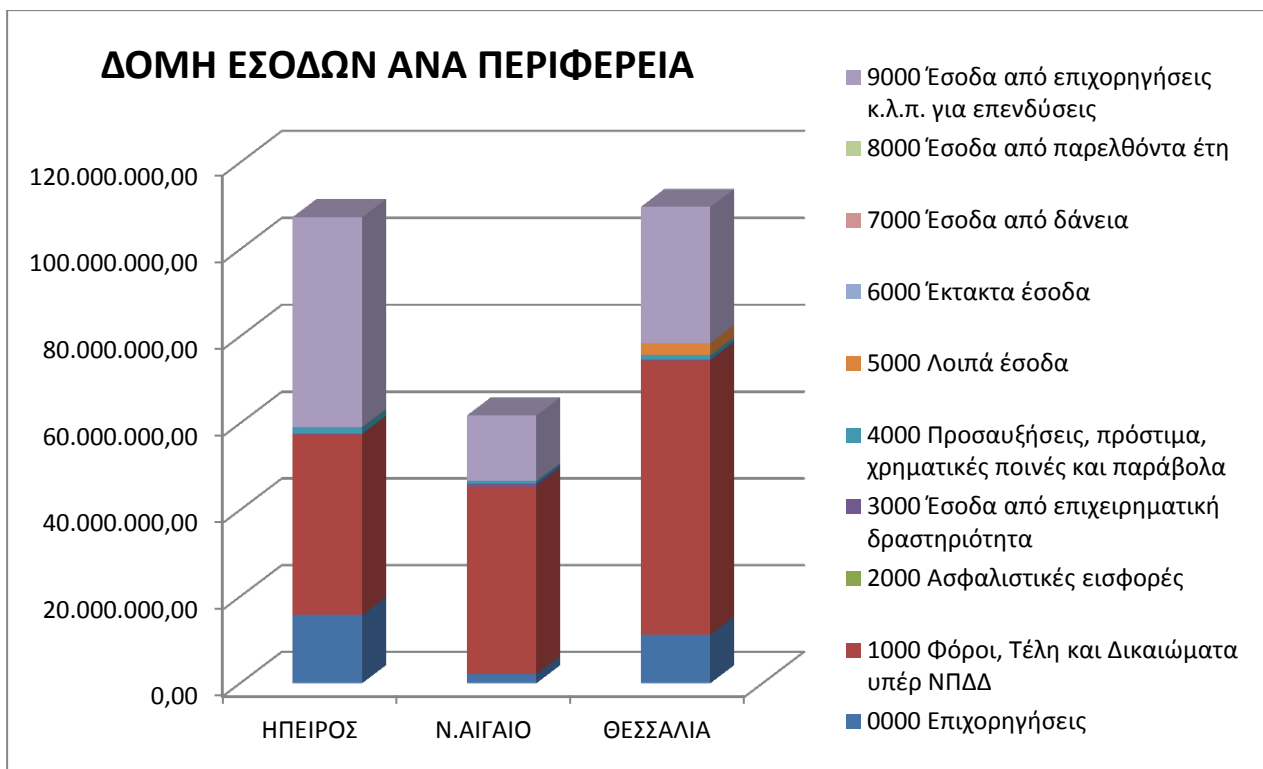
του Ν.Αιγαίου, είναι η μικρότερη μεταξύ των τριών Περιφερειών που έχουν επιλεγεί, αλλά χαρακτηρίζεται από 100% νησιωτικότητα, στοιχείο που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στην ανάλυση των οικονομικών στοιχείων της. Τέλος, το Α.Ε.Π. του Ν.Αιγαίου (7.788.000 €) κυμαίνεται εντός των ακραίων τιμών που έχουν οι άλλες δύο Περιφέρειες, αλλά το κ.κ.Α.Ε.Π. του (25.491 €) ξεπερνά κατά πολύ, τόσο το αντίστοιχο της Ηπείρου (16.484 €), όσο και αυτό της Θεσσαλίας (17.535 €), κατατάσσοντας την Περιφέρεια του Ν.Αιγαίου ως την πλουσιότερη Περιφέρεια ακόμα και σε εθνικό επίπεδο.

Τέλος, όσον αφορά τη Θεσσαλία, παρατηρούμε ότι πρόκειται για την μεγαλύτερη, μεταξύ των επιλεγμένων, Περιφέρεια τόσο σε έκταση (14.037 τ.χλμ.) όσο και σε πληθυσμό (730.730 κάτοικοι). Επίσης, παρατηρούμε ότι παρουσιάζει ένα μικρό βαθμό ορεινότητας, της τάξης του 34.62%. Το Α.Ε.Π. (12.904.000 €) της Περιφέρειας είναι επίσης το υψηλότερο, διαιρείται όμως σε μεγαλύτερο πληθυσμό, οπότε το κ.κ.Α.Ε.Π. παρουσιάζεται μειωμένο (17.535 €). Ο αριθμός του προσωπικού, όπως αυτό προβλέπεται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας, υπολογίζεται στους 1.591 υπαλλήλους, ο οποίος δε θεωρείται υψηλός σε σχέση με τον αντίστοιχο των άλλων δύο Περιφερειών, αφού πρέπει να εξυπηρετηθεί ο διπλάσιος αριθμός πολιτών.

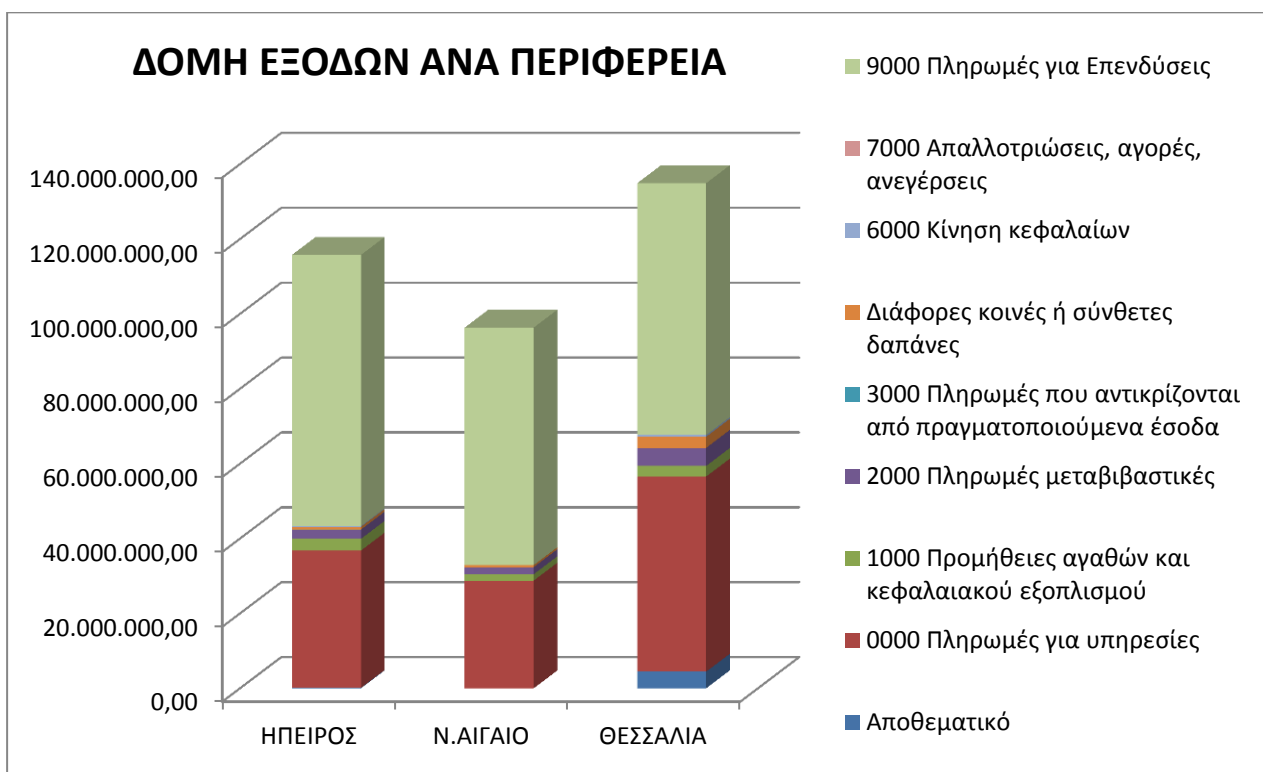
Όσον αφορά τα οικονομικά στοιχεία των Περιφερειών που έχουν επιλεγεί, όπως αποτυπώνονται στους Συνοπτικούς Προϋπολογισμούς τους για το 2011 (Παράρτημα, Πίνακας 2), παρουσιάζονται συνοπτικά στο παρακάτω Γράφημα:

Γράφημα 1: Συνολικά έσοδα και έξοδα ανά Περιφέρεια

Γράφημα 2: Δομή εσόδων ανά Περιφέρεια

Γράφημα 3: Δομή εξόδων ανά Περιφέρεια

Πριν προχωρήσουμε στο κυρίως κομμάτι της οικονομικής ανάλυσης, παρουσιάζουμε ορισμένα βασικά θεωρητικά στοιχεία των αριθμοδεικτών.

4.3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Οι διαδικασίες προγραμματισμού, ελέγχου και διαχείρισης των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής, είτε πρόκειται για ιδιωτικές επιχειρήσεις, είτε για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είτε για οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, έχουν οδηγήσει τη Χρηματοοικονομική Επιστήμη στην ανάπτυξη τεχνικών και μέσων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους. Στο πλαίσιο αυτό, έχει παγιωθεί από τους αναλυτές η χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών.

Η έννοια του οικονομικού αριθμοδείκτη προσδιορίζεται από τον συσχετισμό δύο ή περισσότερων μεγεθών. Είναι προφανές πως μπορούν να δημιουργηθούν πολλοί συσχετισμοί, αρκεί ανάμεσα στα συγκρινόμενα μεγέθη να υπάρχει εννοιολογικός δεσμός (θεωρητική συνάφεια), ώστε να εξάγεται κάποιο κατανοητό και επαληθεύσιμο αποτέλεσμα.

Ο αριθμοδείκτης αποκτά νόημα όταν μετά τον υπολογισμό του ακολουθήσει σύγκριση της τιμής με κάποιο ευρέως παραδεκτό πρότυπο ή τουλάχιστον με κάποια άλλη τιμή του ίδιου αριθμοδείκτη. Η ανάλυση μπορεί να εφαρμοστεί σε δύο επίπεδα:

- Διαχρονική ανάλυση (time-series analysis)

Στην περίπτωση αυτή, γίνεται σύγκριση των παρόντων χρηματοοικονομικών στοιχείων της οικονομικής μονάδας με τα αντίστοιχα που παρουσίασε η ίδια στο παρελθόν ή θα παρουσιάσει στο προβλεπόμενο μέλλον. Σκοπός της είναι να εξεταστεί εάν η χρηματοοικονομική κατάσταση ή η απόδοση της έχει βελτιωθεί ή έχει χειροτερεύσει με την πάροδο του χρόνου.

- Διαστρωματική ανάλυση (comparative analysis or cross-sectional analysis)

Εδώ, γίνεται σύγκριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της οικονομικής μονάδας με τα αντίστοιχα παρόμοιων οικονομικών μονάδων ή τη μέση τιμή του κλάδου ή τομέα στον οποίο ανήκει κατά τη διάρκεια του ίδιου χρονικού διαστήματος.

4.3.1 ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Οι αριθμοδείκτες προσφέρονται ως πηγή άντλησης πολύτιμων πληροφοριών σε όσους γενικά ενδιαφέρονται για την υφιστάμενη κατάσταση, την πορεία και το μέλλον ενός οργανισμού. Αποτελούν ένα απλό πλην χρήσιμο εργαλείο μελέτης και ανάλυσης μιας οικονομικής μονάδας καθώς παρέχουν συμπικνωμένη πληροφορία που βοηθά:

- ✓ Στη σύγκριση της μονάδας με άλλες ομοειδείς αλλά και στη διαχρονική μελέτη της οικονομικής της συμπεριφοράς.
- ✓ Στην κατανόηση της οικονομικής συμπεριφοράς της.

- ✓ Στην αποτίμηση των τάσεων που δέχεται από το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται.
- ✓ Στη γρήγορη επισήμανση των βασικών τάσεων που διέπουν τα οικονομικά της μεγέθη.
- ✓ Στον καλύτερο προγραμματισμό, την οργάνωση, τον συντονισμό και τον έλεγχο των ενεργειών της.
- ✓ Στην τεκμηρίωση προτάσεων και εναλλακτικών λύσεων ανάλογα με τις επιλογές και τις προτεραιότητες της.

4.3.2 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Πρώτον, ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διαφόρων αριθμοδεικτών είναι μία μέθοδος αναλύσεως η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να μας δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης ενός οργανισμού αν δεν συγκριθεί με άλλους πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δεν συσχετισθεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μία σειράς προηγούμενων χρήσεων.

Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στην διοίκηση του οργανισμού να προβεί σε ενέργειες οι οποίες έχουν ως στόχο τη διαστρέβλωση των αριθμοδεικτών και την παρουσίαση μίας επιθυμητής εικόνας στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.

4.3.3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η χρήση αριθμοδεικτών μεταξύ Ο.Τ.Α. απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζουν αυτοί ως οικονομικές μονάδες, αλλά και λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών εντός των οποίων λειτουργεί ο καθένας.

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των οργανισμών του δημόσιου τομέα είναι περισσότερο πολύπλοκη συγκριτικά με την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, η οποία στηρίζεται στην ανάλυση της κερδοφορίας τους μέσω της ερμηνείας των χρησιμοποιούμενων αριθμοδεικτών. Αυτό συμβαίνει καθώς για την διεξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική κατάσταση των δημόσιων οργανισμών απαιτείται υποκειμενική κρίση σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις ενός συμπλέγματος χρηματοοικονομικών, κοινωνικών και οργανωτικών παραγόντων.

Συνοπτικά, οι Ο.Τ.Α. εμφανίζουν τα εξής ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν τόσο την κατάρτιση όσο και την μετέπειτα ανάλυση των αριθμοδεικτών:

- i. Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως τοπικά δημόσια αγαθά, τα οποία δεν είναι δυνατόν να παραχθούν είτε σε ικανοποιητικές ποσότητες είτε με τις κατάλληλες προδιαγραφές από την αγορά, ούτε μπορούν να τιμολογηθούν με τις κλασσικές μεθόδους του ιδιωτικού τομέα.
- ii. Δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, όπως συμβαίνει με τις επιχειρήσεις.
- iii. Αποτελούν φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.

Κατά συνέπεια, οι οικονομικοί τους στόχοι επικεντρώνονται στις εξής κατευθύνσεις:

- i. Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, τηρουμένων ορισμένων προτύπων ποιότητας.
- ii. Στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που θα τους επιτρέψουν την υιοθέτηση διαδικασιών σχεδιασμού και προγραμματισμού.
- iii. Στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση των αναπτυξιακών τους στόχων.

Με βάση τα παραπάνω είναι δυνατόν να υπολογισθεί μία σειρά αριθμοδεικτών, οι οποίοι θα μπορούν να περιγράψουν με μεγάλη ακρίβεια την οικονομική κατάσταση ενός Ο.Τ.Α., αλλά και να προσεγγίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις οικονομικές προοπτικές της.

4.3.4 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ

Γενικά, για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών τα απαραίτητα δεδομένα και στοιχεία λαμβάνονται από:

- i. Το λογιστικό των Ο.Τ.Α. : προϋπολογισμοί, απολογισμοί, διάφορα βιβλία με βάση το απλογραφικό σύστημα.
- ii. Το διπλογραφικό σύστημα: Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσης, λογαριασμοί Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι η δυνατότητα υπολογισμού όλων των αριθμοδεικτών παρέχεται μόνο με την υιοθέτηση του διπλογραφικού συστήματος, μέσω του οποίου συντάσσονται όλες οι οικονομικές καταστάσεις για την παροχή πληροφοριών και καταγράφονται οικονομικά στοιχεία που είναι δυνατόν να συσχετιστούν. Έτσι, η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος σε επίπεδο Περιφέρειας, όπως προβλέπεται από το Ν.3852/2010, θα δώσει τη δυνατότητα κατασκευής μίας σειράς δεικτών (αριθμοδείκτες οικονομικών καταστάσεων) που θα επιτρέπουν μία ολοκληρωμένη και παράλληλα συνοπτική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών της Περιφέρειας. Οι αντλούμενες πληροφορίες θα σχετίζονται τόσο με τις δραστηριότητες των Περιφερειών, την περιουσιακή και κεφαλαιακή τους διάρθρωση, όσο και με τη διαχείρισή τους. Ο υπολογισμός των αντίστοιχων αριθμοδεικτών θα συμβάλλει στην ορθολογική διαχείριση των πόρων, στην μείωση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών, στον έλεγχο των διαδικασιών και στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Επίσης, σημειώνεται ότι το απλογραφικό λογιστικό σύστημα που εφαρμόζουν οι δευτεροβάθμιοι Ο.Τ.Α. με την ισχύουσα κωδικοποίηση των εσόδων και των εξόδων παρέχει περιορισμένες δυνατότητες υπολογισμού αριθμοδεικτών, σε αντίθεση με αυτό των Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού, το οποίο λάβαμε ως βάση για την επιλογή των περισσότερων δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια.

Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη:

- i. τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζει το λογιστικό σύστημα των Ο.Τ.Α. Β' βαθμού τη μεταβατική αυτή περίοδο,
- ii. την απουσία διαθέσιμων απολογιστικών στοιχείων για τις Περιφέρειες κατά την περίοδο εκπόνησης της εργασίας,

iii. την έναρξη εφαρμογής του διπλογραφικού συστήματος που ορίζεται να είναι από 1/1/2012 και

iv. την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός απλού και κατανοητού πλαισίου χρηματοοικονομικής ανάλυσης

παρουσιάζονται, στη συνέχεια, οι εξής ομάδες αριθμοδεικτών οι οποίες κατασκευάστηκαν με βάση τα στοιχεία του προϋπολογισμού:

Δείκτες για το λογιστικό των Ο.Τ.Α.:

1. Αριθμοδείκτες δομής εσόδων/εξόδων: αποτυπώνουν την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας εσόδων στα συνολικά έσοδα/έξοδα.
2. Αριθμοδείκτες συσχέτισης εσόδων – εξόδων:
 - i. Λειτουργικές δαπάνες/ Τακτικά έσοδα
 - ii. Λειτουργικές δαπάνες /Κ.Α.Π. για λειτουργικές δαπάνες
 - iii. ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες/Κόστος προσωπικού
 - iv. Σύνολο επιχορηγήσεων/Συνολικά έξοδα
 - v. Συνολικά έσοδα/Συνολικά έξοδα
 - vi. Κόστος απασχόλησης (προσωπικό)/Αριθμός απασχολουμένων
3. Αριθμοδείκτες εσόδων/εξόδων ανά κάτοικο:
 - i. Συνολικά έσοδα ανά κάτοικο
 - ii. Συνολικά έξοδα ανά κάτοικο
4. Αριθμοδείκτες επενδύσεων:
 - i. Επιχορηγήσεις για επενδύσεις/Σύνολο επιχορηγήσεων
 - ii. Σύνολο επενδύσεων/Σύνολο εσόδων
 - iii. Σύνολο επενδύσεων/Σύνολο εξόδων

Σημειώνεται ότι η παρακάτω ανάλυση έγινε με βάση τις κατευθύνσεις της υπ'αριθ.74713/2010 Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

4.3.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ

Για τη δημιουργία των δεικτών χρειάζεται να ομαδοποιηθούν οι σχετικοί λογαριασμοί και να οριστούν συνολικά μεγέθη.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι το αποτέλεσμα της ομαδοποίησης δεν μπορεί να είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικό για κάθε μια από τις παρακάτω κατηγορίες, αφού βάσει του λογιστικού συστήματος που τηρείται στις Περιφέρειες, δεν είναι εύκολο να διαχωριστούν οι διαφορετικές ομάδες εσόδων και εξόδων.

Έτσι, ενώ υπάρχουν κωδικοί αριθμοί για κάποιες βασικές κατηγορίες, όπως, για παράδειγμα είναι οι επενδυτικές δαπάνες, μπορεί σε επίπεδο υποκατηγορίας αυτές να εμπλέκονται και με κάποιες λειτουργικές δαπάνες. Οπότε για να μπορούσαμε να τις διαχωρίσουμε θα έπρεπε να γνωρίζουμε ακριβώς τον σκοπό της κάθε δαπάνης, κάτι που δεν είναι εφικτό από τα διαθέσιμα σε εμάς στοιχεία και για το λόγο αυτό αρκούμαστε σε μία προσεγγιστική παρουσίαση των στοιχείων που δεν αντικατοπτρίζει απόλυτα την πραγματική εικόνα.

- *Σύνολο τακτικών εσόδων*: είναι τα έσοδα των κατηγοριών 0000, 1000, 2000, 3000, 4000, 5000, 7000, 8000, 9000
- *Ίδια έσοδα*: αποτελούνται από τις ομάδες 3000, 4000, 6400, 6500, 8400, 8500
- *Σύνολο επιχορηγήσεων*: είναι τα έσοδα των ομάδων 0000, 1250, 6100, 8100, 9000
- *Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες*: σχηματίζονται από τις ομάδες 0000 και 1250 των εσόδων
- *Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες*: σχηματίζονται από τις ομάδες 1251, 1253 και 9000 των εσόδων
- *Σύνολο λειτουργικών δαπανών*: σχηματίζεται από τις κατηγορίες 0000, 1000 (εκτός του Κ.Α. 1700 που αφορά αγορά κεφαίαικού εξοπλισμού), 2000, 6000 των εξόδων
- *Σύνολο επενδυτικών δαπανών*: αποτελείται από τις κατηγορίες 1700, 7000, 9000 των εξόδων
- *Κόστος προσωπικού*: είναι οι δαπάνες που αντιστοιχούν στους Κ.Α. 0200, 0300, 0500, 0600, 0700

Ειδικότερα για τις Περιφέρειες βάσει των οποίων θα πραγματοποιηθεί η ανάλυση, τα παραπάνω ομαδοποιημένα στοιχεία, απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2: Ομαδοποίηση στοιχείων Π/Υ

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
σύνολο τακτικών εσόδων	107.409.917,45	61.783.041,00	109.784.419,65
σύνολο επιχορηγήσεων	100.941.236,68	59.568.267,00	100.986.811,76
επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	36.785.425,06	31.042.309,00	51.661.571,32
επιχορηγήσεις για επενδύσεις	64.155.811,62	28.525.958,00	49.325.240,44
σύνολο επενδυτικών δαπανών	72.863.014,85	63.732.188,00	67.273.481,17
σύνολο λειτουργικών δαπανων	42.012.104,28	32.051.561,00	60.238.035,24
κόστος απασχόλησης	19.125.399,41	18.168.254,00	32.491.072,00
ίδια έσοδα	1.591.180,77	1.371.930,00	1.308.414,00

4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

4.4.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

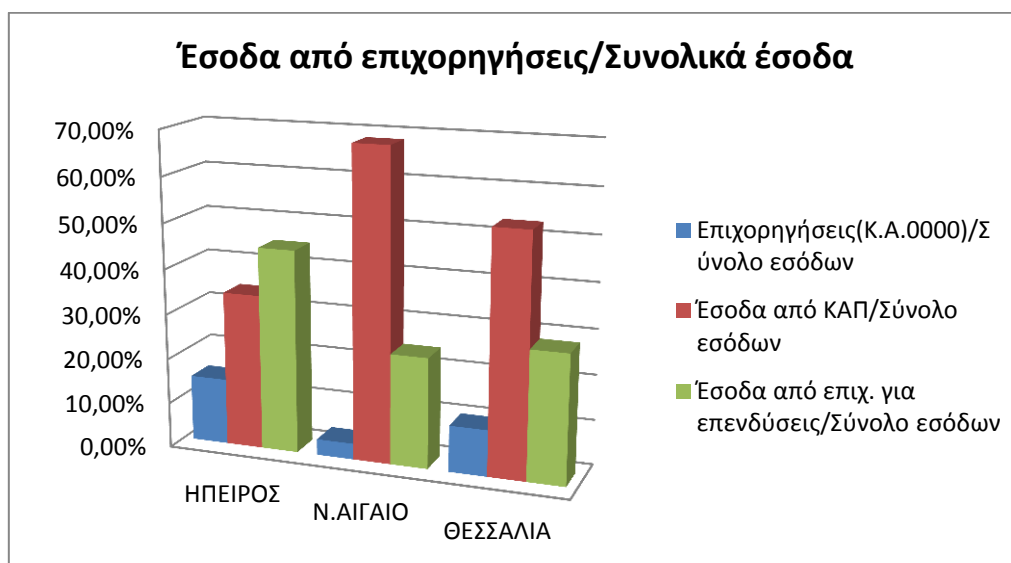
Οι παρακάτω δείκτες έχουν ιδιαίτερη σημασία κατά την χρηματοοικονομική ανάλυση ενός οργανισμού, καθώς αποτυπώνουν την ειδική βαρύτητα που έχει κάθε κατηγορία εσόδου ή εξόδου στο σύνολο των εσόδων ή των εξόδων, αντίστοιχα.

ΕΣΟΔΑ

Πίνακας 3: Αριθμοδείκτες δομής εσόδων

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Επιχορηγήσεις(Κ.Α.0000)</u> Σύνολο εσόδων	14,67%	3,55%	10,27%
<u>Σύνολο επιχορηγήσεων</u> Σύνολο εσόδων	93,97%	96,42%	91,99%
<u>Έσοδα από ΚΑΠ</u> Σύνολο εσόδων	34,36%	68,42%	53,18%
<u>Έσοδα από ΚΑΠ για επενδύσεις</u> Σύνολο εσόδων	14,78%	21,72%	16,39%
<u>Έσοδα από ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες</u> Σύνολο εσόδων	19,58%	46,69%	36,79%
<u>Έσοδα από επιγ/κη δραστηριότητα</u> Σύνολο εσόδων	0,11%	1,25%	0,32%
<u>Προσαυξήσεις, πρόστιμα κλπ</u> Σύνολο εσόδων	1,38%	0,97%	0,87%
<u>Έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις</u> Σύνολο εσόδων	44,95%	24,45%	28,54%
<u>Ίδια έσοδα</u> Σύνολο εσόδων	1,48%	2,22%	1,19%

Στη συνέχεια παρατίθενται διαγράμματα, τα οποία συσχετίζουν ορισμένους από τους παραπάνω δείκτες αποσκοπώντας έτσι στην καλύτερη ερμηνεία τους.

Γράφημα 4: Δείκτες συμμετοχής επιχορηγήσεων στα συνολικά έσοδα

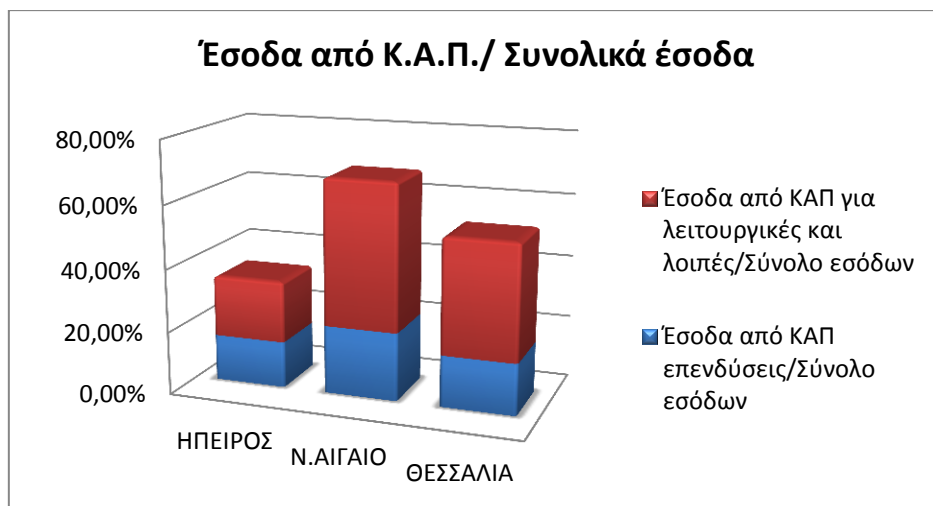
Τα συνολικά έσοδα της Ηπείρου (107.414.917,45 €) προέρχονται κατά ένα 93,97% από επιχορηγήσεις, και ειδικότερα κατά 14,67% από Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό, 34,36% από Κ.Α.Π. και 44,95% από Επιχορηγήσεις για επενδύσεις.

Τα συνολικά έσοδα του Ν.Αιγαίου (61.783.041 €) προέρχονται κατά ένα 96,42% από επιχορηγήσεις, και ειδικότερα κατά 3,55% από Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό, 68,42% από Κ.Α.Π. και 24,45% από Επιχορηγήσεις για επενδύσεις.

Τα συνολικά έσοδα της Θεσσαλίας (109.784.419,65 €) προέρχονται κατά ένα 91,99% από επιχορηγήσεις, και ειδικότερα κατά 10,27% από Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό, 53,18% από Κ.Α.Π. και 28,54% από Επιχορηγήσεις για επενδύσεις.

Το πρώτο και σημαντικότερο, ίσως, συμπέρασμα που προκύπτει από μία πρώτη ανάγνωση του παραπάνω πίνακα είναι πως οι επιχορηγήσεις αποτελούν την κυριότερη πηγή εσόδων των Περιφερειών. Παρατηρούμε ότι και για τις τρεις Περιφέρειες που έχουν επιλεγεί, ο δείκτης «Επιχορηγήσεις/Σύνολο εσόδων» είναι μεγαλύτερος του 90%.

Αντίθετα, τα ίδια έσοδα τους εμφανίζονται μηδαμινά στο σύνολο των εσόδων, της τάξης του 1-2%, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα τους προέρχεται από τα «Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα» και όχι από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην είσπραξη των προστίμων που επιβάλλουν τα μικτά κλιμάκια ελέγχου Κ.Τ.Ε.Ο..

Γράφημα 5: Δείκτες συμμετοχής Κ.Α.Π. στα συνολικά έσοδα

Όσον αφορά το δείκτη «Έσοδα από Κ.Α.Π./Συνολικά έσοδα», παρατηρούμε διαφοροποίηση μεταξύ των Περιφερειών. Στην περίπτωση του Ν.Αιγαίου, ο δείκτης δηλώνει ότι το μεγαλύτερο κομμάτι των εσόδων του (68,42%) προέρχεται από τους Κ.Α.Π., ανάγοντας τους στην βασικότερη πηγή εσόδων της Περιφέρειας, γεγονός που δικαιολογείται κυρίως από τη νησιωτικότητα της, καθώς αποτελεί συντελεστή με αυξημένη βαρύτητα στην κατανομή των Κ.Α.Π. Ο δείκτης για τη Θεσσαλία κυμαίνεται επίσης σε υψηλά επίπεδα, 53,18%, που οφείλεται τόσο στον μεγάλο πληθυσμό όσο και την έκταση της Περιφέρειας, στοιχεία τα οποία επίσης έχουν σημαντική βαρύτητα στην κατανομή των Κ.Α.Π.. Για την Ήπειρο, ο δείκτης κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα, 34,36%, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχουν και άλλες πηγές εσόδων που αυξάνουν τα συνολικά της έσοδα, περισσότερο από τις άλλες δύο Περιφέρειες.

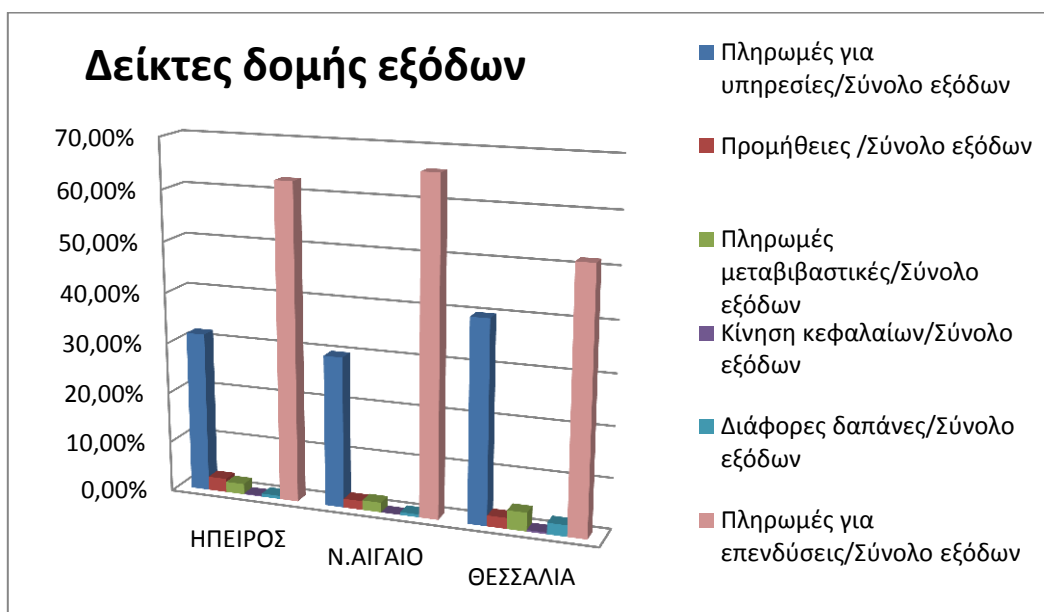
Ο δείκτης «Επιχορηγήσεις για επενδύσεις/Συνολικά έσοδα» διαφοροποιείται επίσης αισθητά από Περιφέρεια σε Περιφέρεια. Η Ήπειρος δέχεται σε ποσοστό περίπου 45% επιχορηγήσεις για επενδύσεις σε σχέση με το σύνολο των εσόδων της, σε αντίθεση με την Θεσσαλία και το Ν.Αιγαίο που λαμβάνουν μόλις 28,54% και 24,45%, αντίστοιχα. Η διαφορά αυτή μπορεί να οφείλεται τόσο στην υστέρηση που εμφανίζει η Ήπειρος σε αναπτυξιακό επίπεδο συγκριτικά με το σύνολο της χώρας, όσο και στην έντονη προβληματικότητα της έκτασης της, παράγοντες που οδηγούν σε μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το κράτος, προκειμένου να ξεπεραστούν τα προβλήματα που δημιουργούνται. Επίσης, η Ήπειρος και η Θεσσαλία συμμετέχουν σε περιφερειακά αναπτυξιακά προγράμματα, όπως το Πρόγραμμα Πίνδος, μέσω του οποίου διοχετεύονται επιπλέον χρήματα για έργα ανάπτυξης των ορεινών περιοχών τους.

ΕΞΟΔΑ

Πίνακας 4: Αριθμοδείκτες δομής εξόδων

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Πληρωμές για υπηρεσίες</u> Σύνολο εξόδων	31,71%	29,86%	39,94%
<u>Προμήθειες</u> Σύνολο εξόδων	2,72%	1,77%	2,17%
<u>Πληρωμές μεταβιβαστικές</u> Σύνολο εξόδων	2,11%	1,94%	3,70%
<u>Κίνηση κεφαλαίων</u> Σύνολο εξόδων	0,17%	0,00%	0,35%
<u>Διάφορες δαπάνες</u> Σύνολο εξόδων	0,63%	0,57%	2,27%
<u>Πληρωμές για επενδύσεις</u> Σύνολο εξόδων	62,64%	65,84%	51,56%

Από μία πρώτη ανάγνωση του παραπάνω πίνακα σε συνδιασμό με τα διαγράμματα που ακολουθούν, προκύπτουν τα εξής:

Γράφημα 6: Δείκτες δομής εξόδων

Οι συνολικές δαπάνες της Ηπείρου (115.621.101,40 €) προκαλούνται στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, 62,64% από τις πληρωμές της Περιφέρειας για επενδύσεις, ενώ επίσης σημαντικό τμήμα τους αποτελούν οι πληρωμές για υπηρεσίες, σε ποσοστό 31,71%.

Οι συνολικές δαπάνες του Ν.Αιγαίου (96.342.488,00 €) προκαλούνται στο μεγαλύτερο ποσοστό τους, 65,84% από τις πληρωμές της Περιφέρειας για επενδύσεις, ενώ και οι πληρωμές για υπηρεσίες, σε ποσοστό 29,86%, συμμετέχουν σημαντικά στα συνολικά έξοδα.

Οι συνολικές δαπάνες της Θεσσαλίας (130.471.823,55 €) προκαλούνται σχεδόν κατά το ήμισυ, 51,56% από τις πληρωμές της Περιφέρειας για επενδύσεις, ενώ επίσης σημαντικό τμήμα τους αποτελούν οι πληρωμές για υπηρεσίες, σε ποσοστό 39,34%.

Έτσι, ένα πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει είναι πως το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων και στις τρεις Περιφέρειες, αφορά τις πληρωμές για υπηρεσίες (0000) και τις πληρωμές για επενδύσεις (9000).

Ο δείκτης «Πληρωμές για υπηρεσίες/ Συνολικά έξοδα» δε διαφέρει σημαντικά μεταξύ των περιφερειών, γεγονός που υποδεικνύει ότι οι δαπάνες που αφορούν το κόστος απασχόλησης και τις λοιπές υπηρεσίες είναι περίπου ίδιες. Μεγαλύτερο κομμάτι των πληρωμών αυτών, καταλαμβάνουν οι αμοιβές των τακτικών υπαλλήλων και οι αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες, στις οποίες βαρύτητα έχουν τόσο οι πληρωμές για μισθώματα, όσο και η μεταφορά των μαθητών, ιδίως για την Περιφέρεια του Ν.Αιγαίου λόγω της ιδιαιτερότητας της γεωγραφίας της.

Στη συνέχεια, όσον αφορά τις μεταβιβαστικές πληρωμές, αυτές αποτελούν ένα ποσοστό της τάξης 2-3% και για τις τρεις Περιφέρειες και προορίζονται κυρίως για την καταβολή του διατροφικού επιδόματος προς τους νεφροπαθείς, το οποίο αποτελεί πλέον και το μοναδικό βοήθημα κοινωνικής πρόνοιας που έχει παραμείνει στην αρμοδιότητα των Περιφερειών.

4.4.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ

Στην ενότητα αυτή συσχετίζονται διάφορες κατηγορίες εσόδων και εξόδων μεταξύ τους.

- Δείκτης κάλυψης κόστους Λειτουργικών Δαπανών

Η κάλυψη του λειτουργικών δαπανών καταλαμβάνει ένα μεγάλο ποσοστό των εξόδων που καλύπτεται από τα τακτικά έσοδα, τα οποία τακτικά έσοδα στην περίπτωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης αντιστοιχούν σχεδόν στο σύνολο των εσόδων.

Πίνακας 5: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Λειτουργικές Δαπάνες</u> <u>Τακτικά έσοδα</u>	39,11%	51,88%	54,87%

Γενικά, όσο υψηλότερη η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα του Ο.Τ.Α δεσμεύονται για την κάλυψη τρεχουσών λειτουργικών δαπανών. Παρατηρούμε ότι οι Περιφέρειες Θεσσαλίας και Ν.Αιγαίου χρησιμοποιούν σχεδόν το ήμισυ των τακτικών τους εσόδων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών, ενώ για την Περιφέρεια της Ηπείρου το ποσοστό είναι μικρότερο, κάτι που επιβεβαιώνει την επενδυτική ένταση της Περιφέρειας, που παρατηρήσαμε παραπάνω.

Αν το ποσοστό του δείκτη αυτού αφαιρεθεί από το συνολικό ποσοστό (100%), προκύπτει το ποσοστό των τακτικών εσόδων που απομένει για την κάλυψη των λοιπών αναγκών και ιδιαίτερα των επενδύσεων.

Πίνακας 6: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών από ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Λειτουργικές Δαπάνες</u> <u>ΚΑΠ για</u> <u>λειτουργικές δαπάνες</u>	199,80%	111,10%	149,14%

Αντίστοιχα, στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη της μονάδας, οι Κ.Α.Π. δεν μπορούν να καλύψουν τα έξοδα χρήσης, άρα πρέπει να αναζητηθούν έσοδα από άλλες πηγές χρηματοδότησης, και κυρίως από άλλες επιχορηγήσεις του τακτικού κρατικού προϋπολογισμού ή του προϋπολογισμού των Υπουργείων, προκειμένου να καλυφθεί η πληρωμή των δαπανών.

Στην περίπτωση και των τριών Περιφερειών, παρατηρούμε ότι ο δείκτης υπερβαίνει αρκετά τη μονάδα, γεγονός που είναι λογικό εφόσον οι Κ.Α.Π. προορίζονται για την κάλυψη μόνο ενός μέρους των λειτουργικών και λοιπών δαπανών.

- Δείκτες κόστους προσωπικού

Το κόστος απασχόλησης αποτελεί σημαντικό στοιχείο του συνολικού λειτουργικού κόστους γιατί έχει ανελαστική μορφή.

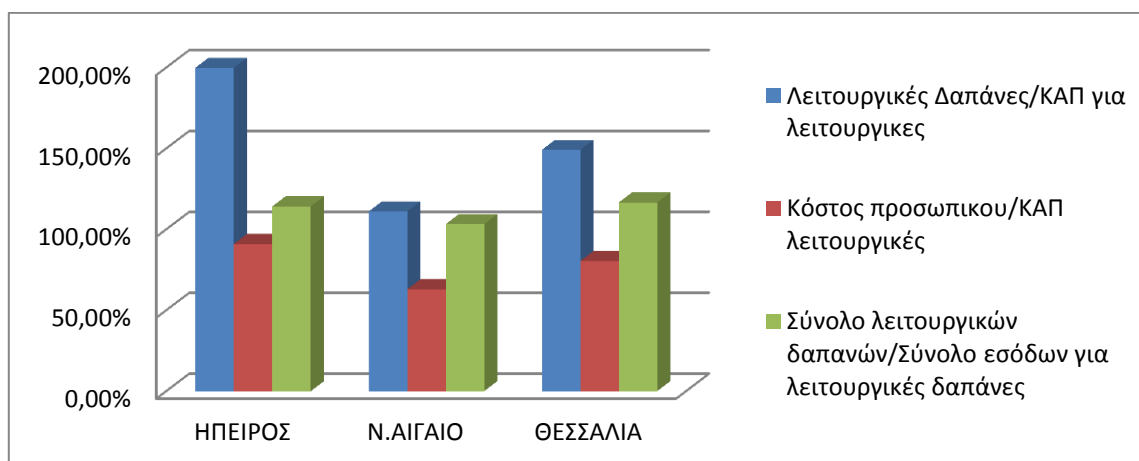
Πίνακας 7: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους προσωπικού

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Κόστος προσωπικού ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες	90,95%	62,98%	80,44%

Όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερα χρήματα μπορεί να χρησιμοποιήσει η Περιφέρεια για την κάλυψη του τρέχοντος κόστους, και κατ'επέκταση έχει τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας προς τους πολίτες, ενώ ταυτόχρονα φαίνεται να αξιοποιείται καλύτερα το υπάρχον προσωπικό της.

Παρατηρούμε ότι και στις τρεις Περιφέρειες ο δείκτης είναι μικρότερος της μονάδας. Όσον αφορά όμως την Ήπειρο, ο δείκτης είναι πολύ κοντά στο 100% το οποίο σημαίνει ότι για την κάλυψη του κόστους προσωπικού χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά τα έσοδα από τους Κ.Α.Π., και άρα οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές.

Συνδιαστικά, οι παραπάνω τρεις δείκτες απεικονίζονται στο Γράφημα που ακολουθεί, συνοψίζοντας τα συμπεράσματά μας.

Γράφημα 7: Σύγκριση δεικτών συσχέτισης εσόδων-εξόδων

- Δείκτης συσχετισμού των Επιχορηγήσεων με τα Συνολικά Έξοδα

Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει το ποσοστό κάλυψης των συνολικών εξόδων από το σύνολο των επιχορηγήσεων που λαμβάνει η Περιφέρεια.

Πίνακας 8: Αριθμοδείκτες συσχετισμού των επιχορηγήσεων με τα συνολικά έξοδα

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Σύνολο επιχορηγήσεων</u> Συνολικά έξοδα	87,30%	61,83%	77,40%

Όσο μικρότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη για εξεύρεση άλλων πόρων, για την κάλυψη των εξόδων. Δεδομένου ότι στις Περιφέρειες το σύνολο των εξόδων καλύπτεται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από επιχορηγήσεις, ο δείκτης αναμένεται να βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία των προϋπολογισμών της Ηπείρου και της Θεσσαλίας, όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα. Όσον αφορά το Ν.Αιγαίο, όμως, η τιμή του δείκτη είναι μόλις 61,83%, κάτι που όπως θα δούμε στη συνέχεια, αποτελεί πρόβλημα, καθώς η Περιφέρεια παρουσιάζει υψηλό έλλειμμα, και άρα δεν έχει βρει εναλλακτικές πηγές για να χρηματοδοτήσει τα συνολικά της έξοδα, ενώ τα επιπλέον έξοδα καλύπτονται από το ταμειακό υπόλοιπο που έχει στη διάθεση της από το προηγούμενο έτος.

- Δείκτης συσχετισμού συνολικών εσόδων και εξόδων

Πίνακας 9: Αριθμοδείκτες συσχετισμού συνολικών εσόδων και εξόδων

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Συνολικά έξοδα</u> Συνολικά έσοδα	107,64%	155,94%	118,84%

Ο δείκτης θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος ή μεγαλύτερος από την μονάδα ώστε ο οργανισμός να μην παρουσιάζει ελλείματα. Σε αντίθετη περίπτωση για τον ισοσκελισμό εσόδων-εξόδων θα πρέπει να αυξηθούν τα ίδια έσοδα, ή/και να μειωθούν τα έξοδα ή να καταφύγει σε δανεισμό, ή σε άλλες μορφές επιχορηγήσεις.

Στο τέλος κάθε οικονομικής χρήσης είναι καλό να προκύπτει υπόλοιπο που θα χρησιμεύει ως ένα ελάχιστο αποθεματικό για λόγους ασφαλείας και κάλυψης εκτάκτων αναγκών. Στην περίπτωση όπου το υπόλοιπο είναι μεγάλο, τότε θα πρέπει να αξιολογηθεί το γεγονός που το

δημιούργησε, σε συνδυασμό με το επενδυτικό πρόγραμμα και τις τοπικές πολιτικές του Ο.Τ.Α..

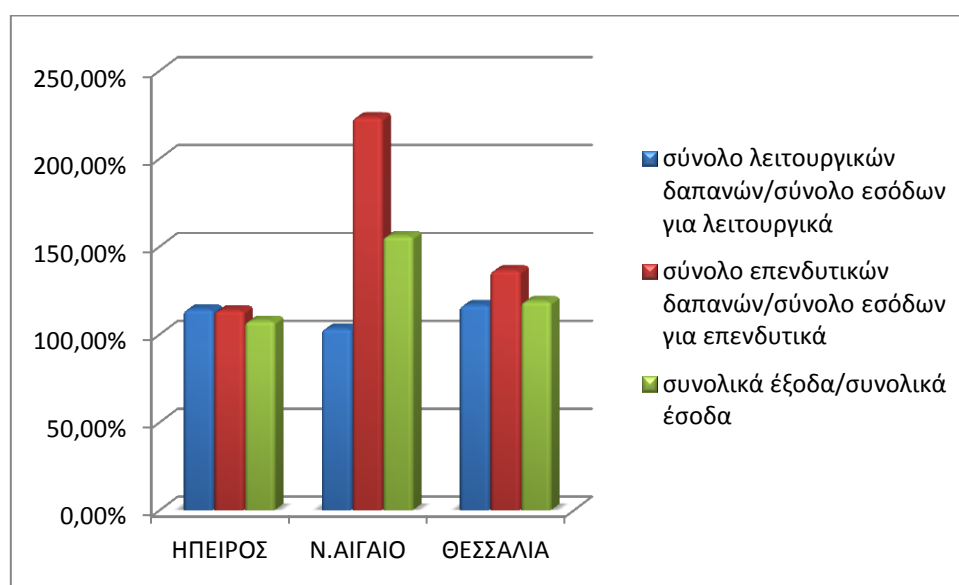
Παρατηρούμε ότι οι προϋπολογισμοί και των τριών Περιφερειών που επιλέξαμε είναι ελλειματικοί, η Ήπειρος κατά 8.331.130,98 €, το Ν.Αιγαίο κατά 34.559.447,00 € και η Θεσσαλία κατά 25.126.746,04 €.

Όπως προκύπτει από τους παρακάτω δείκτες, το έλλειμα δημιουργείται καθώς και στις τρεις Περιφέρειες, τόσο οι επενδυτικές δαπάνες που αναλαμβάνουν, όσο και οι λειτουργικές, ξεπερνούν τα αντίστοιχα έσοδα που προορίζονται για την κάλυψη τους. Ιδιαίτερα στην Περιφέρεια Ν.Αιγαίου, παρατηρούμε ότι οι επενδυτικές δαπάνες που έχουν προβλεφθεί είναι πάνω από το διπλάσιο των εσόδων που ήταν μέχρι στιγμής κατάρτισης του Προϋπολογισμού διαθέσιμα για το σκοπό αυτό.

Πίνακας 10: Δείκτες συσχέτισμού δαπανών με έσοδα (λειτουργικές και επενδύσεις)

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Σύνολο λειτουργικών δαπανών</u> <u>Σύνολο εσόδων για λειτουργικά</u>	114,21%	103,25%	116,60%
<u>Σύνολο επενδυτικών δαπανών</u> <u>Σύνολο εσόδων για επενδυτικά</u>	113,57%	223,42%	136,39%

Έτσι, όπως απεικονίζεται και στο παρακάτω Γράφημα, το έλλειμα διαμορφώνεται ανάλογα με τους παραπάνω δείκτες.

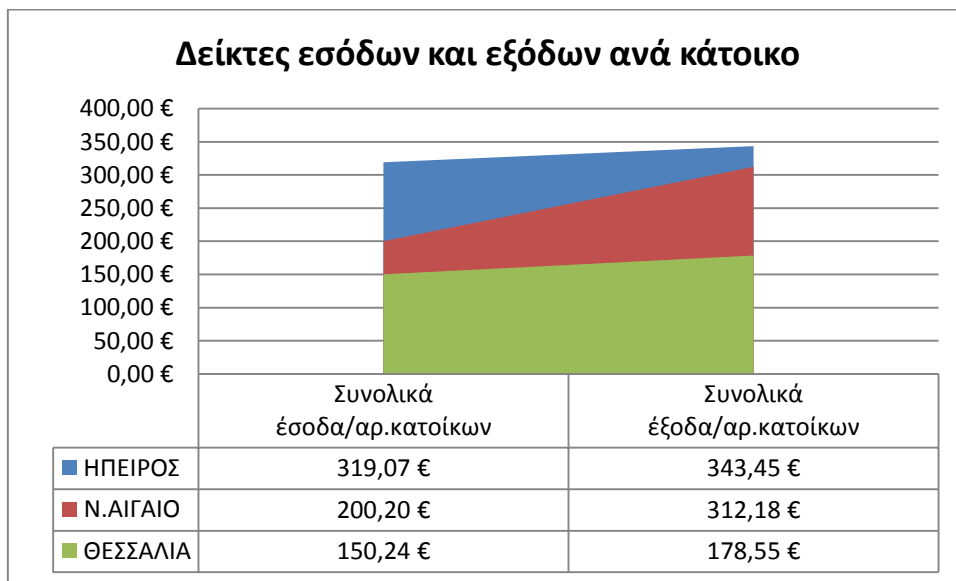

Γράφημα 8: Συσχετισμός δαπανών με έσοδα (λειτουργικές, επενδύσεις, συνολικά)

4.4.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ

Οι τιμές των παρακάτω δεικτών προσφέρονται για συγκρίσεις τόσο διαχρονικές όσο και μεταξύ των Περιφερειών, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ακολουθούμενη πολιτική, την αποδοτικότητά τους ή με τους αντικειμενικούς παράγοντες που τις επηρεάζουν.

Επειδή από τη μιά ο πληθυσμός αποτελεί μέγεθος που μεταβάλλεται και από την άλλη είναι γνωστό ότι κατά την απογραφή πολλοί κάτοικοι δεν απογράφονται στον τόπο διαμονής τους, ο δείκτης δεν προσφέρει ακρίβεια. Έτσι, οι παρακάτω δείκτες αποτυπώνουν απλά την τάση που παρουσιάζεται για τα διάφορα στοιχεία που θέλουμε να μελετήσουμε.

Γράφημα 9: Αριθμοδείκτες συνολικών εσόδων και εξόδων ανά κάτοικο

Έτσι, συγκρίνοντας τις Περιφέρειες παρατηρούμε ότι για την Ήπειρο τόσο τα συνολικά έσοδα ανά κάτοικο (319,07 €) όσο και τα συνολικά έξοδα ανά κάτοικο (343,45 €) είναι περίπου διπλάσια από τα αντίστοιχα της Θεσσαλίας (150,24 € και 178,55 €). Η διαφορά αυτή στις τιμές των δεικτών οφείλεται στο γεγονός ότι τα ενώ τα συνολικά έσοδα και έξοδα τους κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα, η Θεσσαλία έχει περίπου τον διπλάσιο πληθυσμό από αυτόν της Ηπείρου, οπότε τα επιπλέον χρήματα που λαμβάνει μέσω των ΚΑΠ λόγω της μεγάλης βαρύτητας του πληθυσμιακού κριτηρίου στο σύστημα κατανομής, πρέπει να κατανεμηθούν σε περισσότερους πολίτες.

Κατά συνέπεια, και τα χρήματα που ξοδεύει τόσο για λειτουργικές δαπάνες όσο και για επενδύσεις ανά κάτοικο είναι περιορισμένα, και αυτό ίσως σημαίνει χαμηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες, αλλά και αδράνεια στην εκτέλεση έργων και προγραμμάτων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της Περιφέρειας.

4.4.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι επενδύσεις των Ο.Τ.Α. περιλαμβάνουν έργα υποδομής (δίκτυα ύδρευσης, άδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιία, αναπλάσεις κτλ), μελέτες και έρευνες, προμήθεια πάγιου εξοπλισμού. Σκοπός των επενδύσεων αυτών είναι κυρίως η αύξηση της παραγωγής τοπικών δημόσιων αγαθών και η ποιοτική αναβάθμισή τους.

- Δείκτης συμμετοχής των επιχορηγήσεων για επενδύσεις στο σύνολο των επιχορηγήσεων

Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει μία γενική εικόνα για το πόσα χρήματα από αυτά που λαμβάνει η Περιφέρεια με τη μορφή επιχορηγήσεων προορίζονται για την πραγματοποίηση επενδύσεων, και άρα είναι ένα πρώτο δείγμα για την αναπτυξιακή της δυναμική. Προσφέρεται για συγκριτική ανάλυση μεταξύ των Περιφερειών.

Πίνακας 11: Αριθμοδείκτες συμμετοχής των επιχορηγήσεων για επενδύσεις στο σύνολο των επιχορηγήσεων

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Επιχορηγήσεις για <u>επενδύσεις</u> Σύνολο επιχορηγήσεων	63,56%	47,89%	48,84%

Συγκρίνοντας τις τρεις Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι στην Ήπειρο, ένα μεγάλο ποσοστό των επιχορηγήσεων που λαμβάνει, το 63,56%, προορίζεται για την εκτέλεση επενδυτικών δαπανών, γεγονός που οφείλεται στο χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης της Περιφέρειας σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Από την άλλη, η Θεσσαλία και το Ν.Αιγαίο βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα, με δείκτες 48,84% και 47,89%, αντίστοιχα.

- Δείκτης συμμετοχής Επενδύσεων στα Συνολικά Έσοδα

Με τον δείκτη υπολογίζεται το ποσοστό συμμετοχής των επενδύσεων στα συνολικά έσοδα ενός Ο.Τ.Α. και παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον όταν χρησιμοποιείται για συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών οργανισμών.

Πίνακας 12: Αριθμοδείκτες συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Σύνολο επενδυτικών <u>δαπανών</u> Σύνολο εσόδων	67,83%	103,15%	61,28%

Έτσι, συγκρίνοντας τις τρεις Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι στην Ήπειρο οι δαπάνες για επενδύσεις συμμετέχουν κατά 45,35% στο σύνολο των εσόδων και στη Θεσσαλία κατά 61,28%, ενώ στο Ν.Αιγαίο ο δείκτης ξεπερνά κατά τρεις μονάδες το 100%, που σημαίνει ότι οι επενδυτικές δαπάνες που έχουν προβλεφθεί ξεπερνούν ακόμα και τα συνολικά έσοδα της Περιφέρειας.

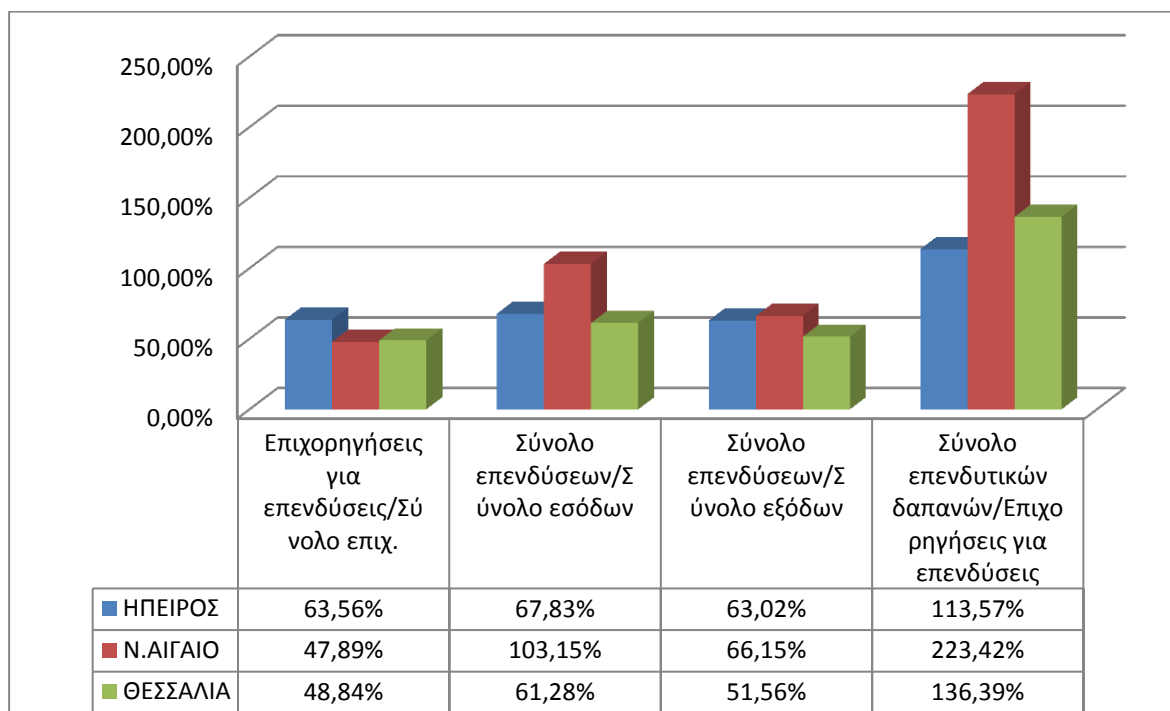
- Δείκτης κάλυψης επενδυτικών δαπανών από τα έσοδα που προορίζονται για επενδυτικές δαπάνες
-

Πίνακας 13: Αριθμοδείκτες κάλυψης επενδυτικών δαπανών

	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
<u>Σύνολο επενδυτικών δαπανών</u> <u>Σύνολο εσόδων για επενδυτικά</u>	113,57%	223,42%	136,39%

Παρατηρούμε ότι οι δείκτες και για τις τρεις Περιφέρειες είναι μεγαλύτεροι της μονάδας, κάτι που μπορεί να ερμηνευθεί ως αδυναμία να προγραμματίσουν σωστά τις επενδύσεις που σκοπεύουν να εκτελέσουν, αφού το σύνολο των επενδυτικών τους δαπανών καταλήγει να είναι μεγαλύτερο από το σύνολο των επιχορηγήσεων που λαμβάνουν για επενδύσεις. Ιδανικά, ο δείκτης αυτός θα έπρεπε να ισούται με 100%, ή να το ξεπερνά ελάχιστα, προκειμένου η Περιφέρεια να είναι σε θέση να αποπληρώσει το κομμάτι εκείνο των εξόδων κάθε επένδυσης που αναλογεί στο κάθε οικονομικό έτος.

Συνδιάζοντας τους προηγούμενους δείκτες επενδύσεων σε ένα Γράφημα, καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

Γράφημα 10: Σύγκριση δεικτών επενδύσεων

Η Περιφέρεια της Ηπείρου, λαμβάνει από το σύνολο των επιχορηγήσεων ένα 63,56% για επενδύσεις και ένα μεγάλο κομμάτι των συνολικών εσόδων της προβλέπεται να το αξιοποιήσει για την εκτέλεση τους (67,83%). Τελικά οι δαπάνες επενδύσεων δεν ξεπερνούν κατά πολύ τα έσοδα για επενδύσεις, που σημαίνει ότι η Ήπειρος είναι σε θέση να αποπληρώσει τις επενδύσεις της, ιδιαίτερα στην περίπτωση που καταφέρει να εξοικονομήσει μέρος των εσόδων της για λειτουργικές δαπάνες ώστε να τα διοχετεύσει προς το σκοπό αυτό.

Το Νότιο Αιγαίο, ενώ λαμβάνει από το σύνολο των επιχορηγήσεων μόλις ένα 47,89% για επενδύσεις, προγραμματίζει στη συνέχεια πάρα πολλές, με αποτέλεσμα οι δαπάνες για επενδύσεις τελικά να ξεπερνούν κατά 123,42% τα έσοδα που έχει στην πραγματικότητα για την υλοποίησή τους. Επειδή ο συγκεκριμένος δείκτης είναι πολύ υψηλός, θεωρούμε ότι είναι αντιπροσωπευτικός, μόνο στην περίπτωση που οι λογιστικές καταστάσεις είναι σωστές και δεν έχουν παραλείψει την εγγραφή σημαντικών επιχορηγήσεων.

Η Θεσσαλία τέλος, λαμβάνει επιχορηγήσεις για επενδύσεις 48,84% στο σύνολο των επιχορηγήσεων της, και οι επενδυτικές δαπάνες που θα εκτελέσει υπολογίζονται στο 61,28% των συνολικών της εσόδων. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι δαπάνες για επενδύσεις να αντιστοιχούν στο 136,39% των συνολικών εσόδων που έχει λάβει για επενδύσεις, και άρα να τίθεται και εδώ ζήτημα χρηματοδότησής τους.

4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω ανάλυσης, επιβεβαιώνεται η υπόθεση μας ότι δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για την οικονομική κατάσταση των Περιφερειών με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο οικονομικής διοίκησης (δημόσιο λογιστικό-προϋπολογισμός Περιφερειών). Έτσι, οι διαπιστώσεις που κάνουμε δε μπορούν παρά να είναι γενικές, αφού δεν είμαστε σε θέση να επαληθεύσουμε ούτε τον τρόπο διάθεσης των πόρων στις συγκεκριμένες δράσεις, ούτε την ακριβή προέλευση των εσόδων των Περιφερειών. Αυτό συμβαίνει για τους εξής δύο λόγους:

1. Ο Συνοπτικός Προϋπολογισμός των Περιφερειών, όπως απεικονίζεται με την ισχύουσα κωδικοποίηση, δεν είναι αρκετά αναλυτικός, όπως είναι, για παράδειγμα ο αντίστοιχος των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα να πρέπει να προχωρήσουμε στην μελέτη των αναλυτικών προϋπολογισμών τους. Αυτό όμως, δεν είναι πάντα εφικτό πρώτον, γιατί τα διαθέσιμα στοιχεία δεν είναι επαρκή, και δεύτερον, γιατί οι Περιφέρειες δεν ακολουθούν μία κοινή τυποποίηση συμπλήρωσης των κωδικών αριθμών, με αποτέλεσμα τα στοιχεία να μην είναι συγκρίσιμα, ή τα λάθη και οι ελλείψεις που εντοπίζονται να μην επιτρέπουν την περαιτέρω ανάλυση.
2. Η μη τήρηση μέχρι στιγμής κλαδικού λογιστικού σχεδίου (διπλογραφικό), περιορίζει τον αριθμό των δεικτών που μπορούν να καταρτιστούν. Έτσι, δεν υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας αριθμοδεικτών οικονομικών καταστάσεων, μέσω των οποίων θα μπορούσαν να παρουσιαστούν οι σχέσεις μεταξύ των πραγματικών οικονομικών πόρων που αποκτήθηκαν και αναλώθηκαν σε ετήσια βάση, καθώς για τον υπολογισμό των άνω μεγεθών γίνεται χρήση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων, και όχι των μεγεθών ταμειακής βάσης.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η προσέγγιση του θεσμού της αιρετής Περιφέρειας από την οικονομική της διάσταση, μέσα από τη μελέτη του θεσμικού πλαισίου, αλλά και της εφαρμογής του στην πράξη μέσω της ανάλυσης των προϋπολογισμών των Περιφερειών της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και του Νοτίου Αιγαίου, οδήγησε στην εξαγωγή σημαντικών συμπερασμάτων και παρατηρήσεων όσον αφορά τη λειτουργία της ως δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η πρώτη παρατήρηση που προκύπτει, είναι πως ο Ν.3852/2010 οδήγησε στο μετασχηματισμό της αυτοδιοίκησης, προκαλώντας μία σειρά αλλαγών στις οποίες καλούνται να προσαρμοστούν άμεσα οι νέοι Ο.Τ.Α. Β' Βαθμού. Οι αλλαγές αυτές, όπως σχετίζονται με την οικονομική διαχείριση των Περιφερειών έχουν να κάνουν με την μεταφορά αρμοδιοτήτων από τις πρώην Ν.Α. και τις κρατικές Περιφέρειες, την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών μέσω νέων Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας, τις μετατάξεις προσωπικού, την υποχρεωτική κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος, την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος κ.α.. Επομένως, είναι αναμενόμενο και κατανόητο έως ένα βαθμό, τα επόμενα 1-2 έτη να αποτελέσουν τη μεταβατική περίοδο προς το νέο καθεστώς, μετά την πάροδο της οποίας οι Περιφέρειες θα πρέπει, απαλλαγμένες από τα βάρη των Ν.Α. που πέρασαν σε αυτές, να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο νέο ρόλο τους ως αναπτυξιακοί πυλώνες της περιφέρειας και της χώρας.

Μία από τις σημαντικότερες παρατηρήσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της μελέτης περίπτωσης, είναι ότι η Περιφέρεια, ως διάδοχος της Ν.Α., στερείται ιδίων εσόδων αφού συνεχίζει να αντλεί σχεδόν το σύνολο των εσόδων της από κρατικές επιχορηγήσεις, και ο τρόπος διάθεσης τους υπαγορεύεται από τη νομοθεσία ή τους επιχορηγούντες φορείς. Έτσι, τα ελάχιστα ίδια έσοδα της, που προέρχονται κυρίως από την είσπραξη τελών, προστίμων και παραβόλων, δεν παρέχουν την ζητούμενη ανεξαρτησία και άρα τη δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού.

Ένα επίσης σημαντικό συμπέρασμα που προέκυψε, τόσο από τη θεωρία, όσο και από τη μελέτη περίπτωσης, είναι πως η υπάρχουσα κωδικοποίηση εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού δεν ενδείκνυται για την αποτύπωση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης των Περιφερειών. Δεδομένου ότι τα έσοδα ακολουθούν τον τύπο του προϋπολογισμού των Ν.Π.Δ.Δ. και τα έξοδα αυτόν του κρατικού προϋπολογισμού, υπάρχουν κωδικοί αριθμοί οι οποίοι παραμένουν κατ' ουσία κενοί, και άλλοι που δεν είναι αρκετά

αναλυτικοί ώστε να αποτυπώνουν με λεπτομέρεια τις λειτουργίες της Περιφέρειας. Ένα ακόμα πρόβλημα που εντοπίζεται από την υπάρχουσα κωδικοποίηση είναι η ύπαρξη κατηγοριών στις οποίες εμπλέκονται τόσο λειτουργικές όσο και επενδυτικές δαπάνες, γεγονός που, επίσης, δεν μας επιτρέπει να εξάγουμε μία πραγματική εικόνα της κατάστασης. Χαρακτηριστικό είναι ότι σε αρκετούς προϋπολογισμούς παρατηρήθηκε η ίδια πηγή εσόδου να καταχωρείται σε διαφορετικό κωδικό αριθμό ανάλογα με την Περιφέρεια, όπως π.χ. το διατροφικό επίδομα, ή κάποιοι άλλοι κωδικοί να παραμένουν κενοί, όπως π.χ. επιχορηγήσεις για επενδύσεις (Κ.Α.9000) με την αιτιολογία πως θα συμπληρωθεί με αναμόρφωση.

Όλα τα παραπάνω στην κατάρτιση του προϋπολογισμού, συχνά οδηγούν στην καταστρατήγηση της αρχής της αληθείας και στην σκόπιμη παραβίαση της αρχής της ειδικότητας των πιστώσεων του προϋπολογισμού με αποτέλεσμα να πλήττεται η αρχή της νομιμότητας που θα πρέπει να διέπει τη διοικητική δράση. Κατ'επέκταση δημιουργούνται προβλήματα και κατά τον έλεγχο του. Η συγκεκριμένη κατάσταση δεν οφείλεται μόνο σε υπαιτιότητα των Περιφερειών, αλλά και του κράτους, που δεν λαμβάνει την απόφαση θεσμοθέτησης ενός νέου τύπου προϋπολογισμού που να συνάδει με το ρόλο και τις λειτουργίες της Περιφέρειας.

Ο προϋπολογισμός από λογιστικό εργαλείο απεικόνισης των κονδυλίων κατά κωδικό που είναι σήμερα, πρέπει να μετατραπεί σε εργαλείο προγραμματισμού, διαφάνειας και αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών κάθε Περιφέρειας. Δηλαδή, πέραν αυτών που επιβάλλονται σήμερα από το δημόσιο λογιστικό (δαπάνες κατ'αντικείμενο και είδος), πρέπει να θεσμοθετηθούν διαδικασίες και πρακτικές ανάλυσης και παρουσίασης των στοιχείων του, που να παρέχουν ουσιαστική πληροφόρηση στο κοινωνικό σύνολο και τα αιρετά όργανα. Να δοθεί επομένως η ελευθερία παρουσίασης κατά πρόγραμμα και δραστηριότητα, ώστε να προκύπτουν άμεσα οι εφαρμοζόμενες πολιτικές και να μπορεί να γίνει σύγκριση του κόστους με το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η προσπάθεια ανάλυσης των Προϋπολογισμών των Περιφερειών Ηπείρου, Θεσσαλίας και Νοτίου Αιγαίου με τη χρήση αριθμοδεικτών, τέλος, επιβεβαιώνει την αδυναμία παρακολούθησης και αξιολόγησης των οικονομικών τους με το ισχύον λογιστικό σχέδιο. Από τη μία η ισχύουσα κωδικοποίηση, αλλά και η έλλειψη απολογιστικών στοιχείων μέχρι το κλείσιμο του οικονομικού έτους, δεν επιτρέπει την εξαγωγή ικανού αριθμού δεικτών που θα μπορούσαν να απεικονίσουν την πραγματική εικόνα της Περιφέρειας, όπως συμβαίνει στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.. Από την άλλη, η μη εφαρμογή ακόμα του διπλογραφικού συστήματος, επίσης περιορίζει την κατασκευή δεικτών, που θα οδηγούσαν στην παροχή

τεκμηριωμένων στοιχείων και πληροφοριών για την οικονομική θέση τους. Οι παραπάνω αδυναμίες εκτιμάται ότι θα ξεπεραστούν με την εφαρμογή, από το 2012, του διπλογραφικού συστήματος γενικής και αναλυτικής λογιστικής-κοστολόγησης, όπως πλέον προβλέπεται από το Ν.3852/2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1: Στοιχεία Περιφερειών.....	65
Πίνακας 2: Ομαδοποίηση στοιχείων Π/Υ	74
Πίνακας 3: Αριθμοδείκτες δομής εσόδων.....	75
Πίνακας 4: Αριθμοδείκτες δομής εξόδων	78
Πίνακας 5: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών από τακτικά έσοδα.....	80
Πίνακας 6: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών από ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες	80
Πίνακας 7: Αριθμοδείκτες κάλυψης κόστους προσωπικού	81
Πίνακας 8: Αριθμοδείκτες συσχετισμού των επιχορηγήσεων με τα συνολικά έξοδα	82
Πίνακας 9: Αριθμοδείκτες συσχετισμού συνολικών εσόδων και εξόδων	82
Πίνακας 10: Δείκτες συσχετισμού δαπανών με έσοδα (λειτουργικές και επενδύσεις)	83
Πίνακας 11: Αριθμοδείκτες συμμετοχής των επιχορηγήσεων για επενδύσεις στο σύνολο των επιχορηγήσεων	85
Πίνακας 12: Αριθμοδείκτες συμμετοχής επενδύσεων στα συνολικά έσοδα	85
Πίνακας 13: Αριθμοδείκτες κάλυψης επενδυτικών δαπανών	86

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1: Συνολικά έσοδα και έξοδα ανά Περιφέρεια.....	66
Γράφημα 2: Δομή εσόδων ανά Περιφέρεια	67
Γράφημα 3: Δομή εξόδων ανά Περιφέρεια.....	67
Γράφημα 4: Δείκτες συμμετοχής επιχορηγήσεων στα συνολικά έσοδα.....	76
Γράφημα 5: Δείκτες συμμετοχής Κ.Α.Π. στα συνολικά έσοδα.....	77
Γράφημα 6: Δείκτες δομής εξόδων	78
Γράφημα 7: Σύγκριση δεικτών συσχέτισης εσόδων-εξόδων	81
Γράφημα 8: Συσχετισμός δαπανών με έσοδα (λειτουργικές, επενδύσεις, συνολικά).....	83
Γράφημα 9: Αριθμοδείκτες συνολικών εσόδων και εξόδων ανά κάτοικο.....	84
Γράφημα 10: Σύγκριση δεικτών επενδύσεων	87

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Σύνταγμα της Ελλάδας

Νόμος 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 Α', 07-06-2010)

Νόμος 3899/2010 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας, (ΦΕΚ 212 Α', 17-12-2010)

Ν.Δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου», (ΦΕΚ Α' 204)

Υ.Α. 74446/29-12-2010 «Καθορισμός της διαδικασίας, του τρόπου και της αποτύπωσης της απογραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων των Περιφερειών που συνιστώνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν.3852/10» (ΦΕΚ 87 Α'), ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Υ.Α. 74713/29-12-2010 «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Υ.Α. 74754/30-12-2010 «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Εγκύκλιος 46/74301/28-12-2010 «Ρύθμιση θεμάτων οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης των Περιφερειών, που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του ν.3852/10», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Εγκύκλιος 27/13808/22-03-2011 «Κατάρτιση και υποβολή του προϋπολογισμού των Περιφερειών, οικονομικού έτους 2011», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Εγκύκλιος 54/οικ.74785/29-12-10, «Οργανισμοί Περιφερειών Ν.3852/10 (ΦΕΚ 87 Α')», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Εγκύκλιος 10/οικ.4568/27-01-2011 «Νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις των περιφερειών», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Εγκύκλιος οικ.30881/30-6-2011, «Άσκηση πρόσθετων αρμοδιοτήτων από τις Περιφέρειες από την 1η Ιουλίου 2011», ΥΠ. ΕΣ.

Κ.Υ.Α. 3907/24-01-2011 «Κατάρτιση και υποβολή προϋπολογισμού των περιφερειών, οικονομικού έτους 2011», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. & ΥΠ.ΟΙΚ.

Υ.Α. 74455/29-12-2010 «Καθορισμός των ποσοστών κατανομής των πόρων που αφορούν στις περιφερειακές ενότητες», ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ.

Υ.Α. οικ. 2/17986/0022/22-02-2011 «Μισθοδοσία προσωπικού Ο.Τ.Α. και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων», ΥΠ.ΟΙΚ.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΜΕΛΕΤΕΣ

ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. «Αιτιολογική Έκθεση για τη νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», 2010

ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. «Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων για τη νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», 2010

ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ - Οδηγός απογραφής των Περιφερειών», Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., Μάιος 2010

ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. «Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ- Αναλυτική κοστολόγηση μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στους Δήμους», Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., Απρίλιος 2011

ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. «Καλλικράτης, Οδικός χάρτης άμεσων ενεργειών αιρετών τοπικής αυτοδιοίκησης Β' Βαθμού», Νοέμβριος 2010

Ι.Τ.Α. «Η θωράκιση της αιρετής περιφερειακής αυτοδιοίκησης με φορολογικούς πόρους», Αθήνα 2008

Ε.Ν.Α.Ε. «Κριτήρια κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων των Περιφερειών», Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε., Μάιος 2011

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου «Εισηγητική έκθεση επί του προϋπολογισμού έτους 2011 της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και εκτιμήσεις για τα έτη 2012 και 2013», Ερμούπολη 24-03-2011

Απόφαση 24/2011 «Έγκριση Προϋπολογισμού- Τεχνικού Προγράμματος Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου για το έτος 2011», Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, Ερμούπολη 11-04-2011

Περιφέρεια Θεσσαλίας «Εισηγητική Έκθεση επί του προϋπολογισμού της περιφέρειας Θεσσαλίας οικ. Έτους 2011», Λάρισα 18-04-2011

Περιφέρεια Ηπείρου «Έγκριση Προϋπολογισμού Εσόδων – Εξόδων Περιφέρειας Ηπείρου οικονομικού έτους 2011», Ιωάννινα 31-03-2011

ΒΙΒΛΙΑ

Σαπουνάκης Αν., (2010) εκπαιδευτικές σημειώσεις για το μάθημα «Οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α.: Πόροι, Έσοδα, Δαπάνες, Δημοσιονομικός Έλεγχος», Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Καλλιαντάσης Γ., (2011), εκπαιδευτικές σημειώσεις για το μάθημα «Συστήματα κατανομής κρατικών χρηματοδοτήσεων- Ίδιοι Πόροι των Ο.Τ.Α.», Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Καλλιαντάσης Γ., (2011), εκπαιδευτικές σημειώσεις για το μάθημα «Υποστηρικτικό εργαστήριο για τα οικονομικά των Ο.Τ.Α.», Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<http://www.eetaa.gr> «Επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης», τελευταία επίσκεψη 08/09/2011

<http://www.progrindos.gr/> «Επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠ.Ο.ΟΙΚ. για το Πρόγραμμα ΠΙΝΔΟΣ», τελευταία επίσκεψη 16/09/2011

<http://www.opengov.gr/types/?p=440> «Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών- Διαδικτυακός τόπος διαβουλεύσεων», τελευταία επίσκεψη 11/09/2011

<http://www.php.gov.gr/> «Επίσημη ιστοσελίδα της Περιφέρειας Ηπείρου», τελευταία επίσκεψη 10/09/2011

<http://www.pthes.gov.gr/index.aspx> «Επίσημη ιστοσελίδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας», τελευταία επίσκεψη 31/08/2011

<http://www.pnai.gov.gr/> «Επίσημη ιστοσελίδα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου», τελευταία επίσκεψη 12/09/2011

www.ita.org.gr/ «Επίσημη ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης», τελευταία επίσκεψη 01/09/2011

http://et.diavgeia.gov.gr/ota_perifereies.php «Επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος Διαύγεια», τελευταία επίσκεψη 11/09/2011

<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE> «Επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος», τελευταία επίσκεψη 15/09/2011

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Α. (Κ.Α.Ε.)	ΕΣΟΔΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
0000	Επιχορηγήσεις			
0100	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό			
0200	Επιχορηγήσεις και εισφορές από Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., οργανισμούς, ιδρύματα, και ειδικούς λογαριασμούς εσωτερικού			
0300	Επιχορηγήσεις προερχόμενες από την αλλοδαπή			
1000	Φόροι, Τέλη και Δικαιώματα υπέρ Ν.Π.Δ.Δ.			
1100	Φόροι			
1200	Έσοδα από τέλη και δικαιώματα			
1250	Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους			
1210 - 1240 & 1290	Λοιπά έσοδα από τέλη και δικαιώματα			
2000	Ασφαλιστικές εισφορές			
2100	Εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου			
3000	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα			
3100 - 3200	Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών			
3300	Έσοδα από πώληση αγαθών			
3400	Έσοδα από εκμίσθωση κινητής ή ακίνητης περιουσίας			
3500	Πρόσοδοι από κεφάλαια, κινητές αξίες κ.λπ. περιπτώσεις			
3900	Λοιπά έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα			
4000	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα			
4100	Προσαυξήσεις.			

A. (Κ.Α.Ε.)	ΕΣΟΔΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
4200	Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα			
5000	Λοιπά έσοδα			
5100	Απολήψεις ανταποδοτικού χαρακτήρα			
5200	Έσοδα υπέρ δημοσίου και τρίτων			
5300	Έσοδα από συνεισφορές υπάλληλων και συνταξιούχων για την υγειονομική περίθαλψη τους και των μελών των οικογενειών τους			
5400	Έσοδα από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες			
5500	Επιστροφές χρημάτων			
5600	Έσοδα από λοιπές περιπτώσεις			
6000	Έκτακτα έσοδα			
6100	Επιχορηγήσεις			
6200	Φόροι - τέλη – δικαιώματα			
6300	Ασφαλιστικές εισφορές			
6400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα			
6500	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα			
6600	Λοιπά έσοδα			
7000	Έσοδα από δάνεια			
7100	Έσοδα προερχόμενα από δάνεια που έχουν συναφθεί			
7200	Έσοδα προερχόμενα από την επιστροφή δανείων που χορηγήθηκαν			
8000	Έσοδα από παρελθόντα έτη			
8100	Επιχορηγήσεις			
8200	Φόροι - τέλη – δικαιώματα			
8300	Ασφαλιστικές εισφορές			
8400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα			
8500	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα			
8600	Λοιπά έσοδα			
8700	Έσοδα από δάνεια			

A. (Κ.Α.Ε.)	ΕΣΟΔΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
9000	Έσοδα από επιχορηγήσεις κ.λπ. για επενδύσεις			
9100 - 9200	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό για επενδύσεις			
9300 - 9400	Επιχορηγήσεις από τον Π.Δ.Ε. για επενδύσεις			
9500 - 9600	Επιχορηγήσεις από τον προϋπολογισμό Ν.Π.Δ.Δ., οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών για επενδύσεις			
9700	Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδύσεις			
9800	Λοιπά έσοδα από δημόσιες επενδύσεις			
9900	Έσοδα από επιχορηγήσεις της Ε.Ε. για επενδύσεις			
Σύνολο εσόδων				

Σημείωση: Κ.Α.Ε. κωδικός αριθμός εσόδων ή εξόδων

B. (Κ.Α.Ε.)	ΕΞΟΔΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
-	Αποθεματικά			
-	Έκτακτο αποθεματικό			
-	Ειδικό αποθεματικό			
0000	Πληρωμές για υπηρεσίες			
0200	Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων (τακτικοί και Ι.Δ.Α.Χ.)			
0300	Αμοιβές υπάλληλων με σχέση εργασίας Ι.Δ.Ο.Χ. και ειδικών κατηγοριών			
0500	Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές			
0600	Ασφαλιστικές παροχές (από Κώδικα ΝΠΔΔ)			
0700	Πληρωμές για μετακινήσεις			
0800	Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες			
0900	Φόροι - τέλη - έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης (από Κώδικα ΝΠΔΔ)			
1000	Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού			
1100	Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών εργαστηρίων κ.λπ.			

B. (Κ.Α.Ε.)	ΕΞΟΛΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
1200	Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας και ευπρεπισμού			
1300	Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού			
1400	Προμήθεια ειδών διατροφής, ιματισμού, υπόδησης, εξάρτησης, εστίασης, κατασκήνωσης, άθλησης			
1500	Προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών			
1600	Διάφορες προμήθειες			
1700	Προμήθεια κεφαλαιακού εξοπλισμού			
2000	Πληρωμές μεταβιβαστικές			
2200	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ: Ο.Τ.Α., γεωργικούς, βιοτεχνικούς, βιομηχανικούς, τουριστικούς οργανισμούς			
2300	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ: ιδρύματα και οργανισμοί υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμοί			
2400	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ: επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμοί, λοιπά ιδρύματα και οργανισμοί			
2500	Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Ι.Δ.			
2600	Επιχορηγήσεις, εισφορές και συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες του εξωτερικού			
2700	Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις			
2730-2790	Λοιπά επιδόματα και αποζημιώσεις			
2800	Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά			
3000	Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα			
3100	Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται			
3200	Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους			
3300	Δαπάνες εκμετάλλευσης κρατικής περιουσίας			
5000	Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες			

B. (Κ.Α.Ε.)	ΕΞΟΔΑ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
	κατηγορίες			
5100- 5200	Διάφορες σύνθετες δαπάνες			
5300	Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.			
5400	Εθνική συμμετοχή για προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.			
6000	Κίνηση κεφαλαίων (από κώδικα ΝΠΔΔ)			
6100- 6200	Τόκοι - χρεολύσια, χορήγηση δανείων			
6300- 6400	Χρηματοδοτήσεις, πληρωμές λοιπών υποχρεώσεων			
7000	Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις κ.λπ.			
7200- 7300	Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες, ανεγέρσεις, εκτελέσεις έργων, συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών			
9000	Πληρωμές για επενδύσεις (από κώδικα ΝΠΔΔ)			
9100- 9200	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του τακτικού κρατικού προϋπολογισμού			
9300- 9400	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων			
9500- 9600	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του προϋπολογισμού άλλων ΝΠΔΔ ή οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών			
9700- 9800	Επενδύσεις που εκτελούνται με τα έσοδα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων			
9900	Επενδύσεις από έσοδα Ε.Ε.			
Σύνολο εξόδων				

Γ	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ	Προβλέψεις 2011	Διαμόρφωση 2010	Απολογιστικά 2009
	Σύνολο Εσόδων			
	Σύνολο Εξόδων			
	Πλεόνασμα ή έλλειμμα			
	Ταμειακό υπόλοιπο			

Κωδικοί αριθμοί φορέων – υποφορέων Περιφερειών					
Κωδικοί	Ονομασία				
070	Υπηρεσίες Διοίκησης				
071	Προγραμματισμού - Σχεδιασμού (Π.Δ.Ε.)				
072	Διοίκησης - Οικονομικού				
150	Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης				
151	Υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης				
153	Παιδικών εξοχών – κατασκηνώσεων				
190	Υπηρεσίες Εθνικής Παιδείας, δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων				
191	Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης				
192	Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης				
193	Λοιπές Υπηρεσίες εκπαίδευσης				
210	Υπηρεσίες Πολιτισμού και Τουρισμού				
290	Υπηρεσίες Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων				
291	Γεωργίας	292	Κτηνοτροφίας	293	Αλιείας
294	Εγγείων βελτιώσεων	295	Προστασία ελαιοπαραγωγής		
310	Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής αλλαγής				
330	Υπηρεσίες Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης				
350	Υπηρεσίες Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας				
390	Υπηρεσίες Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων				

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ,
Ν.ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2011

	Α.ΕΣΟΔΑ	ΗΠΕΙΡΟΣ	Ν.ΑΙΓΑΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Κ.Α.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ			
0000	Επιχορηγήσεις	15.757.939,06	2.192.984,00	11.270.292,00
0100	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό	15.435.174,27	1.785.900,00	
0200	Επιχορηγήσεις και εισφορές από ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Οργανισμούς, Ιδρύματα και Ειδικούς Λογαριασμούς Εσωτερικού	322.764,79	407.084,00	
0300	Επιχορηγήσεις προερχόμενες από την αλλοδαπή	0,00	0,00	0,00
1000	Φόροι, Τέλη και Δικαιώματα υπέρ ΝΠΔΔ	41.727.350,00	43.111.733,00	63.091.219,93
1100	Φόροι	0,00	0,00	0,00
1200	Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα	41.727.350,00	43.111.733,00	63.091.219,93
1250	Έσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους	36.904.650,00	42.268.889,00	58.382.026,04
1251-1253	Έσοδα από ΚΑΠ για επενδύσεις και οδικό δίκτυο	15.877.164,00	13.419.564,00	17.990.746,72
1252	Έσοδα από ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες (και ΚΑΠ για μισθοδοσία)	21.027.486,00	28.849.325,00	40.391.279,32
(1210-1240 & 1290)	Λοιπά Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα	4.822.700,00	842.844,00	4.709.193,89
2000	Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00
2100	Εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου	0,00	0,00	0,00

3000	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	113.180,77	773.240,00	350.000,00
3100-3200	Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών	1.180,00	120.000,00	0,00
3300	Έσοδα από πώληση αγαθών	20.000,00	0,00	0,00
3400	Έσοδα από εκμίσθωση κινητής ή ακίνητης περιουσίας	8.800,77	3.240,00	0,00
3500	Πρόσοδοι από κεφάλαια, κινητές αξίες κ.λ.π. περιπτώσεις	83.200,00	650.000,00	350.000,00
3900	Λοιπά Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	0,00	0,00	0,00
4000	Προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	1.478.000,00	598.690,00	958.414,00
4100	Προσαυξήσεις	0,00	0,00	0,00
4200	Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	1.478.000,00	598.690,00	958.414,00
5000	Λοιπά έσοδα	54.800,00	0,00	2.780.000,00
5100	Απολήψεις ανταποδοτικού χαρακτήρα	0,00	0,00	
5200	Έσοδα υπέρ Δημοσίου και τρίτων	200,00	0,00	
5300	Έσοδα από συνεισφορές υπαλλήλων και συνταξιούχων για την υγειονομική περίθαλψη τους και των μελών των οικογενειών τους	0,00	0,00	
5400	Έσοδα από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες	0,00	0,00	
5500	Επιστροφές χρημάτων	54.600,00	0,00	
5600	Έσοδα από λοιπές περιπτώσεις	0,00	0,00	
6000	Έκτακτα έσοδα	5.000,00	0,00	0,00
6100	Επιχορηγήσεις	0,00	0,00	0,00
6200	Φόροι – Τέλη – Δικαιώματα	0,00	0,00	0,00

6300	Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00
6400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	0,00	0,00	0,00
6500	Προσανυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	0,00	0,00	0,00
6600	Λοιπά έσοδα	5.000,00	0,00	0,00
7000	Έσοδα από δάνεια	0,00	0,00	0,00
7100	Έσοδα προερχόμενα από δάνεια που έχουν συναφθεί	0,00	0,00	0,00
7200	Έσοδα προερχόμενα από την επιστροφή δανείων που χορηγήθηκαν	0,00	0,00	0,00
8000	Έσοδα από παρελθόντα έτη	0,00	0,00	0,00
8100	Επιχορηγήσεις	0,00	0,00	0,00
8200	Φόροι – Τέλη – Δικαιώματα	0,00	0,00	0,00
8300	Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00
8400	Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	0,00	0,00	0,00
8500	Προσανυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	0,00	0,00	0,00
8600	Λοιπά έσοδα	0,00	0,00	0,00
8700	Έσοδα από δάνεια	0,00	0,00	0,00
9000	Έσοδα από επιχορηγήσεις κ.λ.π. για επενδύσεις	48.278.647,62	15.106.394,00	31.334.493,72
9100-9200	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό για επενδύσεις	53.000,00	0,00	0,00
9300-9400	Επιχορηγήσεις από τον Προϋπολογισμό δημοσίων Επενδύσεων για επενδύσεις	27.171.100,00	15.106.394,00	31.334.493,72

9500-9600	Επιχορηγήσεις από τον προϋπολογισμό ΝΠΔΔ, Οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών για επενδύσεις	4.607.783,19	0,00	0,00
9700	Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδύσεις	16.406.220,93	0,00	0,00
9800	Λοιπά έσοδα από δημόσιες επενδύσεις	40.543,50	0,00	0,00
9900	Έσοδα από επιχορηγήσεις ΕΕ για επενδύσεις	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		107.414.917,45	61.783.041,00	109.784.419,65
Β.ΕΞΟΔΑ				
Αποθεματικό		124.947,03		4.439.342,14
Τακτικό αποθεματικό				1.522.592,00
Έκτακτο αποθεματικό				2.916.750,14
0000	Πληρωμές για υπηρεσίες	36.666.007,80	28.772.064,00	52.116.917,42
0200	Αμοιβές τακτικών υπαλλήλων	15.676.280,00	16.522.589,00	28.322.308,00
0300	Αμοιβές εκτάκτων υπαλλήλων και ειδικών κατηγοριών	74.400,00	158.184,00	336.370,00
0500	Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές υπαλλήλων	1.536.597,72	230.900,00	1.684.706,00
0600	Ασφαλιστικές παροχές	254.739,42	0,00	544.381,00
0700	Πληρωμές για μετακινήσεις	1.583.382,27	1.256.581,00	1.603.307,00
0800	Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες	17.537.608,39	10.603.810,00	19.625.845,42
0900	Φόροι – Τέλη – Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης	3.000,00	0,00	0,00
1000	Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού	3.139.194,18	1.709.765,00	2.837.339,00

1100	Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών εργαστηρίων κ.λ.π.	372.838,23	458.520,00	544.573,00
1200	Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας και ευπρεπισμού	278.500,00	144.200,00	403.431,00
1300	Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	680.690,00	71.900,00	446.324,00
1400	Προμήθεια ειδών διατροφής ματισμού, υπόδησης, εξάρτησης, ειδών εστίασης και κατασκευαστικού υλικού	226.395,03	142.000,00	403.096,00
1500	Καύσιμα και λιπαντικά	917.200,00	96.700,00	831.351,00
1600	Διάφορες προμήθειες	226.700,00	492.748,00	208.564,00
1700	Προμήθεια κεφαλαιακού εξοπλισμού	436.870,92	303.697,00	0,00
2000	Πληρωμές μεταβιβαστικές	2.443.773,22	1.873.429,00	4.829.778,82
2200	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ (Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Ο.Τ.Α., γεωργικούς, βιοτεχνικούς και τουριστικούς οργανισμούς)	225.000,00	0,00	0,00
2300	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ (Ιδρύματα και Οργανισμούς Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης)	17.083,46	427.171,00	4.829.778,82
2400	Επιχορηγήσεις σε ΝΠΔΔ και Λογαριασμούς (Επιστημονικά Εκπαιδευτικά, Πολιτιστικά, Λογαριασμούς και λοιπά Ιδρύματα και Οργανισμούς)	0,00	0,00	0,00
2500	Επιχορηγήσεις σε φυσικά πρόσωπα και ΝΠΔΔ	710,37	0,00	0,00
2600	Επιχορηγήσεις, εισφορές και συνδρομές σε Διεθνείς Οργανισμούς και Κοινότητες του Εξωτερικού	0,00	0,00	0,00
2700	Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις	2.200.979,39	1.446.258,00	0,00
2800	Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά	0,00	0,00	0,00

3000	Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	15.600,00	9.240,00	0,00
3100	Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται	14.500,00	6.000,00	0,00
3200	Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους	1.100,00	0,00	0,00
3300	Δαπάνες εκμετάλλευσης περιούσιας και προνομίων του Κράτους	0,00	3.240,00	0,00
5000	Διάφορες κοινές ή σύνθετες δαπάνες	730.382,27	549.499,00	2.960.307,14
5100-5200	Διάφορες Σύνθετες Δαπάνες	532.268,63	549.499,00	
5300	Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε. Ε.	157.570,14	0,00	
5400	Εθνική συμμετοχή για προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε. Ε.	40.543,50	0,00	
6000	Κίνηση κεφαλαίων	200.000,00	0,00	454.000,00
6100	Τόκοι – Χρεολύσια	200.000,00	0,00	454.000,00
6200-6400	Λοιπά έξοδα κίνησης κεφαλαίων	0,00	0,00	0,00
7000	Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις	0,00	0,00	0,00
7200	Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις και εκτέλεση έργων	0,00	0,00	0,00
9000	Πληρωμές για Επενδύσεις	72.426.143,93	63.428.491,00	67.273.481,17
9100-9200	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω τακτικού Κρατικού Προϋπολογισμού	53.100,00	0,00	0,00
9300-9400	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	35.537.549,51	31.437.057,00	67.273.481,17

9500-9600	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω του Προϋπολογισμού άλλων ΝΠΔΔ ή Οργανισμών ή Ειδικών Λογαριασμών	6.266.625,74	18.321.827,00	0,00
9700-9800	Επενδύσεις που εκτελούνται με τα έσοδα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων	30.542.940,10	13.669.607,00	0,00
9900	Επενδύσεις από έσοδα Ε. Ε.	25.928,58	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	115.621.101,40	96.342.488,00	130.471.823,55
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	115.746.048,43	96.342.488,00	134.911.165,69
	Γ.ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ			
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	107.414.917,45	61.783.041,00	109.784.419,65
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	115.746.048,43	96.342.488,00	134.911.165,69
	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Ή ΕΛΛΕΙΜΑ	-8.331.130,98	-34.559.447,00	-25.126.746,04
	ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	8.331.130,98	34.559.447,00	25.126.746,04